

VOCABULARY.

To abandon, त्यज् मृज् परित्यज् उत्सृज्
 हा विहारह् सन्न्यस् परितृज् सन्न्यज्
 Abandoned, त्यक्त सन्न्यस्त रहित वर्ज्जित
 विहीन सन्न्यक्त विरहित विवर्ज्जित
 An abandoning, त्यागः m. परित्यागः m.
 To abide, छा आछा आस् वस् उपास्
 Abiding, स्थायिन् agt. स्थित स्थ (comp. aff.)
 Ability, शक्तिः f. सामर्थ्यं n. पात्रता f.
 Able, समर्थ क्षम शक्य शक्त सम्बन्ध
 To be able, शक् कृप् (ऊ) उत्सह्
 Ablution, स्नानं n. सुत्या f. सवनं n.
 Abode, गृहं n. निवासः m. वासः m.
 अवस्थानं n. आयतनं n. आलयः m.
 वेष्टन् n. निवसतिः f. कटक m. & n.
 निलयः m. संस्थितिः f. आगारः m.
 About, प्रति prep. ... (round-), परि prep.
 समन्ततः ind. सर्वतः ind. समन्तात् ind.
 Above, उत् prep. अभि prep. उपरि ind.
 Abroad, विदेशः m. परदेशः m.
 Absence, अभावः m. विरहः m. वियोगः m.

Absorbed, समाहित एकचित्त समाविष्ट
 To abstain, निवृ उत्सृज् विनिवृत्
 Abstaining (from), निर्वृतिः f. संयमः m.
 Abundance, वज्रत्यं n. प्रायः m. अलं ind.
 Abundant, वज्रल समधिक प्रभूत
 Abundantly, वज्रशः ind. प्रायस् ind.
 Abuse, निन्दा f. उपालम्भः m. तिर-
 स्कारः m. निर्भर्त्सनं n. परिवादः m.
 To abuse, णिद् (इ) तिरस् with क निर्भर्त्स्
 अत्यभिमानयोग्यकर्त्ता.
 Accent, स्वरः m. गिरू f.
 To accept, गृह् आदा उपयम् atm.
 Accompanied (by), सहित संयुक्त संवृत
 स (comp. pref.) सह (prep. gov. instr. c.)
 To accompany, अनुगम् सञ्चर सङ्गम्
 To accomplish, विध् (उ) षाध् राध्
 प्रतिपद् सम्पद् प्रसिध्
 Accomplished, सिद्ध सम्यन्न निष्पन्न
 Accomplished (clever), निपुण गुणिन् पटु
 Accomplishment, सम्पद् f. सिद्धिः f. साध्यं n.
 On account of, अर्थम् ind. (subjoined to

the crude form of a noun, though some-
times with a gen. case). हेतोः (abl. of
हेतु used with the gen. case) कृते ind. (gov.
gen. c.) निमित्तम् ind. (generally comp.)

To accumulate, चि संग्रहं सञ्चि मुस्त

Achievement, कर्मन् n. चेष्टितं n. प्रवृत्तिः f.

To acknowledge, प्रतिज्ञा atm. परिज्ञा

Acquainted with, विद् (subj. to crude form)

ज्ञ (subj. to crude form only). विशारद

सम्यक् विद्वद् सम्प्रयुक्त अभिज्ञ

To acquire, आप् लभ् उपार्ज् प्राप् अर्ज्

To acquire (learn), विद् शिच् ज्ञा (caus.)

Acquired (gotten) प्राप्त अर्जित समुपस्थित

... (learnt), शिचित विदित पाठित

Acquisition, लाभः m. अर्जनं n. अवाप्तिः f.

To acquit, मुच् विमुच् ... (oneself) वृत्

To act, कृ प्रवृत् विधा ... (a play) नृत्

Act, action, कर्मन् n. क्रिया f. प्रयत्नं n.

विचेष्टितं n. विधानं n. प्रवृत्तिः f.

Active, सद्यत्त उद्योगिन् क्रियावत् उद्यत

सोत्साह उद्युक्त प्रयत्नवत् कर्मिन्

Actor (stage-), नटः m. नर्तकः m. चारणः m.

Address, वाक्यं n. आलापः m. आभाषणं n.

To address, वच् ब्रुवद् सम्भाष् आलप्

Addressed, उक्त संलापित सम्भाषित

Adequate, क्षम उचित युक्त सम्भावित

To adhere, षञ्ज् उपयुज् संषञ्ज् लुङ्

Adjacent, समीप आसन्न संसक्त

To admit, ग्रह् प्रविश् (caus. gov. 2 acc.)

Admonished, उपदिष्ट शिष्यमाण

Adorable, भगवत् नमस्कृत पूजित

Adoration, भजनं n. अर्चनं n. नमस्त्वा f.

Adored, नमस्कृत पूजित उपचरित

To adorn, भूष् मङ् (इ) उपशोभि (caus.)

Adorned, भूषित p. p. अलङ्कृत p. p.

उपशोभित p. p. मण्डित p. p.

Advantage, अर्थः m. गुणः m. फलं n.

Adverse, विपरीत पराङ्मुख पर

Adversity, आपद् f. विपद् f. विपत्तिः f.

Advice, उपदेशः m. मन्त्रता f.

To advise, मन् (इ) उपदिष्ट उपवद् atm.

Adviser, उपदेशिन् agt. मन्त्रिन् m.

Afar, दूरम् ind. सुदूरम् ind.

Affair, कार्यं n. अर्थः m. पणाया f. कामकाज

Affected by, आकुल उपहत p. p. ग्रस्त

Affection, प्रीतिः f. स्नेहः m. अनुरक्तिः f.

प्रियता f. वात्सल्यं n. अनुरागः m.

प्रणयः m. सख्यं n. भक्तिः f. हार्दं n.

Affectionate, प्रिय प्रियङ्कर वत्सल सप्रणय

कृतस्नेह हित स्नेहिन् अनुरागवत्

To affirm, ब्रुवद् आष्टा प्रवच्

To afflict, बाध् (च्) पीड् तुद् अभिपीड्

Afflicted, आर्त दुःखिन् पीडित दुर्गत

शोकार्त परिदीन व्यथित तुन्न

Affliction, दुःखं n. क्लेशः m. परितापः m.

व्यथा f. विडम्बना f. शोकः m.

Affluence, धनं n. सम्यत्तिः f.

Affluent, धनिन् समृद्ध वसुमत् धनवत्

Affray, प्रकोपः m. विस्फवः m. डामरः m.

Affront, धर्षणं n. विप्रियं n. निर्भर्त्सनं n.

Afraid, भीत दोन चकित सन्तस्त भीरु

After, अनु prep. पश्चात् ind. ... but often in loc.

absol. as 'after some days' दिनेषु गच्छत्सु

Afternoon, अपराह्नः m.

Afterwards, पश्चात् ind. परस्तात् ind.

Again, अपरञ्च ind. इतरम् ind. अन्यच्च

Again (in turn), पुनर् ind. भूयः ind. ...

(with verbs) प्रति (prep. in comp.)

Again & again, मुञ्जर् ind. पुनः पुनर् ind.

Against, प्रति (prep. gov. acc. c.) अभि prep.

Age, आयुष् n. दशा f. वयस् n.

An age, युगं n. (but, "the end of an age")

युगान्तं n.

Age (old), वृद्धत्वं n. वार्द्धकं n. जरा f.

Aged, वृद्ध जीर्ण वर्षीयस् स्थविर

To agitate, गाह् लुभ् धू मय् प्रलुभ्

Agitated (as to mind), व्याकुल लुब्ध धूत

विचोभित विक्लव मथित सन्धान्त

Agony, व्यथा f. यातना f. कारणा f.

Agreeable, प्रिय हित हृद्य रुच्य सुख

सूनृत दर्शनीय रामणीय सुमुख

To agree, अनुमन् अनुज्ञा प्रतिश्रु

Agreement, नियमः m. प्रतिज्ञानं n. संविद् f.

समाधिः m. अङ्गीकारः m.

Agriculture, कृषिः f. कर्षूः m.

To aim at, उद्दिष्ट अभिलक्ष्

Aimed at, परिणत अभिसङ्क्षिप्त लक्षित

Air, आकाशः m. मरुत् m. व्योमन् n.

वातः m. पवनः m. गगणं n. विद्यत् n.

Alacrity, वेगः m. शीघ्रता f. लाघवं n.

Alarm, चासः m. भयं n. शङ्का f.

सन्तासः m. भीतिः f. भीरुता f.

To alarm, तस् भी सन्तस् शक् (इ)

Alarmed, चासित चकित भयार्त भीत

शङ्कित सन्तस्त लुभित

Alas! अहो interj. आः interj. हा interj.

To alight, अवलब् (इ) निपत् उपविश्

Alighted, अवलम्बित उपविष्ट अवतीर्ण

निपतित प्रस्कन्न पतित

Having alighted, प्रस्कन्द्य अवतीर्थ

Alive, जीव चेतन प्राणिन्

All, सर्व्व अखिल कृत्स्न समय समस्त

By all means, सर्व्वथा ind.

In all places, सर्व्वत्र ind. विश्वतस् ind.

Alleviation, शान्तिः f. शमयः m. शमः m.

Alliance, सन्धिः m. सन्धानं n.

Allied, युक्त समायुक्त संहत सहित

To allure, विलोभि (caus. of लुभ्) आकृष्

Alms, भिक्षा f. भैक्ष्यं n.

Aloft, (adj.) ऊर्ध्व उच्च... (adv.) उच्चैः स्वामां

Alone, एक एकान्त... (merely), केवलं adv.

Along, अनु (prep. always aff. & gov. acc.)

Along (with), सह ind. सार्द्धम् ind. (both
gov. instrumental case) स (always pref.)

Aloud, उच्चैः ind. प्रकाशम् ind.

Already, एव ind.

Altar, चयनं n. वेदिः f. चैत्यं n. आयतनं n.

Alteration, विक्रिया f. विकारः m.

Altered, अन्यरूप विवृत अन्यतर

Although, अपि ind.

Altogether, सर्वथा ind.

Always, सदा ind. सततम् ind. सर्वदा ind.

नियतम् ind. नित्यदा ind. अनिशम् ind.

Ambassador, दूतः m. सन्देशहरः m.

Ambition, अभिरुचिः f. यशस्कामः m.

Amiable, मधुर शीलवत् सौम्य सख्य

Amidst, अन्तरे ind. मध्ये ind. (loc. of मध्य

used like a prep. and gov. locat. case)

Among, मध्ये (prep. gov. locative case)

Ample, विपुल बडल विस्तीर्ण विशाल

Amusement, विनोदः m. केलिः m.

परीहासः m. क्रीडा f. लीला f.

Ancient, वृद्ध पुराण जीर्ण पुरातन

Anger, क्रोधः m. रोषः m. कोपः m.

अमर्षः m. मन्युः m. प्रकोपः m.

Angry, क्रुद्ध विरोध प्रकोपित कुपित

संरब्ध अभ्यसूय समन्यु संक्रुद्ध

To be angry, कुप् क्रुध् रुष् संक्रुध्

Anguish, क्लेशः m. दुःखं n. परितापः m.

अथवा f. पीडा f. विडम्बना f.

Animal, ^(जन्तु) पशुः m. जन्तुः m. जन्तुः m.

जन्मिन् m. चेतनः m. प्राणी m.

To announce, प्रतिविद् (caus.) आख्या प्रथ्

To annoy, बाध् (च्) अभिपीड् क्लिप्

Annoyance, क्लेशः m. विडम्बना f. पीडा f.

To anoint, लिप् दिह् अञ्ज् अभिषिच्

Another, अन्य पर

One another, इतरेतर अन्योन्य

For another's sake, परार्थम् ind.

Answer, उत्तरं n. प्रतिवाक्यं n. प्रतिभाषा f.

Answerable, प्रतिवाक्य

Antelope, एणः m. मृगः m. कुरङ्गः m.

Anxiety, चिन्ता f. दबधुः m. धूनिः f.

आधिः m. औत्सुख्यं n. मानसीव्यथा f.

Anxious, चिन्तापर विधुर पर्याकुल

Any (body), कश्चित् m. कश्चन m. काचित् f.

काचन f... (thing) किञ्चित् n. किञ्चन n.

Any so ever, यत् ind. किञ्चित् ind.

At any time, कदाचन ind. कदाचित् ind.

Any where, क्वचित् ind. क्वापि ind.

Apart, निवृत्तम् ind. एकान्तं ind.

Ape, श्वङ्गमः m. श्वगः m. वानरः m.

Aperture, द्विद्वं n. विवरं n. विलं n.
 Appalled, शङ्कित सन्तस्त भीत भयान्तं
 Apparel, वस्त्रं n. अम्बरं n. परिधानं n.
 To appear, प्रतिभा प्रतिदृश (pass.)
 Appearance, दर्शनं n. प्रादुर्भावः m.
 To appease, साम् सान्त्व अनुनी दम्
 Appetite, रुचिः f.
 To applaud, प्रशंस् छु अभिष्टु ईड् स्थाघ्
 Applause, प्रणादः m. स्तवः m. प्रशंसा f.
 Application, योगः m. प्रयोगः m. व्यपेक्षा f.
 Applied, प्रयुक्त निहित अर्पित
 To apply, प्रयुज् निधा दध् क्
 Appointed, विहित नियोजित आदिष्ट
 Appointment, नियोगः m. नियुक्ति
 Apprehension, मेधा f. आतङ्कः m.
 Approach, अभिगमः m. अभिगमनं n.
 उपगमः m. आगमनं n. समागतिः f.
 To approach, उपगम् उपपठा अभिगम्
 उपसृप् आव्रज् उपाया अभी (of इ.)
 Having approached, उपगम्य उपेत्य
 Approbation, प्रमादः m. सम्मतिः f.
 To approve, अनुमन् प्रशम् सम्मन्
 Approved of, सम्मत अभिमत अनुमत
 Aptness, योग्यत्वं m. उपयोगः m.
 Arch, तोरणं n. हस्तिखं n.
 Archer, धनुर्धरः m. महेष्वासः m.
 Archery, धनुर्वेदः m. शराभ्यासः m.

Ardour, कौतुहलं n. कुतुकं n.
 To arise, उत्था उत्पत् प्रभू जन् उदि
 Arisen, उत्थित जात उदित समुत्थित
 Arm, दोस् m. भुजः m. बाहुः m.
 Armed, कृतास्त्र सज्ज सन्नद्ध वर्मित
 Armour, कवच m. orn. दंशनं n. सन्नाहः m.
 कञ्चुकः m. वर्म्मन् n. तनुचं n.
 Arms, शस्त्रं n. अस्त्रं n. प्रहरणं n. आयुधं n.
 Army, सेना f. चक्रं n. सैन्यं n. चमूः f.
 बलं n. ध्वजिनी f. अनीकः m.
 Around, परि prep. (in comp.) परितस् ind.
 Arrangement, पर्यायः m. आनुपूर्व्यं n.
 Arrayed (for battle), सन्नद्ध
 Arrival, आगमनं n. समायः m.
 To arrive, आगम् उपपद् समभ्ये उपया
 Arrived, आगत अभ्यागत प्रपन्न
 Arrived at (accomplished), प्राप्त सिद्ध
 Having arrived, आगत्य आसाद्य
 Arrogance, दर्पः m. मदः m. मानः m.
 Arrogant, मानिन् सदर्प धृणु सगर्व
 Arrow, तोमरः m. बाणः m. शरः m.
 दृषु m. & f. शायकः m. विपाठः m.
 Artist, artisan, शिल्पिन् m. कारुः m.
 As, इव ind. यथा ind. ... (like), वत् (al-
 ways subj. to crude form of a noun).
 As far as, आ (always pref. & gov. abl. c.)
 As long as, as soon as, यावत् ind.

To ascend, **रुह् आरुह् आष्टा उत्तृ**
 Having ascended, **आरुह्य आस्थाय**
 Ascent, **आरोहणं n. उत्पातः m.**
 To ascertain **निरूप परिज्ञा आगमि (caus.)**
 Having ascertained, **निरूप्य परिज्ञाय**
उपलभ्य निश्चित्य
 To be ashamed, **लज् द्वी द्वीच्**
 Ashamed, **द्वीकु द्वीण द्वीजित लज्जित**
 Ashes, **भस्मन् n.**
 To reduce to ashes, **भस्मसात् with कृ**
 Reduced to ashes, **भस्मीकृत भस्मीभूत**
 Aside, **निम्नतम् ind. एकान्तम् ind.**
 To ask, **प्रच्छ प्रार्थ याच् नाय् अनुयुज्**
 To ask pardon, **प्रसादि (caus. of सद्)**
 Asked, **पृष्ट याचित प्रार्थित परिपृष्ट**
 Asking (st.) **अर्थिता f. याचना f. याज्ञा f.**
 Asleep, **शयित सुप्त प्रसुप्त निद्राण**
 Aspect, **दृष्टिः f. दर्शनं n. आलोकः m.**
 To aspire, **उत्था atm. काञ्च लुभ् अभिलष्**
 Ass, **रासभः m. गर्दभः m.**
 To assemble, **समाक्रे सञ्चि सङ्गम् समे**
 Assembly, **सभा f. गोष्ठी f. सदस् n.**
संसद् f. समाजः m. सङ्गमः m.
 To assent, **आष्टा atm. अनुमन् अनुज्ञा**
 To assist, **उपकृ अभिरक्ष्**
 Assistance, **सहायता f. उपकारः m.**
 Associate, **सहायः m. अनुयात्रः m.**

Assuredly, **अवश्यम् ind. खलु ind. किल ind.**
 To astonish, **कुह् विस्मि**
 Astonished, **सविस्मय विस्मित विलक्ष**
 Astonishing, **आश्चर्य्य अद्भुत विचित्र**
 Astonishment, **विस्मयः m. अद्भुतं n.**
आश्चर्य्यः m. [कुतहलात् ind.]
 With astonishment, **साश्चर्य्यम् ind.**
 Asylum, **आश्रयः m. विशयः m. आश्रयः m.**
 At, **आः (always pref. & gov. abl. c.)**
 At (any time), **कदाचित् ind. कदाचन ind.**
 At (another time), **अन्यदा ind.**
 At (once), **समम् ind. युगपत् ind.**
 At (present), **सम्प्रति ind. अधुना ind.**
इदानीम् ind. अद्य ind.
 Atom, **कणः m. कणिका f.**
 Attached to, **रत निरत निष्ठित आसक्त**
 To attack, **अभिधाव् अभिद्रु अभिष्टद्**
 Attack, **अभिमर्द्दः m. अभियोगः m.**
अभिक्रमः m. [समश् (fifth cl.)]
 To attain, **प्रतिपद् प्राप् अभी (of इ sec. cl.)**
 Attained, **प्राप्त अवाप्त समासादित**
 Attempt, **परीक्षणं n. प्रवृत्तिः f. परीक्षा f.**
 To attempt, **परीक्ष्**
 To attend, **षेव् निषेव् अि उपचर्**
 Attendance, **सेवा f. उपचारः m. सेवनं n.**
 Attendant, **अनुयात्रः m. अनुचरः m.**
 Attended by, **संवृत्त संयुक्त सहित**

Attention अवेक्षा f. प्रतिजागरः m. शुश्रूषा f.

Attentive, नियत मनस्विन् एकतान

To attract, कृष् आकृष् विलोभि (caus.)

Attracted, आकृष्ट विलोभित समाकृष्ट

Attraction, आकृष्टिः f. विलोभनं n.

Auspicious, भद्र कल्याण शुभ धन्य

Austerity, तपस् n. कष्टम् n. दमः m.

Authority, प्रमाणं n. वशः m. अधिकारः m.
उद्भूत

Autumn, शरद् f. शरत्कालः m.

Avarice, धनलोभः m. वित्तेहा f. लोभः m.

Avaricious, धनलुब्ध कृपण कदर्थ

Averse, विरक्त विमुख पराङ्मुख

To avoid, वृज् त्यज् विवृज् उत्सृज्

Awake, प्रबुद्ध विनिद्र जागरित

To be awake, जागृ प्रबोधि (caus. of बुध्)

Away, अप prep. in comp. ... (with !) त्यज !

Awful, घोर दारुण भोष्म भयङ्कर

An awning, वितान m. or n. उल्लोचः m.

Axe, कुठारः m. परशुः m. परश्वधः m.

B.

Back, परा prep. प्रति prep. (in comp.)

The back, पृष्ठम् n. [पक्षद्वारं n.]

Backward, परा prep. ... (-door) पक्षः m.

Bad, अनिष्ट खल निर्गुण असत् दुष्ट

Bad, का (comp. pref.), and कु (a prefix), &

दुर (always comp.) ... (man), दुर्जनः m.

Badly, दुष्ट ind. दुःषमम् ind.

A ball, कन्दुकः m. गोलः m. गेण्डुः m.

Bambu, वेणुः m. वंशः m. कर्मारः m.

A bane, विषं n. गरः m.

Banishment, विप्रवासनं n. प्रवाजनं n.

A bank, तीरं n. कूलं n. रोधः m. प्रतीरं n.

तट m. f. n. ... (mound), सेतुः m.

Banner, पताका f. ध्वजं n. वैजयन्ती f.

A bard, मागधः m. वैतालिकः m. सूतः m.

वन्दारः m. वन्दिन् m.

Bark (of a tree), त्वक् f. वल्कलं n. वल्कं n.

To bark (as a dog), भष् बुक्

Barley, यवः m. सितशूकः m.

Barren, अफल अवकेशिन् बन्ध

To barter, मे (ङ) परिदा परिवृत् (in caus.)

Barter, परिदानं n. परिवर्तः m. नैमेयः m.

Base, नीच विवर्ण पामर खल दुर्वृत्त

Bashful, अपचप विनीत लज्जान्वित

Bashfulness, लज्जा f. विनयः m. अपचपा f.

Basket, पेटः m. पेटाकः m. ... (large), पेडा f.

To bathe, घृणा आशु [निपाति (caus.)

To batter, मृद् तृद् ... (down), अवमृद्

Battle, युद्धं n. युध् f. रणः m. विग्रहः m.

आहवः m. संयुगः m. सङ्ग्रामः m.

Battle-field, आयोधनं n.

A bawd, कुट्टिनी f. शम्भली f.

To bawl out, क्रुश् उत्क्रुश् आक्रुद् (ङ)

To be, भू वृत् अस् ... (to become), भू
 A beak, चञ्चुः f. चोटिः f. or चोटी f.
 A bear, च्चः m. भालूकः m. अच्छः m.
 To bear (carry), वह् उदह् (suffer),
 वह् सृष्ट् चम् ... (bring forth), पु प्रपु
 प्रजन् जन् (in caus. form) ... (fruit), फल्
 Beard, शस्यु n. ... (-of barley), शूकः m.
 Bearing, धुरीण वाहिन् धर
 Bearing children, प्रसवनं m. (part.) प्रसूत
 A beast, पशुः m. तिर्यञ्च् m. सृगः m.
 A beast of burden, धुरोणः m. धुर्यः m.
 A beast of prey, श्वापदः m.
 To beat, तड् विहन् समाहन् प्रह
 Beaten (conquered), निर्जित जित
 Beatitude (final), मोक्षः m. निःश्रेयस् n.
 Beautiful, चारु पुण्य मनोहर रूपवत्
 लवण कान्त अभिराम सुन्दर शुभ
 Beauty, शोभा f. कान्तिः f. लावण्यं n.
 द्युतिः f. रूपं n. अभिख्या f. कविः f.
 Because, हि ind. येन ind. यतः ind.
 Becoming, यथोचित विनीत उचित
 A bed, पर्यङ्कः m. शय्या f. शयनं n. तल्पं n.
 To bedew, षिच् च्युत् शीक्
 A bee, अलिः m. भ्रमरः m. मधुलिह् m.
 To befall, आपद् समापद् सम्भू
 Before अग्रतः ind. अग्रे ind. साक्षात् (gov. g. c.)
 पुरस्तात् ind. (gov. gen. c.) प्राक् ind.

To beget, प्रजन् उत्पादि (caus. of उत्पद्)
 To beg, प्रार्थ् अर्थ ... (alms), भिच्
 A beggar, भिच् m. अर्थिन् m. परिव्राज् m.
 A begging, याज्ञा f. याचना f. अर्थना f.
 To begin, आरम् (औ) रम् (औ) प्रवृत्
 A beginning, आदिः m. आरम्भः m.
 प्रारम्भः m. प्रक्रमः m. उद्घातः m.
 Beguiled, मोहित विलोभित
 Behaviour, चरितं n.
 Behind, पश्चात् ind. ... (in time or place),
 अर्वाक् ind.
 Behold! पश्य (sec. pers. of imper. of दृश्)
 To behold, दृश् वीच् अवेच् आलोक्
 Having beheld, दृष्ट्वा अवेक्ष्य अवलोक्य
 A being, भूतं n.
 Being, भवत् सत् ... (for 'if,' or 'after,' &c.
 by loc. absolute with or without सति)
 Belief, विश्वासः m. भक्तिः f. मतं n. or मतिः f.
 (as "it is my belief," इति मे मतिः)
 Believing, धारयत् अदधत् विश्वासिन्
 Having believed, विश्वास्य विश्रम्भ्य
 A bellows, भस्त्रा f. चर्मप्रसेविका f.
 Belly, उदरं n. कुक्षिः m. पिचिण्डः m.
 Beloved, प्रिय अभीष्ट हृद्य मधुर
 Below अधः ind. अधस्तात् ind. अधोऽधः ind.
 To bend, णम् आनम् सन्नम् आयम्
 To bend forwards, अभिनम् विनम् सन्नम्

Beneath, अधस्तात् ind. (gov. gen. case)
 Benediction, आशिस् f. आशीर्वादः m.
 Benefactor, उपकारिन् m. प्रियकृत् m.
 Benefit, हितं n. गुणः m. प्राप्तिः f. सुकृतं n.
 Benevolent, क्षम सुकृतिन् प्रियकार
 Bent, परिणत विनत नत नम्र स्तोम
 To beseech, अर्थं प्रार्थं प्रच्छ अभियाञ्च
 Beset, आक्रान्त परिवृत परिवीत
 Beset (inlaid), प्रत्युप्त सम्पृक्त प्रोत
 Besides, च्छते ind. (gov. the acc. or abl. case)
 To besiege, रुध् अवस्कन्द उपरुध्
 Best, ज्येष्ठ श्रेष्ठ परम अनुत्तम इन्द्र
 प्रवर सत्तम भद्र सार वर वरीयस्
 To bestow (give), दा प्रयम् दिश् निदा ...
 (lay out), व्यय् (of इ "to go" with वि) ...
 (in marriage), प्रदा प्रयम् परास्
 To betake oneself, आश्रि उपाश्रि चर्गम्
 Better, श्रेयस् वरं ind. (but for construc. of
 compar., see Prof. Williams's Gr., p. 188.
 Between, मध्ये (gov. gen. case) अन्तरे
 Bewildered, व्याकुल विमोहित सम्भ्रान्त
 विहस्त मोहित विमूढ विह्वल
 To be bewildered, मुह् सम्भ्रम् विमुह्
 Beyond, अति prep. (in comp. gov. acc. case,
 as: अतिगङ्गम् "beyond the Ganges")
 Billow, कल्लोलः m. उल्लोलः m.
 To bind, बन्ध् युज् निबन्ध् नियुज्

A bird, खगः m. पक्षिन् m. विहगः m.
 विहङ्गमः m. द्विजः m. शकुनः m.
 Birth, जन्मन् n. जातिः f. उद्भवः m.
 सम्भवः m. गर्भच्युतिः f. सूतिः f.
 Birth-place, योनी f. जन्मभूमिः f.
 A bit (portion) खण्ड m. or n. अंशः m. भागः m.
 To bite, दंश् विदंश् ... (the lips) सन्दंश्
 Biting the lips, सन्दष्टौष्ठ
 Black, कृष्ण नील शाम काल शामल
 Blacksmith, कर्मकारः m. लोहकारः m.
 Blame, उपालम्भः m. निन्दा f. अवर्णः m.
 आक्षेपः m. निर्ववादः m. गर्हणं n.
 To blame, णिद् (इ) गर्ह प्रतिणिद् (इ) गुप्
 Blameable, अपराद्ध वचनीय निन्द्य
 अपवाद्य गर्हणीय वाच्य विगर्ह्य
 Blameless, निरपराद्ध निर्ववाद्य
 A blaze, ज्वलनं n. अक्षिस् m. दीप्तिः f.
 To blaze, ज्वल् ... (abroad), प्रकाशि (caus.)
 Blazing, ज्वलत् दीप्त देदीप्यमान
 Blemish, दोषः m. छिद्रं n. दूषणं n.
 To bless, आशस् (इ)
 A blessing, आशीः f. वरः m. आशीर्वचनं n.
 Blind, अन्ध काण अनन्ध अदृश्
 A blockade, अवरोधः m. उपरोधः m.
 A blockhead, मूढः m. मूर्खः m. अज्ञः m.
 Blood, असृज् n. शोणितं n. रुधिरं n. रक्तं n.
 A blow, प्रहारः m. आघातः m. ताडः m.

To blow, वा ध्वा उपधा... (to puff), श्वस्
 To blow (out), निर्वा ... (away), विधा
 To blow (as a flower), फुल्ल विकस्
 Blown (as a flower) उत्फुल्ल संफुल्ल व्याकोष
 Blown, धात ... (down), समवक्षिप्त
 A bludgeon, लगुडः m. परिघः m. गदा f.
 दण्डः m. परिघातनः m.
 Blue (dark), नील मेचक कृष्ण काल
 A boar, भूकरः m. वराहः m. दंष्ट्रिन् m.
 To boast, कट्य विकट्य स्नाघ
 A boat, नौः f. तरणिः f. तरण्डः m. पोतः m.
 Body, अङ्गम् n. कलेवरं n. कायः m. देहं n.
 शरीरं n. तनुः f. ... (of troops), गुल्मः m.
 Boiled rice, अन्नं n. ओदनं n. भतं n.
 Bold, धृष्ट शौर्यवत् प्रगल्भ वीर
 Boldness, शौर्यं n. प्रतिभानं n. प्रगल्भता f.
 Bolt (of a door), अग्रलं n. f.
 Bonds, पाशः m. बन्धनं n. सन्निबन्धनं n.
 Bone, अस्थि n. कुल्यं n. कीकसं n.
 A book, शास्त्रं n. ग्रन्थः m. पुस्तकं n. or (-की) f.
 Born, जात उत्पत्ति उत्पन्न समुत्पन्न
 To be born, जन् सन्भू उत्पद् प्रभू
 Bosom, उरस् n. वक्षस् n. क्रोड n. or f.
 Both, उभ in dual only, as उभौ &c. ; or उभय
 in dual & pl. only, as -यौ dual, -ये pl.
 On both sides, उभयतः ind. उभयत्र ind.
 Bottom, तलं n. निम्नता f.

A bough, शाखा f. लता f. विटपः m.
 Having bought, क्रीत्वा ind. p.p.
 Bound, बद्ध सन्निबद्ध संयत निबद्ध
 Having bound, बद्धा निबध्य संयम्य
 Boundary, सीमा f. नेमः m. आघाटः m.
 To bound, स्फुर (sixth cl.) सु (first cl.)
 Bounding (springing), स्फुरत् स्रवमान
 A bow, धनुस् m. कोदण्ड m. or n. कार्मुकं n.
 A bowstring, धनुर्गुणः m. गुणः m. ज्या f.
 धनुर्ज्या f. मौर्वी f.
 A bowman, धनुर्धरः m. महेष्वासः m.
 To bow, एम् प्रनम् आनम् अभिनम्
 A bowl, पात्रं n. भाण्डम् n. भाजनं n.
 Box, पेटिका f. कोषः m. भाण्डम् n.
 A boy, बालकः m. बालः m. कुमारः m.
 शिशुः m. माणवकः m.
 Boyhood, बाल्यं n. शिशुत्वं n. शैशवं n.
 A brace, द्वन्द्वं n. दयं n. युगं n. नमं n.
 Bracelet, कङ्कणं n. वलयः m. करभूषणं n.
 A Brahman, ब्राह्मणः m. विप्रः m. द्विजः m.
 ओत्रियः m. द्विजोत्तमः m. पण्डितः m.
 मनीषिन् m. द्विजातिः m. अयजन्म n.
 A braid (of hair), वेणिः f. कवरः m.
 A branch, शाखा f. लता f. अङ्गम् n.
 Brass, कांस्यं n. रीतिः f. आरकूटः m.
 Brave, वीर्यशालिन् धृष्ट पराक्रान्त शूर
 विक्रान्त वीर महाबल प्रवीर

Bravery, शैर्यं n. वीर्यं n. साहसं n. पौरुषं n.

Bravo ! साधु ! ind. [सुहृद्भेदः m.

Breach, भेदः m. भङ्गः m. ... (of friendship)

Bread, अपूपः m. अभ्युषः m.

Breadth, पाटः m. विस्तारः m. विपुलता f.

To break, भञ्ज् चुट् खण्ड् भिद् विभिद्

To break off, अवभञ्ज् प्रशति (caus. of शद्)

The breast, स्तनः m. उरस् n. हृद् n.

Breath प्राणाः m. (used only in plu.) श्वासः m.

To breathe, श्वस् अन् प्रान् उच्छ्वस्

Breathing, श्वसन् प्राणत् विनिश्चसत्

A brick, दृष्टका f. ... (-house), दृष्टकागृहं n.

A bride, नवोढा f. वधूः f. पाणिगृहीती f.

Bridegroom, वरः m. पाणिग्राहः m.

Bright, निर्मल प्रसन्न विमल तेजोमय

Brightness, दीप्तिः f. प्रसन्नता f. प्रसादः m.

Brilliancy, द्युतिः f. तेजस् n. अभिख्या f.

To bring, आनी आह आवह उपानी

To bring back, प्रत्यानी

To bring (forth), धु प्रसु ... (up), पुष् म्

Brittle, भिदुर भङ्गुर सुभङ्ग सुखभेद्य

Broad, विस्तीर्णं पृथु ... (chested), उरसिल

Broken, भग्न भिन्न विदारित विभिन्न

Having broken off, अवभञ्ज्य विभिद्य

Brother, भ्रातृ m. ... (elder -), पूर्वजः m.

अग्रजः m. ... (younger -), अनुजः m.

कनिष्ठः m. यवीयस् m. अवरजः m.

Having brought, आनीय ind. आहृत्य ind.

Brown, श्याव कपिश पिङ्गल पिशङ्ग

To bruise (pound), मृद् पिष् चुद् विनिष्पिष्

A brute, तिर्यञ्च् m. पशुः m.

A bud, कुटुमल m. and n. चारकः m.

जालकं n. कली f. कोषः m. कोरकः m.

Buffalo, महिषः m. सैरिभः m. लुलापः m.

A building, भवनं n. वरणं n.

Bulk, वर्ष्मन् n. पार्थवं n.

Bull, वृषभः m. ऋषभः m. पुङ्गवः m. वृषः m.

Bullock, जातोक्षः m.

A burden, धुरा f. भारः m. धूर् f.

To burn, (active) दीप् दह् आदीप् ...

(neuter) दह् तप् प्रदीप् शुष् आदीप्

Burnt, दग्ध शुष्ट उषित सुष्ट दीप्त

Burnt-offering, होमः m. होत्रं n.

To bury, निखन् खन् निधा

To burst, विहृ ... (into tears), मुच् or उतसृज्

with वाष्पं ... (into laughter), ग्रहस्

Business, कार्यं n. व्यापारः m. व्यवसायः m.

Busy, सयन्न व्यापृत कर्मिन् उद्यत

But, तु किन्तु ... (on the contrary), पुनर्

To buy, क्री उपक्री (both gov. inst.)

To buzz, रु कल् (first cl.) गुज् (इ)

A buzzing, कलः m. गुञ्जनं n. झङ्कारः m.

By all means, सर्वथा ind. [समीपं ind.

By the side of, उप prep. पार्श्वतः ind.

C.

Cage, वीतंसः m.

A cake, पिण्डो f. पूषः m. पिष्टवः m.

Calamity, आपद् f. विपद् f. विपत्तिः f.

Calculation, गणना f. सङ्ख्यानं n.

A calf, वत्सः m. शङ्खत्करिः m.

To call, क्रे वच् क्रन्द् आक्रन्द् वद् प्रकुश्

To call out (aloud), उत्क्रुश् प्रकुश्

To call (together), समाक्रे समानी

Called, हत ख्यात कथित आहृत

Is called, उच्यते अभिधीयते श्रुत p.p.

Calm, धृतिमत् शान्त शमिन् अविक्रव

Calm (weather), निर्वातः m. [प्रशान्त

A camel, उष्ट्रः m. मयः m. क्रमेलकः m.

Camp, कटकं n. निवेशः m. शिविरं n.

Camphor, कर्पूरं n. घनसारः m. चन्द्रः m.

Candid, दक्षिण उदार सरल सत्यरत

Capable, समर्थ क्षम शक्त सम्बन्ध योग्य

Caprice चापलं n. चापल्यं n. मनोलौल्यं n.

Captivating, मनोहर हृदयग्राहिन्

Captivity, बन्धनं n. प्रग्रहः m. नियहः m.

Car, रथः m. विमानः m. कर्णीरथः m.

Caravan, सार्थः m. निगमः m.

Care, आस्था f. क्लेशः m. चिन्ता f. प्रयत्नं n.

Careful, प्रयत्न अप्रमादिन् अवेचिन्

Carefully, यत्नतः ind. सप्रयत्नम् ind.

To caress, चप् लङ् or लल

Carrying, वाहिन् धर in comp. वह in comp.

To carry, वह् निवह् ... (forth), उदह्

To carry off, अपह् अपनी अपवह्

To carry out, निर्ह् निर्विवह्

Cart, शकटं n. प्रवहणं n. वाहिकं n.

Cast, क्षिप्त अस्त आक्षिप्त निरस्त

To cast, क्षिप् अस् न्यस् आक्षिप्

To cast off, विष्टब्ज समाक्षिप् निरस्

Caste (tribe), वर्णः m. जातिः f. वर्गः m.

Cat, मान्ज्जारः m. श्रोतुः m. विडालः m.

To catch (hold of), प्राप् ग्रह् परिग्रह्

Cattle, गावः m. (pl. of गो)

Herd of cattle, गोकुलं n. गोधनं n. औक्षकं n.

Cattle-shed, गोगोष्ठं n. गोष्ठ m. & n.

Cattle (labouring), धुर्यः m. धुर्वहः m.

Caught, प्राप्त बद्ध गृहीत पाशबद्ध

Cause, हेतुः m. कारणं n. निमित्तं n.

निबन्धनं n. अर्थः m. योनी f. बीजं n.

A cave or cavern, विलं m. विवरं n. कन्दर

m.f.n. गुहा f. दरिः f. कुहरं n. छिद्रं n.

To cease, विरम् उपरम् निर्वृ ... (from)

निवृत् विनिवृत् विश्रम् व्यवसो

A ceasing निर्वृतिः f. विश्रान्तिः f. विरामः m.

To celebrate, हत प्रख्या प्रश्व विश्व ख्या

Celebrated, यशस्विन् विश्रुत प्रख्यात

Censurable, वचनीय निन्द्य अपवाद

वाच्य अपराद्ध गर्हणीय विगर्ह्य

Censure, उपालम्भः m. तिरस्कारः m.

अवर्णः m. निन्दा f. आक्षेपः m. घृणा f.

निर्ववादः m. अपवादः m. परिभाषणं n.

To censure, तिरस् with क्तः see To blame

Centre, मध्यं n. केन्द्रं n. [एका f.

A certain (person) कश्चित् m. काचित् f. एकः m.

Certain (sure), ध्रुवः नियतः निश्चितः संशितः

Certainly, खलु ind. नूनम् ind. अवश्यम् ind.

Certainty, निर्णयः m. निश्चयः m. निश्चितं n.

Chaff, तुषः m. बुसं n. दणं n. कडङ्गरः m.

A chair, पीठं n. आसनं n.

Chalk, कठिनी f. खडिका f. चूर्णः m.

To challenge, or give a challenge, आह्वे atm.

A champion, महेश्वासः m. वीरः m.

योद्धु m. प्रवीरः m. शूरः m.

By chance, दैवात् ind. दिव्या ind.

To change, विद्ध विपर्ययस् अपमे निमे

Channel, परोवाहः m. पात्रं n. कुल्या f.

Chaplet, माला f. स्रज् f. माल्यं n.

Charcoal, अङ्गारं n. & - रः m. [मूल्यं n.

Charge (title), अधिकारः m. ... (cost) अर्घः m.

.. (accusation) परिवादः m. अभियोगः m.

Chariot, रथः m. विमानः m. शतङ्गः m.

A chariot-course, रथचर्या f.

Charioteer सूतः m. सारथिः m. अधिरथः m.

रथसारथिः m. सादिः m.

Charity, धनधर्मः m. परोपकारः m.

A charm, मन्त्रः m. संवदनं n. अभिचारः m.

Charmed, अभिमन्त्रित अभिचारित

To charm, अभिमन्त्र् (इ) अभिचर्

Charming, दिव्य रमण हर्षण रम्य

To chase, अनुधाव् मृग अनुद्रु अभिधाव्

The chase, मृगया f. आचोदनं n.

To chastise, दण्ड दम् तड्

Chastised, दण्डित दमित

Chastisement, दण्डः m. दमः m. साहसं n.

Chastity, सतीत्वं n. सत्यं n. साधुत्वं n.

A cheat, वञ्चकः m. कपटिन् m. मायिन् m.

A cheating, वञ्चनं n. माया f. कपटं n.

To check, निग्रह् निरुध् यम् संयम् विरम्

Checked, संरुद्ध संयत नियन्त्रित

Cheek, कपोलः m. गण्डः m.

Cheerful, हर्षमाण सानन्द हृष्टमानस

To cherish, भृ पाल् पुष् संवृध् (in caus.)

Cherished, पालित संवर्द्धित प्रतिपालित

Chest (breast), उरस् n. ... (box), कोषः m.

Chief, उत्तम इन्द्र परम अग्र श्रेष्ठ

प्रथम मुख्य अनुत्तम प्रमुख शिष्ट

A chief, प्रमुखः m. मुखरः m. अधिपतिः m.

Chiefly, भूयिष्ठम् ind. विशेषतः ind.

Child, पुत्रः m. पुत्रकः m. बालः m. वत्सः m.

बालकः m. शिशुः m. माणवकः m.

Childhood, बालत्वं n. पुत्रता f. बाल्यं n.

Chin, चिवुकं n.

Choice, इच्छा f. ईहा f. वरणं n.

To choose, वृ प्रवृ इषु वुभूष (desid. of भू)

To churn, मथ् (इ) खज् (first cl.)

Cipher, अङ्कम् n.

Circle, चक्रं n. मण्डलं n. वर्तुलं n. निघं n.

To cite, उदाह् अभिधा व्याह् वृ वद्

Citizen, नागरः m. पौरजनः m. नैगमः m.

City, पुरिः f. नगरं n. पुरी f. नगरी f.

पुरं n. निगमः m. कटकं n. पत्तनं n.

Civil, वन्दारु अभिवादक प्रियवादिन्

Clamour, संहतिः f. प्रणादः m. शब्दः m.

Class, वर्णः m. वर्गः m. जातिः f. गणः m.

Claw, नखः m.

Clawed, नखिन् नखवत्

Clay मृद् f. पङ्कः m. निषदरः m. जम्बालः m.

Clean, शुचि शुद्ध निर्मल शुद्धिभृत्

To be clean, शुध् शुच् (fourth cl.)

Cleanness, शुचित्वं n. शुद्धत्वं n.

To cleanse, पू दै मृज् निर्णिज् चल्

Clear, प्रत्यक्ष प्रसन्न विमल अच्छ

Clearly, सुव्यक्तम् ind. प्रत्यक्षतः ind.

To cleave, भिद् ह विह् छिद् संछिद्

To cleave unto, पञ्च संसञ्च

Clemency, कृपा f. दया f. प्रीतिः f. कारुण्यं n.

Clever, पटु प्रवीण निष्णात दक्ष अभिज्ञ

निपुण प्राज्ञ दक्षिण मतिमत्

Cleverness, दाक्षिण्यं n. पटुत्वं n. पाटवं n.

Cliff, प्रपातः m. तटः m.

To climb, स्कन्द आरुह् अधिरुह्

To clip, लू छिद्

A cloak, प्रावृतं n. निवीतं n. प्रावारः m.

Clod (of earth), लोट्टं n. लेष्टुः m.

Close (compact), संहत दृढसन्धि सुसिष्ट

Close to, अभ्यास समीप संसिष्ट आसन्न

To close (the eyes), मील चूर्ण निमील...

(shut) आवृ समावृ... (conclude) अवसो

Cloth, वस्त्रं n. चैलः m. पटः m. वसनं n.

To clothe (one's self), वस् प्रकृद् विवस्

Clothed, वासिन् प्रच्छन्न वासित प्रावृत

Clothes, वासस् n. परिधानं n. वस्त्रं n.

Cloud, अभ्रं n. मेघः m. घनः m. पञ्जर्जन्यः m.

अम्भोदः m. जलधरः m.

Cloudy day, दुर्दिनं n.

Club, लगुडः m. परिघः m. गदा n. मुसलं n.

Coal, अङ्गारं n. or -रः m.

Coarse, निविड निरन्तर सान्द्र घन

Code of laws, स्मृतिः f. धर्मसंहिता f.

Coin, रूप्यं n.

Cold, शीत शीतल हिमवत् तुषार हिम

शिशिर सुषीम हैमन सुशीत हैमन्त

Coldness, शीतता f. शीतं n. तुषारः m.

Cold weather, शीतकालः m. हैमन्तं n.

To collect, संग्रह् सञ्चि चि समाह्

Collection, संग्रहः m. सञ्चयः m. चयः m.

To colour, चित्ररञ्ज वर्ण कृप् (1 or 10 cl.)

Colour, रङ्गः m. रागः m. वर्णः m. आभा f.

Coloured, चित्रित रक्त वर्णित

Combat, युद्धं n. रणः m. समरः m. आहवः m.

Close combat, नियुद्धं n. बाहुयुद्धं n.

Combatant, योधः m. योद्धवीरः m. प्रहर्तृ m.

प्रवीरः m. कृतयोग्यः m. योद्धृ m.

To combine, सन्धा संयुज् संहन् संयु

Combined, संहत संयुक्त संयोजित संयुत

Come ! एहि आगच्छ आयाहि

To come, आगम् आया उपगम् उपसृप्

Having come, आगत्य ind. अभ्यागत्य ind.

To come forward, सन्प्रष्टा प्रक्रम् प्रगम्

To come in, प्रविश् विश् निविश् आविश्

To come in crowds, समुपगम्

To come together, सङ्गम् समे समुपे मिल्

Command (charge of), अधिकारः m. ...

(orders), आज्ञा f. शासनं n. निदेशः m.

Military command, सैनापत्यं n.

To command (bid), आशास् आज्ञापि (caus.

of ज्ञा) प्रतिसन्दिश् ... (appoint) आदिश

... (order), व्यादिश शास् आज्ञापि

Commanded, आदिष्ट आज्ञाप्त शासित

Commander, सैन्याधिपतिः m. सेनानी m.

To commence, रभ् प्रवृत् आरभ् समारभ्

To commit (do), कृ... (entrust) निक्षिप्

Common, सामान्य साधारण प्राकृत

To communicate, चुद् संवद् सन्दिश

Community, गोष्ठी f. सामान्यं n. समानता f.

Companion, सहायः m. मित्रः m. सहचरः m.

अनुचरः m. अनुयात्रः m. अनुजीविन् m.

Company, गोष्ठी f. सङ्गतिः f. परिषद् m.

Compassion, कृपा f. दया f. कारुण्यं n.

अनुक्रोशः m. करुणा f. दयालुत्वं n.

Compassionate, घृणिन् दयावत् कृपालु

Competent, समर्थ क्षम उचित शक्त

To complain, लप् प्रलप् अभियुज्

Complete, सम्पूर्ण सम्यक् समग्र पूर्ण

To complete, विध् सम्पद् समाप् पू

Completion, सिद्धिः f. सम्पद् f. निष्पत्तिः f.

Composed, समाहित स्थिर धृतिमत

Composed of, आत्मक or रूप (both comp.

aff.) मय (aff. ; as मृण्मय 'comp. of earth')

To comprehend, उपलभ् (इ) आज्ञा बुध्

To conceal, गुह् गुप् कृद् प्रकृद् व्ये

निगुह् अन्तर्धा (pass.) आकृद् संकृद्

Concealed, गुप्त गूढ प्रच्छन्न अभिगुप्त क्वन्

To conceive (suppose), मन् तर्क सञ्चित् (इ)

... (a child) ग्रह् लभ् आधा

Concerning, प्रति prep. (gov. acc. case)

To conciliate, शंस साम् सान्त्व आश्वस्

Conciliation, सामन् n. सान्त्वं n. शान्तिः f.

To conclude (finish), निष्पद् अवसो राध्

संह (in pass.) समाप्... (infer), अनुमा

Having concluded, निश्चित्य अनुमीय
 Conclusion अनुमानं n. अनुमा f. निष्पत्तिः f.
 Concord, दाक्षिण्यं n. ऐकमत्यं n.
 Condition, अवस्था f. दशा f. भावः m.
 Conduct, चरितं n. वृत्तिः f. आचारः m.
 To conduct (lead), णी ... (behave) आचर
 Having conducted, नीत्वा समानीय
 To confide, विश्वस् विश्रम्भ
 Confidence, विश्रम्भः m. विश्वासः m.
 प्रत्ययः m. आशावन्धः m. अद्वा f.
 Confident, धृष्ट प्रगल्भ प्रतिभान्वित
 Confiding, अदधत् प्रत्ययिन् विश्वासिन्
 Confinement, बन्धनं n. संयमनं n. प्रग्रहः m.
 Conflict समरः m. आहवः m. युद्धं n. कलहं n.
 Confused, विक्लव व्याकुल सङ्कुल सङ्कीर्ण
 Conjecture, वितर्कः m. मतिः f.
 Conjoined, संयोजित सम्प्रयुक्त सम्बद्ध
 To connect, युज् संयुज् संसज् समायुज्
 Connected, समायुक्त संसक्त संयोजित
 Connected with, अन्वित सम्बन्धिन्
 Connexion (union), सन्धिः m. सम्बन्धः m.
 समायोगः m. ... (relation), बन्धुः m.
 To conquer, जि विजि atm. पराजि atm.
 Having conquered, जित्वा ind. p.p.
 Conquering, अरिन्दम जयत् विजयिन्
 Conqueror, जेतृ m. विजयिन् m.
 Conquest, जयः m. विजयः m.

Consent, अनुमतिः f. प्रतिश्रवः m.
 To consent to, अनुमन् अनुज्ञा प्रतिश्रु
 Having consented, सम्मत्य अनुमत्य
 Consented, अनुमत प्रतिश्रुत अनुज्ञात
 Consequence, फलं n. प्रयोगः m. अनुभवः m.
 To consider, चित् (इ) आलोच्य विचित् (इ)
 मृश प्रधै मन् विमृश सच्चित् (इ)
 Having considered, चिन्तयित्वा आलोच्य
 सच्चिन्त्य परिमृश्य मत्वा विज्ञाय
 To consign, समर्पि (caus. of च्छ) न्यस् निक्षिप्
 To console, सान्त्व साम् आश्राप्ति (caus.
 of श्वस्) नन्दि (caus. of नद्)
 Constant, दृढसौहृद स्थिरचेतस्
 Constantly, नित्यम् ind. नियतम् ind.
 To consult, मन् (इ) संमन् (इ) धा (in pass.)
 To consume, दह् निर्दह् नाशि (caus. of नश्)
 Contact, संसर्गः m. संहतिः f. संस्पर्शः m.
 To contain (hold), धृ धा आधा प्रतिसंह
 Containing, आददान धर (in comp.)
 Contemned, अवगर्हित अवमत परिभूत
 Contempt, अवज्ञा f. परिभवः m. अवमानं n.
 धर्षणं n. गर्हणं n.
 Contented, तुष्ट तप्त सन्तुष्ट क्षमिन्
 Contentment, तुष्टिः f. सन्तोषः m. तप्तिः f.
 अलोभः m. अलुब्धत्वं n.
 Contest, द्वैधं n. कलहं n. युद्धं n. रणः m.
 Contest (at law), व्यवहारः m. विवादः m.

Contiguous, संसक्त समीप आसन्न
 Continually, नित्यं ind. नियतं ind. शश्वत् ind.
 Contract, नियमः m. संविद् f. पणः m.
 To contract (bargain), नियम् नियमं + क्त
 To contract (draw together), संह संक्षिप्
 Contracted, संहत संकट संहत संक्षिप्त
 To contradict, विप्रतिक्क विप्रवद् विरुद्ध
 Contrary, विपरीत प्रसव्य प्रतिकूल
 On the contrary, पुनर् ind. प्रत्युत ind.
 Contrivance, उपायः m. विधः m. साधनं n.
 Controul, वशं n. अधिकारः m. संयामः m.
 Convenient, उचित सम्भावित योग्य
 Conversant, ज्ञ (comp. affix) प्रवीण शिचित
 Conversation आलापः m. संलापः m. कथा f.
 सम्भाषणं n. कथाप्रसङ्गः m. सङ्कथा f.
 To converse, संवद् सम्भाष् आलप्
 To convey, वह् उदह् प्रवह् आनी ह
 Convicted, आधर्षित दृष्टदोष अभिपन्न
 A cook, सुपकारः m. आन्धसिकः m.
 To cook, पच् आ विपच् [पचकः m.
 Corn, शस्यं n. गारित्रः m. धन्यं n.
 Correct, शुद्ध समञ्जस साधु नीत सम्यच्
 Corrupt, दुष्ट दुराचार दुर्जन पापिन्
 To corrupt, दुष् विदुष् चयं with णी
 Cost, अर्धः m. मूल्यं n. पणः m. अवक्रयः m.
 Costly, महाधन महार्ध बज्रमूल्य
 Couch, पर्यङ्कः m. शयनं n. शय्या f.

A counsellor, मन्त्रिन् m. अमात्यः m.
 To count, कल् गण सङ्ख्या परिसङ्ख्या
 Counting, गणनं n. सङ्ख्यानं n. परिसङ्ख्या f.
 Countenance, वदनं n. मुखं n. आननं n.
 Country, देशः m. राष्ट्रम् n. विषयः m.
 Couple, द्वयं n. युगं n. नमं n. द्वन्द्वम् n.
 Course, क्रमः m. गतिः f. अनुवृत्तिः f.
 Court (palace), सभा f. प्रासादः m.
 Court-yard, अङ्गणं n. अजिरं n. चत्वरं n.
 Courtesy, सभाजनं n. सत्कारः m.
 A courtier, अमात्यः m. राजसभास्थः m.
 To cover, ऋद् प्रकृद् गुह् आवृ जर्णु स्तह
 Covered, गुप्त गूढ प्रच्छन्न आवृत
 To covet, लुभ् अभिलष् गृध् स्पृह
 Covetous, लुब्ध गृध्रु अभिलाषुक
 Covetousness, लोभः m. वित्तेहा f. गृध्रुता f.
 A cow गौः f. (nom. of गो) माहेथी f. शृङ्गिणी f.
 A crane, वकः m. कङ्कः m. सारसः m.
 To create, सृज् निर्मा जन् संजन् (in caus.)
 Creator, धाट् m. विश्वसृज् m. सृष्टृ m.
 Creature, भूतं n. जन्तुः m.
 To creep, स्पृप् प्रस्पृप्... (near), उपस्पृप्
 Crest, शिखा f. चूडा f. किरीटं n. मुकुटं n.
 Crested, चूडाल शिखिन् किरीटिन्
 Crew, नियामकाः plu. m. पोतवाहाः plu. m.
 Crime, पापं n. दुष्कृतं n. एनस् m. पातकं n.
 Criminal, अपराद्ध अभिपन्न आधर्षित

Crimson, शोण शोणित कोकनदच्छवि

Crooked, कुज जिह्व कुञ्चित विजिह्व

To cross over, ह्र उतृ समती समुतृ

A crow, काकः m. वायसः m. करटः m.

Crowd, सङ्घम् n. सञ्चयः m. वृन्दं n.

सञ्चयः m. समाजः m. यूयं n. गणः m.

Crowded, सङ्कीर्णं सङ्कुलं समाकुलं

परिवृत अनुकीर्णं जुष्टं सम्पूर्णं

Cruel, क्रूर हिंस निष्ठुर पिशुन परुष

Cruelty, नैष्ठुर्यं n. क्रूरता f. हिंसा f.

To crush, मृद् अवमृद् चूर्णं सम्पिष्टं

Cry, शब्दः m. उत्क्रुष्टम् n. वाशितं n.

नादः m. चित्कारः m. रावः m.

To cry (weep), रुद् प्ररुद् क्रुद् (इ) विलप्

To cry aloud, उत्क्रुशं क्रुशं

Crystal, काचमणिः m. स्फटिकः m.

Cultivation (of land), कृषिः f.

Culture, विनयः m. परिष्कारः m.

Cup, पात्रं n. भाण्डं n. भाजनं n. वैदलं n.

Cupid, कामः m. कन्दर्पः m. मदनः m.

Cupidity, विन्नेहा f. लोभः m. गृध्रता f.

To cure, कित् (see Prof. Wilson's Gr., p. 158.)

Curious (inquisitive), कुतूहलिनं जिज्ञासु

Curiosity, कौतूहलं n. कुतूहलं n.

A current, नदीरयः m. वेला f. ओतस् n.

Curse, शपः m. अभीषङ्गः m. आक्रोशनं n.

Custom, रीतिः f. आचारः m. शीलः m.

To cut, छिद् लू को चुट् लुप् क्वात् निक्षत्

Cut, छिन्न लून क्वात् निक्षत् चुटित

Cymbal, तालः m. घनं n. घण्टा f. घटी f.

D.

Daily, प्रत्यहम् ind. (दिवसे दिवसे) ind.

प्रतिदिनम् ind. अहरहर ind.

Daily, (adj.) आक्रिक दैन अन्वाहिक

Dainties, स्वादन्नं n. भोज्यं n.

Dainty, स्वादु स्वादुकार

Damsel, कन्या f. कुमारी f.

To dance, नृत नट [शैलालिन् m.

Dancer, नर्तकः m. शैलूषः m. चारणः m.

Dancing, ताण्डवं n. नटनं n. नाच्यं n.

लास्यं n. नृत्यं n.

Danger, भयं n. अपायः m.

Daring, धृष्ट प्रतिभान्वित साहसिन्

Dark, निष्प्रभ तमस्विन् कृष्ण

Darkness, तमस् m. अन्धकारः m. तिमिरं n.

Dart, द्रुम. & f. वाणः m. शरः m. तीक्ष्णः m.

शायकः m. भूलं n. विपाठः n.

Daughter, दुहितृ f. पुत्री f. आत्मजा f.

कन्या f. ... (-in law), कुषा f. जनी f.

Dawn, प्रभातं n. उषस् n. अरुणः m.

Day, दिनं n. दिवस m. n. अहन् n. वासरः m.

Day (after to-morrow), परश्चः ind. परेद्यवि

Day & night, अहोरात्रं ind. अहर्निशं ind.

At day-break, प्रभाते ind.

By day, अन्नाय ind. दिवा ind.

Day by day, प्रत्यहम् ind. प्रतिदिनम् ind.

(दिवसे दिवसे) ind. अहरहर ind.

Dead, मृत प्रेत गत संस्थित उपरत

A dead body, कुणपः m. शवं n.

Deaf, एड बधिर ... (and dumb), एडमूक

To deal, पण् दिव व्यवह विक्री atm.

Dear, प्रिय इष्ट मधुर अभीष्ट हृद्य

Dealer, क्रयविक्रयिकः m. पणिकः m. बणिज्

Dear friend, प्रियसुहृद् m. प्रियमित्रं n.

Dearth, दुर्भिक्षं n. उपद्रवः m.

Death ^(मृत्युः) मृत्युः m. मरणं n. निधनं n. प्रलयः m.

अपगमः m. अपायः m. पञ्चत्वं n.

Debt, ऋणं n. ... (recovery of -), ऋणादानं n.

D. cay, क्षयः m. जरा f. सङ्क्षयः m. जीर्णता f.

To decay, जृ क्षि अवषद् क्षै विशृ नश्

Decayed, गलित जीर्ण विशीर्ण क्षीण

Deceit, कपट m. n. माया f. वञ्चनं n.

व्याजः m. दम्भः m. कैतवं n. कूट m. n.

Deceitful, मायिन् कपटिक वञ्चक

To deceive, वञ्च् दम्भ व्यच् प्रलभ्

Decency, विनयः m. विनीतत्वं n.

To declare, प्रवच् कथ् प्रथ् आख्या प्रह्वत्

Decorated, भूषित उपशोभित परिष्कृत

Decoration, आभरणं n. संस्कारः m. वेशः m.

परिष्कारः m. भूषणं n. मण्डनं n.

Decorous, विनीत अप्रगल्भ

To decrease, अवषद् क्षि ऊन

Decreed, निश्चित व्यवस्थित

Decrepid, जरिन् वृद्ध जीर्ण गतायुस्

Decrepitude, जरा f. वार्द्धकं n. विस्मसा f.

Deed, कर्मन् n. कृतं n. कार्यं n.

To deem, मनं तर्कं सन्तर्क

Deep, गम्भीर निख अगाध नीच

Deeply, गाढम् ind. मृशम् ind.

A deer, मृगः m. कुरङ्गः m. वातायुः m.

To defeat, पराजि atm. विजि atm. विद्रावि

Defeat, पराजयः m. अभिभवः m.

Defect, छिद्रं n. दोषः m. दुषणं n. अगुणः m.

Defective, विकल हीन न्यून अल्पोन

Defence (guard), रक्षणं n. ... (in law), उत्तरं n.

To defend, पाल् रच् परिरच् गुप्

Defended, रक्षित गुप्त परिपालित

A defending, परिरक्षणं n. शरणं n. पालनं n.

Defender, रक्षित m. गोपिन् m. रक्षकः m.

Deficient, विकल हीन न्यून विकृत

To defile, दुष् दिह् लिप् अपविचोक्ष

Deformed, विरूप कुतनु विकलाङ्ग

Degraded, परिभ्रष्ट च्युत भ्रष्ट वर्णापेत

Degree, पदं n. क्रमः m. गतिः f. मानः m.

By degrees, क्रमशः ind. शै. + शनैः ind.

To deign, अर्ह (see Prof. Wilson's Gr., p. 156)

Deity, देवः m. अमरः m. त्रिदशः m.

The Deity, ईश्वरः m. सर्वज्ञः m. धातु m.

Dejected, दीनमनस् विषादिन् दीन

Dejection, विषादः m. अवसन्नता f.

To delay, विलम्ब (इ) द्वा आस् अवस्था

चिरात् (nominal fr. चिर "a long time")

Without delay, अचिरम् ind. अचिरेण ind.

To deliberate, चित् (इ) विचारि (caus. of

चर्) विचित् (इ) विभृश् सञ्चित् (इ)...

(consult), मत् (इ) संमत् (इ) वितर्क

Deliberation विचारः m. विमर्शः m. वितर्कः m

Delicate, स्वादु सूक्ष्म विरल तनु पेलव

Delight, भोगः m. आनन्दः m. मदः m.

सन्तोषः m. हर्षः m. मुहु f. परितोषः m.

To delight, मुखं हृष्टं नन्दं ह्लाद् प्री

Delighted, प्रहृष्टं ह्लादितं हर्षितं प्रतीत

उल्लासितं हृष्टं सानन्दं सन्तुष्टं

Delightful, रम्यं हर्षणं नन्दनं रमण

To be delighted, तुष्टं रम् हृष्टं परितुष्टं

To deliver (rescue), त्रै or त्रा मुच् विमुच्

...(in trust), प्रतिपादि (caus. of पद्)

निक्षिप् समर्पि (caus. of च्छ) ... (up, be-

tray), समर्पि (caus. of च्छ) परादा प्रदा

Delusion, नाया f. मोहः m. आन्तिः f.

To demand, प्रच्छ सञ्ज्ञा atm. याच्

Demerit, अगुणः m. दूषणं n.

Demon, दानवः m. असुरः m. कर्बुरः m.

Denial, अपक्वः m. प्रत्याख्यानं n.

To deny, ऊक् अपक्व अपज्ञा atm.

To depart, प्रया प्रष्टा या गम् चल् अपे

Having departed, गत्वा निर्याय प्रस्थित्य

Departure, अपगमः m. गमनं n. अपायः m.

A dependant, आश्रितः m. परिवारः m.

Dependant, परवश पराधीन परवत् गृह्य

अधीन परतन्त्र अभ्यधीन पराश्रित

Depraved, दुराचार दुष्ट खल पापमति

To deprive, च्यु (caus.) भृश् (caus.) विनाश

Deprived, हीन परित्यक्त रहित विहीन

Depth, गाम्भीर्यं n. निम्नता f. तलं n. वेधः m.

To descend, अवट् अवरुह् अवलम्ब (इ)

Having descended, अवतीर्य अवरुह्य

Descent, अवपातः m. अवतारः m. भृशः m.

To describe, उपवर्णं कथं वर्णं निर्दिश

Description, वर्णनं n. निर्देशः m. विवरणं n.

A desert, मरुः m. मरुस्थली f. निर्जलः m.

To desert, रह् हा त्यज् परित्यज् उत्सृज्

Deserted, रहितं त्यक्तं वर्जितं हीन

Desertion, रहणं n. त्यागः m. परित्यागः m.

To deserve, अर्ह् प्रतिसमुच् उच्

Design (purpose), चिकीर्षितं n. मतं n.

To desire, इष्टं लुभ् काङ्क्ष अभिवाह् (इ)

आकाङ्क्ष अभिप्स् (desid. of. आप्)

Desire, इच्छा f. कामः m. ईहा f. वाञ्छा f.

अभिलाषः m. स्पृहा f. अभिरुचिः f.

According to one's desire, यथाभिमतं ind.

Desired, इष्ट अभिमत अभीष्ट यथेष्टित

Desirous, काम (in comp.) आशंसु कामुक

कम्बु लुब्ध इच्छु स्पृहया लु वाञ्छिन्

To desist, निवृत्तिरिदम् शम् समाप्

Desolate, शून्य विविक्त निर्जन एकान्त

Despair, नैराश्र्यं n. विषादः m.

To despatch (hasten), त्वरं जु चुद्... (send),

प्रेषि (caus. of इष्) प्रस्थापि (caus. of ष्ठा)

Despicable, अधम गर्हणीय निन्द्य चुद्र

To despise, अवमन् परिभू अवज्ञा णिद्

Despised, गर्हित अवमत परिभूत

To despond, षद् विषद् अवसद्

Desponding, निर्विष विषण आशाहोन

Destiny, दैवं n. विधिः m. भाग्यं n. नियतिः f.

Destitute, होन वर्जित निर्वृत्ति निराश्रय

To destroy, नाशि (caus. of नश्) उच्छिद्

हन् ह अधिशो उत्सादि (caus. of षद्)

Destroyed, विनाशित निरस्त नष्ट

Destruction, अपायः m. विनाशः m. ध्वंसः m.

नाशः m. अभावः m. सङ्ख्यः m.

Destructive, नृशंस पांसन घातुक नश्वर

Determination, सङ्कल्पः m. चिकीर्षितं n.

To determine, निश्चि निर्णी मतिं with क्

To devastate, प्रसृद् पाति (caus. of पत्)

अवसृद् दह आक्रम

To deviate, व्यभिचर् भ्रम् विचल

Device, कलं n. माया f. वञ्चनं n. व्यपदेशः m.

To devote, उपयुज् उपचर् आसंज् (pass.)

Devoted to, निरत व्यासक्त भक्त रत

Devotee, मुनिः m. तापसः m. योगिन् m.

Devotion (service), भक्तिः f. ... (piety), तपस् n.

To devour, खाद् यस् घस् भक्ष व्यत्यद्

Devout, तपस्विन् भक्त धर्मशील व्रतिन्

Dexterous, दक्ष विदग्ध दक्षिण पाटव

Diadem, किरीटं n. मुकुटं n. वेष्टनं n.

Dialect, भाषा f.

A die, अक्षः m. देवनः m. पाशकः m.

To die, मृ (see Prof. Wilson's Gr., p. 236.)

To differ, विच् भिद् (pass.) विज् विप्रवद्

Difference, अन्तरं n. विशेषः m. व्यतिरेकः m.

Different, भिन्न विविध अन्यतर

Difficult, दुःसाध्य दुष्कर दुःख गुरु

Difficulty, दुःखं n. सञ्चारः m. कृच्छ्रम् n.

Diffuse, विस्तृत अतिक्रान्त विकीर्ण

To dig, खन् निखन्... (out), उत्खन्

Dignified, प्रतापवत् महार्थ महाभाग

Dignity, प्रतापः m. तेजस् n. मानः m.

Diligent, सोद्योग प्रसित आसक्त सयत्न

Having directed (pointed out) उद्दिश्य संदिश्य

... (one's bow), आनम्य अभिसंधाय

To direct (rule), अधिस्था प्रशास् अनुशास्

... (abow), अभिसन्धा आनम्... (shew),

दिश् प्रदिश् उद्दिश् दर्शि (caus. of दृश्)

Dirt, मल m. or n.

Dirty, मलिन कल्किन् कच्चर मलीमस
 Disadvantage, अनर्थः m.
 Disagreeable, अनभिमत अप्रिय व्यलीक
 To disappear, अन्तर्धा (pass.) विनश् नश्
 Disappearance, अन्तर्धानं n. विनाशः m.
 Disappeared, अन्तर्हित नष्ट विनष्ट
 Disappointed, निराश भग्नाश मनोहत
 Disappointment विप्रलम्भः m. विसम्बादः m.
 To discard, अपाक प्रेषि (caus. of इष्)
 To discern (perceive), बुध् विज्ञा परिज्ञा
 To discharge (a debt), मुच् अपनी विनी atm.
 ... (from a crime), मुच् प्रमुच् विप्रमुच्
 Disciple, शिष्यः m. छात्रः m.
 Discipline, विनयः m. शिक्षा f.
 To disclose, प्रकाशि (caus. of काश्) विष्ट
 Discoloured, दीनवर्ण विवर्ण
 Discontented, असन्तुष्ट अदृष्ट
 Discourse, कथः योगः m. सम्भाषा f. कथा f.
 वचनक्रमः m. निगादः m. संलापः m.
 To discourse, सम्भाष संवद् आलप
 To discover, निरूप आगमि (caus. of गम्)
 ज्ञा विद् प्राप् दृश्
 Discretion, विनयः m. [वितर्कः m.
 Discussion, वित्तिः f. विचारः m. विमर्शः m.
 Disease, रोगः m. व्याधिः m. आमयः m.
 Diseased, आतुर व्याधित रोगिन्
 Disgrace, अपमानं n. परिभवः m.

Disguise, वेशः m. व्याजः m. अपदेशः m.
 Disgust, बीभत्सः m. विहतं n. द्वेष्यता f.
 Dishonesty, पैशुन्यं n. व्यपदेशः m.
 Dishonour, अपमानं n. पैशुन्यं n.
 To dislike, द्विष् विद्विष्
 Disliked, द्विष्ट अनभिमत अप्रिय अनिष्ट
 Dismay, विस्मयः m. सन्नासः m. भीतिः f.
 To dismiss, प्रस्थापि (caus. of ष्ठा) विनुद्
 अपाक प्रेषि (caus. of इष्) सम्प्रेषि
 Disobedience, अमाननं n. आज्ञाभङ्गः m.
 Disorder, असंस्थानं n. विस्ववः m.
 To disperse, क्व विह्व विधा प्रह्व
 To display, दर्शि (caus. of दृश्) प्रकाश
 Displaying, दर्शयत् विदर्शयत्
 Displeasure, अतुष्टिः f. असन्तोषः m.
 Disposition, शीलः m. भावः m. स्वभावः m.
 Dispute, विवादः m. द्वैधं n. विचारः m.
 To disregard, अवमन् परिभू अवज्ञा
 Disrespect, अपमानं n. अमाननं n.
 अवज्ञा f. परिभवः m. धर्षणं n.
 अनादरः m. परिभावः m. अवहेलं n.
 Dissatisfaction, अतुष्टिः f. असन्तोषः m.
 Dissatisfied, अदृष्ट असन्तुष्ट वितुष्ट
 Distance, अन्तरं n. दूरता f. (or -त्वं n.)
 Distant, दूर दूरस्थ... (far -), सुदूरं ind.
 To distil, चुत् प्रसु घूद् गल् स्यन्द
 Distinct, व्यक्त विभिन्न प्रत्यक्ष स्पष्ट

Distinction (difference), विशेषः m. विवेकः m.

Distinctly, पृथक् ind. सुव्यक्तं ind. स्पष्टं ind.

To distinguish, शिष् विशिष् विविच् विज्ञा

Distracted, व्याकुल सम्भ्रान्त मत्त

Distress, आपद् f. क्लेशः m. दुःखं n. मन्युः m.

विपत् f. विपत्तिः f. व्यथा f. तापः m.

Distressed, दुःखित विधुर दरिद्र दीन

दुर्गत दुःखिन् दुःखार्त दुर्मनस्

To distribute, विभज् विट् विभिद्

Distribution, विभागः m. त्यागः m. दत्तं n.

District, प्रदेशः m. चक्रं n. जनान्तः m.

To disturb, गुप् क्षोभि (caus. of क्षुभ्) लुप्

Disturbed, संक्षुभित आर्त व्याकुल

Disunion, अयोजनं n. भेदः m. उपजापः m.

Disunited, अयुक्त वियुक्त असंसक्त

Disuse, अनभ्यासः m.

Ditch, निपानं n. परिखा f. खातकं n.

To dive, मस्ज् निमस्ज् आसु अवगाह्

Diverse, विविध बहुविध नाना ind. comp.

Diversion, विनोदः m. केलिः m. क्रीडा f.

To divide, भिद् विभज् विभिद् विप्रयुज्

Divided, भिन्न विभक्त विभिन्न विखिन्न

Divine, दिव्य भगवत् ईश्वर (comp.) पुण्य

To divulge, वस्रावि (caus. of सु) विट्

To do, कृ विधा समाचर्

Ought to be done, कर्तव्य विधेय

Doctrine, व्यायः m. मतं n. उपदेशः m.

Doe, मृगी f. एणी f.

Dog, श्वन् m. कुकुरः m. भषकः m.

Dominion, प्रभुत्वं n. ऐश्वर्यं n. साम्राज्यं n.

Donation, त्यागः m. दानं n. प्रदानं n.

Door, द्वारं n. प्रतीहारः m. कपाट m. f. n.

Back door, पश्चद्वारं n. पक्षकः m.

Doubt, संशयः m. शङ्का f. सन्देहः m.

To doubt, शक् (इ) अभिशक् (इ) आशक् (इ)

Doubtful, संशयान सन्दिग्ध शङ्कनीय

Dower, शुल्कं n. प्रदानं n.

Down, अव prep. in comp. अधस् अधोऽधः

Downwards, अधस् ind. अधोऽधः ind.

To drag, कृष् आकृष् ग्रह् विकृष्

Drain, परीवाहः m. जलमार्गः m.

To draw, कृष् आकृष्... (breath), श्वस् प्रान्

...(a deep sigh), विनिश्चस्... (a bow), धनुः

with विकृष् or आनम्... (to a close) अवशो

... (up or out), उद्धृ उत्कृष्... (up an

army), सेनां with प्रकृष् or व्यूह... (to-

gether), संग्रह् संचिप् संह संहन्

To draw (describe, paint), वर्ण उपवर्ण चिच्

Drawn (led), कृष्ट आकृष्ट नीत... (in, or

enticed), विलोभित आकृष्ट... (away),

अपनीत अपकृष्ट अपहत... (out),

उद्धृत उत्कृष्ट उदाहृत

Dread, भीतिः f. चासः m. भयं n. शङ्का f.

Dreadful, भीष्म घोर धारुण भीषण

Dream, स्वप्नः m. सुप्तज्ञानं n.
 Dress, वासस् n. परिधानं n. वेषः m.
 To dress (put on clothes), वस् विवस् आमुच्
 Dressed (cooked), प्रणोत पक्व पक्त्रिम
 Drink, पानं n. (spirits), सुरा f. हाला f.
 To drink, पा धे प्रपा ... (in), निपा
 Drop, विन्दुः m. पृषत् n. पृषतः m. विमुष् f.
 To drop, गल् च्युत् खद् (इ) सु पर्यागल्
 To drop (fall down), पत् निपत् भंश्
 Drought, अवग्रहः m. or अवग्राहः m.
 Drug, औषधं n. अगदः m. भेषजं n. जायुः m.
 Drum, पणवः m. आनद्धं n. पटहः m.
 Dry, dried, शुष्क शोषित वान
 To dry, शुष् वै परिशुष् विशुष्
 Dug, खात निखात ... (teat), स्तनः m.
 Dull (not bright), निस्तेजस् अतेजस्
 Dull (stupid), मन्द मूर्ख मन्दात्मन्
 Dumb, मूक जड अवाचि
 Durable, अच्युत अस्कन्न चिरस्थित
 Duration, संस्थितिः f. प्रमाणं n.
 Dust, रजं n. पांशुः m. रेणुः m. धूलिः f.
 Dutiful, वश्य धर्मचारिन् निपुण साधु
 Duty, धर्मः m. (tax), शुल्कं n. करः m.
 A dwarf, वामनः m. ह्रस्वः m. खर्वः m.
 Dwarfish, वामन ह्रस्व नोचक खर्व
 To dwell, निवस् वस् ष्टा अधिवस् आस्
 निच गम्भीर (mass) ... (abroad). प्रवस

A dwelling, निवासः m. गृहं n. वासः m.
 आगारः m. आलयः m. आश्रयः m.
 Dweller, वासिन् agt. स्थित p.p. स्थ (comp. aff.)
 Having dwelt, उषित्वा ind. निवस्य ind.

E.

Each (one by one), एकैक प्रत्येकं adv.
 Each is often rendered into Sanscrit by prep.
 प्रति with acc. case; as, each day, प्रतिदिनं
 adv. प्रत्यहं adv. प्रतिदिवसं adv.
 Each night, प्रतिरात्रं ind. प्रतिनिशं ind.
 Eager, रत उद्युक्त उत्सुक
 Eagerness, कौतूहलं n. कौतुकं n. कुतूहलं n.
 Ear, कर्णः m. श्रुतिः f. श्रोत्रं n. अवणं n.
 Ear-ring, कुण्डलं n. कर्णवेष्टनं n.
 Early (in the morning), प्रातर ind.
 To earn, अर्ज्ज उपार्ज लभ् आप् प्राप्
 Earned, अर्जित लब्ध उपार्जित प्राप्त
 Earth, भूः f. वसुधा f. महीतलं n. चितिः f.
 भूमिः f. भूतलं n. मही f. वसुन्धरा f.
 धरा f. पृथिवी f. स्थिरा f. धरणिः f.
 Ease, सुखं n. अयत्नः m. विश्रामः m.
 Easy, सुखसुकर निरायास; or may be rendered by सु as सुगमः "easy of access"
 East, eastern, प्राञ्च प्राचीन पूर्व
 To eat, अद् अश् भुज् atm. खाद् यस् भञ्
 Each other, अन्योन्य परस्पर

Eatable, भक्ष्य भोज्य आद्य भक्षणीय
 Having eaten, भुक्ता जग्ध्वा भक्षयित्वा
 An eater, भक्षकः m. भोक्तृ m.
 Ebb and flow, वेला f.
 Echo, अनुनादः m. प्रतिध्वानः m. प्रतिश्रुतः f.
 प्रतिनादः m. प्रतिनिनादः m.
 Eclipse, ग्रहः m. उपरागः m. ग्रहपीडनं n.
 Ecstasy, मुद् f. मुदा f. हर्षः m. अतिहर्षः m.
 An eddy, जलावर्तः m. तालूरः m.
 Edge (of a garment), अञ्चलः m. गन्धिः m.
 ... (of a sword), धारा f. ... (margin),
 तीरं n. तटं n. कूलं n. प्रान्तः m.
 Edifice, प्राकारः m. वरणः m. शाला f.
 To effect, सिद्धिं पादु राध् प्रतिपद् निष्पद्
 Effected, सिद्ध कृत संशित निष्पन्न
 Effort, उद्योगः m. प्रयत्नः m. व्यवसायः m.
 यत्नः m. विचेष्टितं n. आयासः m.
 चेष्टा f. उत्साहः m. प्रवृत्तिः f.
 To make an effort, चेष्ट विचेष्ट यत् प्रयत्
 Egg, अण्डं n. कोषः m. पेशी f.
 Egg-born, अण्डज
 Eight, अष्टन् m.f.n. plu. only (as, अष्टौ)
 Eighteen, अष्टादशन् m.f.n. (plur. only)
 Eight-fold, अष्टविध अष्टगुण अष्टधा ind.
 Eighth, अष्टम ... (an eighth), अष्टमांशः m.
 Eightieth, अशीत अशीतितम
 Eighty, अशीतिः f. (sing. always)

Either, वा conj. वापि conj.
 Either (of two), अन्यतर ... (of many) अन्यतम
 To elapse, अतो अतिवृत् व्यती गम्
 Elbow, अरुणिः m. कपोलिः m. कर्पूरः m.
 Elder, पूर्वज ज्यायस् अग्रज वर
 Elegance, शोभः m. चारुता f.
 Elegant, चारु सरस्वत् शोभन विभाज
 Element, विषयः m. भूतं n.
 Elephant गजः m. दन्तिन् m. द्विपः m. नागः m.
 हस्तिन् m. मातङ्गः m. वारणः m.
 Female elephant, वासिता f. हस्तिनी f.
 Elevated, अभ्युक्षित आरूढ उद्धत
 Elevation, उत्सवः m. उन्नतिः f. उच्छ्रायः m.
 Eleven, एकादशन् plur. m.f.n.
 Eleventh, एकादश m.f.n. (-शः -शी -शं)
 Eloquence, पटुत्वं n. वाक्पटुत्वं n.
 पाटवं n. सुप्रलापः m.
 Eloquent, पटु वाक्पटु वाग्मिन् प्रियप्राय
 Else (other) अन्य (any one else) अन्य + कश्चित्
 Elsewhere, अन्यत्र ind. अन्यतः ind.
 Emaciated, कृश ग्लान शित परिकृश
 Emancipated, मुक्त विमोचित विमुक्त
 Embarrassed, लुब्ध सम्भ्रान्त लुभित
 Embellishment, परिष्कारः m. आभरणं n.
 Emblem, केतुः m. पताका f. ध्वजं n.
 Embrace, आलिङ्गनं n. परिष्वङ्गः m.
 आश्लेषः m. परिरम्भः m. श्लेषः m.

To embrace, आलिङ्ग (इ) श्लिष् समाश्लिष्

षञ्ज् ष्वञ्ज् समालिङ्ग (इ) आश्लिष्

Embraced, श्लिष्ट आश्लिष्ट परिष्वक्त

Having embraced, आलिङ्ग्य समाश्लिष्य

समालिङ्ग्य आश्लिष्य परिरभ्य

Eminence, समुन्नतिः f. सम्यद् f. गुरुत्वं n.

Eminent, श्रेष्ठ समुन्नत गुरु उत्तम

Eminent man, नरव्याघ्रः m. नरशार्दूलः m.

Emotion, विकारः m. रसः m. रागः m.

Emperor, महाराजः m. अधीश्वरः m.

Employed, नियुक्त व्याप्त निरत

Employing, आश्रित आस्थाय ind. p.p.

Employment, नियोगः m. व्यापारः m.

Empty, शून्य रिक्त वितान वशिक तुच्छ

To emulate, स्पर्द्ध ईर्ष्य जिगीष् desid. of जि

Emulation, स्पर्द्धा f. जिगीषा f. सङ्घर्षः m.

Emulous, बोभत्सु जिगीषु ईर्ष्यालु

Enabled, समर्थ क्षम शक्त शक्य

To encamp, निविश

To encircle, परिवृ आवृ उद्वेष्ट रुध्

Encircled, आवृत परिविष्ट परिवृत

Enclosure, वाटः m. प्रवारः m. वेष्टः m.

To encompass, परिवृ आवृ समावृ वेष्ट

Encompassed, परिगत ससावृत परिवृत

To encounter, समापद् सङ्गम् मिल् आपद्

Having encountered, आसाद्य सङ्गम्य प्राप्य

समापन्न विनिवृत्त समापित निर्वृत्त

End (extremity), अन्तः m. अग्रं n.... (death),

अपायः m. निधनं n. प्रलयः m.... (con-

clusion), समाप्तिः f. अवसानं n. अन्तः m.

To endeavour, विचेष्ट परीक्ष प्रयत् यत्

Ended, अवसन्न समाप्त अवसित व्यतीत

समापन्न विनिवृत्त समापित निर्वृत्त

Endless, अनन्त अमित अशेष

Endowed with, शील उपपन्न युक्त सम्यन्न

अन्वित उपेत विशिष्ट संयुक्त

To endure, षह् विषह् मृष्ट उपास् क्षम्

Having endured, क्षमित्वा विषह्य

Enemy, अरिः m. शत्रुः m. अरातिः m.

रिपुः m. अमित्रः m. वैरिन् m. द्विषत् m.

Energetic, सोत्साह सोद्योग उद्योगिन्

Energy, उत्साहः m. शक्तिः f. उद्योगः m.

To be engaged in, क्रम् व्यापृ अनुरञ्ज्

Engaged in, रत व्याप्त निरत प्रसित

प्रवृत्त युक्त आस्थित समाविष्ट

Engagement (contract), संविद् f. नियमः m.

समयः m.... (encounter), युद्धं n. विग्रहः m.

Engrossed by, समाविष्ट आसक्त आविष्ट

To enjoin, आदिश विनियुज् व्यादिश

To enjoy, भुज् उपभुज् रम् अश् अनुभू

Enjoyment, भोगः m. आस्वादः m. सुखं n.

उपभोगः m. हर्षः m. परितोषः m.

Enmity, द्वेषः m. वैरं n. विरोधः m. विद्वेषः m.

अप्रीतिः f. द्वेषणं n. विद्विष्टता f.

Enough, अलम् ind. (gov. inst. c.) कृतम् ind.

Enraged, सङ्क्रुद्ध संरब्ध प्रकोपित क्रुद्ध

Ensign, वैजयन्ती f. ध्वजं n. पताका f.

To enter, प्रविष् विश् आविष् अभिनिविष्

Enterprising, सोद्योग प्रतिभान्वित प्रौढ

To entertain, सत्क अनुग्रह...or by कृ with

आतिथ्यं or कृ with भोज्यं

Entertainment, सत्कारः m. सत्क्रिया f.

To entice, विलोभि (caus. of लुभ्) आकृष

Entire, सर्व्व अखिल समय समस्त अशेष

Entire (unimpaired), अविकल परिपूर्ण

Entrance, द्वारं n. प्रवेशनं n. आवेशः m.

Entrapped, पाशबद्ध गृहीत बद्ध

To entreat, अर्थ् प्रार्थ् याच् [निदिश

To entrust, समर्पि (caus. of च्) निक्षिप्

Entrusted, समर्पित नियोजित निक्षिप्त

Enumeration, गणनं n. गणना f. सङ्ख्यानं n.

Enveloped, सञ्च्छन्न प्रच्छादित आवृत

Envied, ईर्षित स्पर्द्धित

Envious, ईर्ष्यन् मात्सर कुहन स्पर्द्धन्

ईर्ष्य स्पर्द्धया लु ईर्ष्या लु समत्सर

To be envious, स्पर्द्ध ईर्ष्य स्पर्द्ध

Envy, ईर्ष्या f. स्पर्द्धा f. मात्सर्य्यं n. असूया f.

To envy, स्पर्द्ध ईर्ष्य स्पर्द्ध विस्पर्द्ध

Equal, सम समान तुल्य सदृश एतादृश

समस्य ईदृश... (in age), समानजन्मन्

Equality, समता f. सामान्यं n. साम्यं n.

Equally, सम (in comp. as, समत्विष्
'equally bright') समं ind.

Equity, धर्मः m.

Error, अपराधः m. भ्रान्तिः f. भ्रमः m.

मिथ्यामतिः f. दूषणं n. दोषः m.

To escape, पलाय् (of इ 'to go' with परा)

विद्रु उत्पत् धाव् प्रद्रु मुच् विमुच्

चाण् with लभ्

Escaped, पलायित मुक्त विमुक्त चात

Espied, अवलोकित दृष्ट परीक्षित

To espy, अवलोक् दृश् सन्दृश् परीक्ष्

Essence, सारः m. सारता f. [ईच् समीच्

Esteem, सत्कारः m. सम्मानं n.

To esteem, मन्... (highly), मानि (caus. of

मन्) सम्मान्... (little), अवमन् गर्ह्

Estranged, विरक्त वियोजित विवृत

Et cætera, आदि (see Pf. Williams's G., p. 167)

Eternal, नित्य अनन्त अव्यय सनातन

शाश्वत अविरत अनादि अनिश

Eternally, नित्यम् ind. सदा ind. सर्व्वदा ind.

सततम् ind. सनात् ind. नित्यदा ind.

Ethics, नीतिशास्त्रं n. नीतिः f.

Eulogium, स्लाघा f. स्तुतिः f. प्रशंशा f.

To evade, विवृज् परिहृ उत्सृज् वृज्

Even, (adv.) अपि ind. एव ind. वापि ind.

... (level), सम समस्य; hence 'even

ground,' समभूमिः f. समस्यलं n.

Eve, evening, प्रदोषः m. सायः m. रात्रिः f.
 प्रदोषकालः m. दिनान्तः m. क्षपा f.
 दिवसावसानं n. दिवसात्ययः m.
 In the evening, सायं ind. दिनान्ते ind.
 Ever, सदा ind. नित्यं ind. निचतं ind. सर्वदा
 ind. सततं ind. कदाचन ind. कदाचित् ind.
 Every, सर्व्वः; or by prep. प्रति in comp. as
 below...(- day), प्रतिदिनं ind. प्रत्यहं ind.
 ...(- instant), प्रतिक्षणं ind. or अनुक्षणम् ind.
 Every night, प्रतिरात्रं ind. प्रतिनिशं ind.
 On every side, समन्ततः ind. समन्तात् ind.
 सर्व्वशः ind. सर्व्वतः ind. परितः ind.
 At every step, (पदे पदे) अनुपदं ind.
 Everywhere, सर्व्वत्र ind. प्रतिदिशं ind.
 Evidence, साक्ष्यं ind. प्रमाणं n. साक्षिता f.
 Evident, प्रत्यक्ष प्रव्यक्त स्पष्ट प्रादुष्कृत
 Evidently, प्रादुः ind. साक्षात् ind. सुव्यक्तम् ind.
 Evil, (adj.) दुर् (in comp. as 'an evil deed,'
 दुष्कृतं n. 'an evil man,' दुर्जनः m.); or
 का or कु in the same form; see Wicked.
 Evil, (subst.) दुःखं n. विपत्तिः f. आपद् f.
 To exact (money), दापि (caus. of दा)...
 (punishment), प्रणी with दण्डं
 To examine, निरूप् परीच् अनुयुज् प्रच्छ्
 To excavate, खन् निखन्
 Exceeding, समधिक अधिक अतिरिक्त

To exceed, अतिरिच् (in pass.) अतिक्रम्
 Exceedingly, अति ind. in comp. अतीव ind.
 गाढं ind. भृशम् ind. निर्भरम् ind.
 To excel, अतिरिच् अतिशी उद्दिच्
 Excellence विशिष्टता f. उत्कर्षः m. विशेषः m.
 Excellent, उत्तम परम भद्र विशिष्ट साधु
 गुणवत् श्रेयस् प्रशस्त श्रेष्ठ उदीर्ण
 सार व्याघ्र (only in comp.)
 Except, छते (gov. acc. or abl. case) वीना
 (gov. inst. or acc. case) अन्तरेण ind.
 Excepted, वहिष्कृत निपातित वर्ज्जित
 Excess, उद्रेकः m. उद्वर्तः m. सौष्ठवं n.
 अधिकता f. शेषं n. अतिरेकः m.
 Excessive, अत्युत्कट अत्यन्त उत्कट
 गाढ अधिक निर्भर अतीव ind.
 Exchange, परिदानं n. परिवर्तः m.
 To exchange परिदा परिवर्ति (caus. of वृत्)-
 Exchequer, कोषः m. [निमे अपमे
 To excite, उत्पादि (caus. of पद्) उद्गु चुद्
 Excited, उपजात चोदित प्रवर्तित
 Exempt, वीत मुक्त विरहित हीन
 Exemption, विरहः m. विमोक्षः m.
 Exercise, अभ्यासः m. व्यापारः m.
 Exercised, कृताभ्यास समञ्जस
 To exert one's self, प्रयत् विचेष्ट यत्
 Exertion, उत्साहः m. अथवसायः m.
 उद्योगः m. प्रयत्नः m. विचेष्टितं n.

Exhausted, क्लान्त क्षीण च्युतोत्साह
 To exhibit, दर्शि (caus. of दृश्) दिश् प्रदिश्
 To exhort, उपदिश् प्रदिश् (in caus.)
 To exist, अस् एत् जीव् सम्भू
 Existence, जीवनं n. जीवितं n. वृत्तिता f.
 Expansion, सन्ततिः f. विकाशनं n.
 To expect, अपेक्ष् atm. सञ्ज्ञा atm. प्रतीक्ष्
 Expectation, आशा f. व्यपेक्षा f. प्रत्याशा f.
 Expedient (means), उपायः m. साधनं n.
 Expeditious, शीघ्र क्षिप्र त्वरित उच्चण्ड
 To expel, विवासि (caus.) निरस् वहिष्कृ
 Expelled, निरस्त वहिष्कृत विवासित
 Expense, व्ययः m. [निःसारित
 To expend, व्यय् (from इ 'to go' with वि)
 Expert, निपुण कुशल विद् (comp. aff.)
 • Expert in arms, शस्त्रकुशल अस्त्रविद्
 To explain, कथ् प्रकृत उद्दिश् प्रदर्शि
 (caus. of दृश्) अभिधा समुद्दिश्
 Exploit, कर्मन् m. or n. प्रवृत्तिः f.
 To extend, तन् आतन् प्रसारि (caus. of स्)
 Extended, अतिक्रान्त प्रसारित विकट
 Extensive, विशाल विस्तीर्ण विवृत
 To exterminate, नाशि (caus.) प्रोत्सादि
 Exterminated, सादित नाशित निरस्त
 External, वहिःस्थ वहिः ind. (in comp.)
 Externally, वहिर् ind.
 Extinct (dead), मृत संस्थित प्रेत गत

Extinction, निर्वाणं n. बधः m. विनाशः m.
 To extinguish, निर्वापि (caus. of वा) निर्दह्
 Extortion, उपद्रवः m. विसृजः m.
 Extraordinary, अपूर्व असाधारण अधिक
 Extreme, अति (in comp. as अतिव्यथा f.
 Extremity, अग्रम् n. ['extreme pain']
 Extrication, उद्धारणं n. निर्हारः m. मोक्षः m.
 To extricate, उद्घृ उत्कृष्ट उत्पाटि (caus.)
 Eye, चक्षुस् n. नयनं n. दृष्टिः f. नेत्रं n.
 अक्षि n. लोचनं n. ईक्षणं n.
 Eyebrow, भ्रूः f... (- ball), नेत्रकोषः m.
 Eyelash, पद्मन् n... (- lid), नेत्रच्छदः m.

F.

Fable, कथा f. आख्यानं n.
 Face, मुखं n. वदनं n. आननं n. वक्त्रं n.
 Facing, अभिमुख सम्मुख
 To fade, म्लै जृ शद् अवसद् ली
 Failure, विपत्तिः f. विपद् f. हानिः f.
 To faint, मूर्च्छ् मुह् विमुह् संमुह्
 Fainted, मूर्च्छित मोहित नष्टचेतन
 A fainting, मूर्च्छणं n. प्रमोहः m. मोहः m.
 सम्मोहः m. प्रलयः m. नष्टचेष्टता f.
 Fair (handsome), कान्त सुन्दर चारु वल्गु
 चारुमुख शुभ सुरूप सुदर्शन
 Fair (just), धार्मिक साधु सात्विक
 Fairly, धर्मेण (instr. case of धर्मः used adv.)

Faith, भक्ति: f. विश्रम्भ: m. विश्वास: m.

Faithful, सुविश्वस्त विश्वास्त्य भक्तिमत

Faithful to one's vow, संश्रितव्रत अनुव्रत

A fall, पात: m. च्युति: f. निपात: m.

अवपात: m. सम्यात: m. पतनं n.

To fall (happen), आपत् निपत् सम्यत्

To fall (drop), पत् भंश् ध्वंस् खंस्

To fall down, निपत् भंश् ध्वंस् खंस् पत्

Fallen, निपतित भ्रष्ट विभ्रष्ट स्थानभ्रष्ट

Having fallen, पतित्वा निपत्य भ्रष्टा

False निःसत्य वितथ अनृत मिथ्या incomp.

असत्यसन्ध अतथ्य कूट (in comp.)

Falsehood, अनृतं n. असत्यं n. कूटता f.

Falsely, मिथ्या ind. मृषा ind. असत्यं ind.

False witness, कूटसाचिन् m.

Fame, यशस् n. कीर्ति: f. प्रतिपत्ति: f.

विश्रुति: f. समाज्ञा f. ख्याति: f. प्रथा f.

Famed, प्रथित यशस्विन् कीर्तिमत

Familiarity, संसर्ग: m. परिचय: m. सङ्गतं n.

समागम: m.

Family, कुलं n. गोत्रं n. वंश: m. सन्तान: m.

Famine, दुर्भिक्षं n. उपद्रव: m.

Famished, बुधापीडित बुभुक्षित बुधित

Famous, प्रथित यशस्विन् प्रतिष्ठ विश्रुत

A fan, व्यजनं n.

To fancy, मनं तर्क वितर्क ऊह

Fancying, मन्यमान

Far, दूरं ind. ... (very), सुदूरं ind.

From afar off, दूराद् (abl.c.) सुदूराद् (abl.c.)

Fare (payment), आतर: m. तरपणं n.

To bid farewell, आमच् (इ)

To fashion, निर्मा ह्य ह्यज् रच्

A fast, उपवास: m. प्रवास: m. उपोषणं n.

To fast, उपवस् (see Prof. Wilson's Gr., p. 179)

Fastened, लग्न युक्त बद्ध संयोजित

Fasting, उपवासिन् अनाहार अभच

Fat, (adj.) पीन पीवर स्थूल उन्नत

Fate, विधि: f. दैवं n. व्यसनं n. गति: f.

कर्मवश: m.

Father, पिता m. (nom. of पित्र) जनक: m.

तात: m. ... (- in-law), श्वशुर: m. ... (- and

mother), पितरौ (dual. nom. of पित्र)

मातापितरौ dual. nom.

Fathomless, अगाध अतलस्पर्श

Fatigue, आयास: m. क्लान्ति: f. अम: m.

Fault, दोष: m. छिद्रं n. दूषणं n. अपराध: m.

Faultless, निर्दोष अकल्मष अनवद्य शुद्ध

Faulty, सापराध निन्द्य अपवाद्य

Favour, अनुग्रह: m. प्रसाद: m. उपकार: m.

अनुरोध: m. स्नेह: m. प्रसन्नता f.

To favour, अनुग्रह जुष् भज् अनुरुध्

Favoured, अनुगृहीत

Fear, भयं n. चास: m. भीति: f. भोरता f.

शङ्का f. सन्तास: m. आशङ्का f.

To fear, आशक् (इ) शक् (इ) भी चस्

विचस् सन्तस् अभिशक् (इ)

Through fear, भयात् abl.c. शङ्कया inst.c.

Fearful (timid), चस् दीन भीरु भीलुक

सभय... (dreadful) भयङ्कर भीषण रौद्र

With fear, भयेन ind. सन्तासम् ind. सभयं ind.

Fearless, अभय अशङ्क अपभी अभीत

Fearlessly, निर्भयं ind. अभयं ind. शौर्येण

Feast (entertainment), भोज्यं n... (festival),

उत्सवः m. उद्घर्षः m.

Fecundity, प्रसवनं n.

Feeble, दुर्बल अवल स्वल्पबल

To feed, भोजि (caus. of भुज्) पालि (caus.

of पा) भृ भक्ष्य with दा

Feelings, अन्तरात्मन् m. विकारः m.

Felt, उपागत ज्ञात

Female, नारी f. स्त्री f. मानुषी f. महिला f.

Fence, प्राकारः m. प्राचीरं n.

Ferocious, दुर्मद हिंसक उग्र प्रचण्ड

Fervent, दीप्ततपस् शास्त्रविद् धार्मिक

Festival, उत्सवः m. यात्रोत्सवः m. उद्घवः m.

उद्घर्षः m. महस् n.

Festivity, विश्रम्भः m. हर्षः m. उद्घर्षः m.

Fetter, पाशः m. बन्धनं n. शृङ्खलं n.

Fever, ज्वरः m... (sick of -), ज्वरपीडित

Few, अल्प स्वल्प श्लोक अवज्ज

Fickle, चपल चलचित्त सञ्चारिन् चञ्चल

Fidelity, भक्तिः f. विश्रम्भः m. विश्वास्तवं n.

Field, क्षेत्रं n. वप्रिः m. केदारः m.

Fiend, राक्षसः m. पिशाचः m. कौणपः m.

चणदाचरः m. रात्रिचरः m.

Fierce, क्रुद्ध हिंसक उग्र प्रचण्ड

Fifteen, पञ्चदशन् m. f. n. plur.

Fifth, पञ्चम m. f. n. (-मः -मी -मं)

Fiftieth, पञ्चाशत्तम पञ्चाश

Fifty, पञ्चाशत्... (-thousand), पञ्चायुतं n.

To fight, युध् विग्रह् संग्राम् प्रतियुध्

Fight, युद्धं n. विग्रहः m. रणः m. आहवः m.

सामः m. समरः m. आयोधनं n.

Fighter, योद्धृ m. नियोधकः m. योधिन् agt.

Fighting, कृतयोग्य नियुद्ध प्रहारिन्

योधिन्

Figure, आकृतिः f. आकारः m. रूपं n.

संस्थानं n. वपुस् n.

To fill, पू प्रा आपृ परिपू आप्रा व्याप्

Filled, पूर्ण परिपूर्ण संपूर्ण अभिपूर्ण

सङ्कुल समाकुल अभिपरिभुत आवृत

अनुकीर्ण

Filth, मलं n. or मलः m. कल्मषं n.

Final, अन्तिम चरम समाप्तिक उत्तर

To find, निरूप विद् प्राप् अभिविद्

आषद्

Fine, सु (in comp. as सुदिनं 'a fine day')

Fine (minute), सूक्ष्म... (- linen), सूक्ष्मवस्त्रं n.

A fine (penalty), दण्डः m.

Fined, दण्डित दापित साधित

Finger, अङ्गुलिः f. ... (fore-), प्रदेशिनी f.

Finger-ring अङ्गुलिमुद्रा f. अङ्गुरीयकः m.

Finger-nail, नखः m. करजः m. कररूहः m.

To finish, समापि (caus. of आप्) सम्पद्

षिद् अवसो साध् निवृत्

Finished, अवसित संशित समाप्त सिद्ध

Fire, अग्निः m. वह्निः m. अनलः m.

ऊताशः m. पावकः m. दहनः m.

Fire (sacrificial), अग्निहोत्रं n. समूहः m.

Fire-brand, उल्का f. उल्मुकः m.

Firm, धीर स्थिर दृढ धृतिमत् निश्चल

Firmness, धीरत्वं n. धृतिः f. धैर्यं n.

स्थिरत्वं n. अचापल्यं n. दार्ढ्यं n.

First, प्रथम प्राक्तन पूर्व आद्य अग्र

Fish, मत्स्यः m. मीनः m. कषः m. विसारः m.

शकलिन् m. पृथुरोमन् m.

Fisherman, धीवरः m. मत्स्यधारिन् m.

कैवर्तः m. मत्स्यबन्धिन् m.

Fist, मुष्टिः m. f.

Fit, fitting, उचित युक्त सम्भावित पथ्य

योग्य भद्र यथार्ह उपयुक्त न्याय्य

To fit, युज् or योजि (caus.) सन्धा प्रयुज्

आधा उपयुज्

To be fit, अर्ह (see Prof. Wilson's Gr., p. 156)

Fitly, योगतः ind. यथोचितं ind. युक्तं ind.

Fitness, पात्रता f. पात्रत्वं n. युक्तिः f.

औचित्यं n. उपयोगः m.

Five, पञ्चन् m. f. n. plu.

Five hundred, पञ्चशतं n.

To fix, स्थापि (caus. of छा) योजि (caus.

of युज्) सन्ध् अवस्थापि प्रस्थापि

Fixed, स्थावर वर्तन स्थिर अचल

स्थापित प्रयतित स्थित समवस्थित

To be fixed to, अनुबन्ध् आपञ्च

Fixed habit, स्थितिः f. आचारः m.

Flag, ध्वजं n. पताका f. वैजयन्ती f.

Flame, शिखा f. अर्चिस् m. ज्वलः m.

Flank, अङ्गं n. कक्षः m. पार्श्वः m. कुक्षिः m.

Flash (of lightning), मेघज्योतिस् m.

Flat (even), सम समस्थ

Flat (insipid), असार नीरस निःस्वादु

Flatterer, प्रियवादिन् agt. प्रियंवदः m.

मिथ्याप्रशंसकः m.

Flavour, स्वादुः m. रसः m.

To flee, पलाय् (of इ with पला put for परा)

Fleet, जव वेगवत् शीघ्र महावेग जवन

Flesh, मांसं n. आमिषं n. क्रव्यं n. पिशितं n.

Fleshy, पीन मांसशील पुष्टाङ्ग

Flight, विद्रावः m. पलायनं n. द्रवः m.

Flight of arrows, शरवर्षः m. शराक्षेपः m.

To put to flight, द्रावि or विद्रावि (both

caus. of द्रु)

To fling, छिप् प्रक्षिप् अस्... (away), अपास्

अपसारि (caus. of स्ह) न्यस्

Flock, यूथं n. व्रजः m. गणः m. समाजः m.

To flock to, समि सङ्गम् आया अनुगम्

Flood, आस्रावः m. जलस्रावनं n.

To flourish (prosper), चध् समृध् वृध् एध्

...(flower), स्फुट् फुल्ल ... (whirl), उड्डम्

To flow, प्रस्रु स्र्यन्द् प्रस्रु विस्त्रु द्रु प्रवह्

To flow forth, निर्गम् प्रस्र्यन्द् समुत्स्रज्

Flower, पुष्पं n. कुसुमं n. शक m. n. प्रसूनं n.

In full flower, सुपुष्पित कुसुमवत् पुष्पिन्

Flowering, सुपुष्पित पुष्पिन् कुसुमित

Flowing, प्रसारिन् विस्त्रुत्वर विसारिन्

Flurried, आकुलित व्याकुल सम्भ्रान्त

सम्भ्रम समाकुल अभिपीडित

Flurry, सम्भ्रमः m. संवेगः m. आवेगः m.

Flushed, उपहत आध्मात मोहित

Flute, वेणुः m. मुरली f. वंशी f.

To fly, पत् उत्पत्... (about), विह्व विचर्

To fly up, उड्डी... (away), पलाय् (of इ)

Foam, फेनः m.

Foe, रिपुः m. शत्रुः m. अरिः m. अमित्रः m.

Foiled, विचिप्यमान विनिवृत्त भय

To follow, अनुगम् अनुया अनुबन्ध्

पश्चाद् + या or गम् अनुष्टा अनुवृत्

Following, imitating अनुकारिन् अनुगतिक

गतानुगतिक अनुसारिन्

A follower, अनुचरः m. अनुगः m. अनु-

जीविकः m. परिजनः m. आश्रितः m.

Following (pursuing), अनुसरण समाचरत्

पश्चादायत् अनुग अनुवर्तमान

Folly, मूढता f. मौर्ख्यं n. मौढ्यम् n.

Fond, अनुरक्त वत्सल प्रिय कामिन्

Fondness, वात्सल्यं n. स्नेहः m. अनुरक्तिः f.

Food, अन्नं n. भोजनं n. आहारः m.

भोज्यं n. भैक्ष्यं n. आमिषं n. निधसः m.

Fool, मूर्खः m. मूढः m.

Foolish, मूर्ख मूढ प्रमूढ दुर्बुद्धि अल्पधी

Foolishness, मौर्ख्यं n. मूढता f. मोहः m.

Foot, पादः m. चरण m. or n. पद् m. ...

(of a tree), तरुतलं n. वृक्षतलं n.

Footman, पदातिः m. पादचारिन् m.

Foot-soldier, पदातिः m. पदिकः m. पत्तिः m.

Footstep, पदं n. पदक्रमः m. पदपातः m.

For, हि ind. यतः ind.

Forasmuch, अतः ind. अत एव ind. यतः ind.

For the sake of, अर्थं ind. कृते ind. निमित्ते

ind. हेतोः ind. (all affixed to crude form,

but gov. gen. case when written uncomp.)

For the most part, भूयिष्ठम् ind. बहुशः ind.

For this cause, एतस्मात् ind. तदर्थं ind.

Forbidden, निवारित प्रतिषिद्ध निषिद्ध

To forbid, निषिध् प्रतिषिध् वारि (caus.

of वृ) निवारि (caus.) व्याहन्

Force, बलं n. शक्तिः f. पराक्रमः m. ~~प्रभुः~~
 Forces, बलं n. अनीकं n. सेना f. गणः m.
 Forcibly, by force, बलात् ind. [(of पित्र)
 Forefathers, पूर्वजाः plu.m. पितरः plu.m.
 Forehead, ललाटं n. भालः m. अलिकं n.
 Foreign, विदेशज परदेशिन् प्रोषित
 Forenoon, प्राह्नः m.
 Foresight, दूरदर्शनं n. दूरदृष्टिः f.
 Forest, अरण्यम् n. अरण्यानी f. वनं n.
 Forester वनेचरः m. वनस्थः m. वनवासिन् m
 To forget, विस्मृ प्रमृष्ट् अवमृष्ट्
 To forgive, चम् परिमृष्ट् त्यज् मुञ्च
 Forgiveness, क्षमा f. मोचनं n.
 Forgiving, क्षमिन् क्षमान्वित चान्त
 Form (shape), आकृतिः f. आकारः m.
 रूपं n. ... (rule), विधिः m. ... (according
 to), यथाविधि ind. विधिवत् ind.
 To form, क्व निर्मा ... (an alliance), सन्धा
 Former, पूर्व प्राक्तन आद्य
 Formerly, पूर्व्व ind. प्रागेव ind. पूर्व्वकाले ind.
 Formidable, भीषण रौद्र भयङ्कर विकट
 To forsake, त्यज् विहा हा मुञ्च परित्यज्
 Fort, fortress, दुर्गं n. कोटः m.
 From that day forth, तद्दिनमारभ्य ind.
 From this day forth, अद्यारभ्य ind.
 Forthwith, ततः ind. क्षिप्रं ind. अपरं ind.
 तदा ind. तत्क्षणात् ind. इतः परं ind.

Fortieth, चत्वारिंश चत्वारिंशत्तम
 Fortitude, धैर्यं n. धीरत्वं n. वीर्यं n.
 शौर्यं n. विक्रमः m. धृतिः f. उत्साहः m.
 Fortnight, पक्षः m.
 Fortunate, धन्य शुभ मङ्गल श्रीमत्
 कल्याण पुण्यवत् भद्र सुखभागिन्
 Forty, चत्वारिंशत् f.
 Fortune, दैवं n. भाग्यं n. शुभं n. श्रीः f.
 सम्पत्तिः f. भद्रं n. लक्ष्मीः f. गतिः f.
 Foundation, मूलं n. भित्तिः f. भित्तिमूलं n.
 Fountain, उत्सः m. प्रश्रवणं n. or प्रस्रवणं n.
 Four, चतुर् plu. only (चत्वारः m. चतस्रः f.)
 Fourteen, चतुर्दशन् or चतुर्दश
 Fourth, चतुर्थ तुरीय तृर्थ चतुर् (comp.)
 Fowler, व्याधः m. जीवान्तकः m. लुब्धकः m
 Fracture, भङ्गः m. भिन्नं n.
 Fragile, भङ्गुर भेद्य भिदुर सुखभेद्य
 Fragment, खण्डं n. भागः m. भित्तं n.
 Fragrance, सुरभिः m. घ्राणं n. गन्धः m.
 Fragrant, सुरभि सुगन्धि गन्धवह
 Fraud, वञ्चनं n. माया f. व्याजः m. कैतवं n.
 कपट m. n. कूट m. or n. व्यसनं n.
 Fraudulent, कूटकृत् कपटिन् वञ्चक
 Freckle, तिलकः m. जटुलः m. कालकः m.
 Free, मुक्त स्वायत्त मोचित चाण
 To free, मुञ्च विमुञ्च मोञ्च विमोञ्च चै or त्रा
 Free from, मुक्त हीन निर् (comp.) विनिर्मुक्त

Freedom, मोचः m. विरहः m. विमोचनं n.

Freight, आतरः m. तरपणं n.

Frequent, नित्य वज्र विविध अनेक

Frequently, नित्यं ind. असकृत् ind. शश्वत् ind.

Fresh (new), नव नूतन प्रतिनव (cool) शीतल

Friend, मित्रं n. सखि m. सुहृद् m. बन्धुः m.

आर्यः m. बान्धवः m. प्रियकृत् m. f. n.

Friendless, बन्धुहीन निःसख मित्रहीन

Friendly, हित प्रियकृत् सप्रणय अनुकूल

सुहृत्तम अनुरक्त मैत्र प्रिय मधुर

Friendship, मित्रत्वं n. स्नेहः m. सौहृद्यं n.

मैत्र्यं n. सख्यं n. प्रणयः m. प्रीतिः f.

सखित्वं n. मैत्री f. सुहृत्ता f. सङ्गतं n.

Fright, चासः m. भीतिः f. शङ्का f. भीरुता f.

In a fright, सचासम् ind. सभयम् ind.

To be frightened, चस् भी प्रभी शक् (इ)

Frightened, चकित चासित शङ्कित भीत

चक्षु सन्तस्त अभिशङ्कित भयार्त

Frightful, भयङ्कर घोर विकट भीम

Frog, भेकः m. मण्डूकः m. शालूरः m.

स्रवः m. दर्दुरः m. वर्षाभूः m.

Front, अग्रं n. मुखं n. मूर्द्धन् m.

Front ranks, अग्रानीक m. or n.

In front, अग्रतः ind. अग्रे ind. पुरस्तात् ind.

प्राक् ind. समक्षं ind. अभिमुखं ind.

Fronting, सम्मुख अभिमुख प्रतिमुखं ind.

Froth, फेनः m.

Frost, नीहारः m. तुषारः m. हिमं n.

तुहिनं n. प्रालेयं n. अवश्यायः m.

Frown, भ्रूकुटी f. भ्रूकुटिः f.

Frowning, नतोनतभ्रू काच

Fruit, फलं n.; see Consequence, Result.

To bear fruit, फल विफल धन् (third cl.)

Fruitful, सफल फलवत् अवन्ध्य फलित

Fruitless, फलहीन निष्फल अफलित

To fry, भस्ज् (sixth cl.) पच् (first cl.)

Fuel, इन्धनं n. समित् f. एधः m. अरणिः m.

To fulfil, षाध् पूरि (caus. of पू) सम्पद्

षिध् समाचर् परिपूरि (caus. of पू)

Fulfilled, सिद्ध कृत सम्पन्न संसिद्ध

Fulfilment, सिद्धिः f. साध्यसिद्धिः f.

Full पूर्ण सम्पूर्ण परिपूर्ण समाकुल सङ्कुल

Full blown, विकच सम्फुल्ल विकसित

Full grown, प्रौढ सुप्रवृद्ध एधित

Funeral fire, चित्यः m. चिताग्निः m.

Funeral pile, चिता f. चित्या f.

Furious, उग्र हिंसक उत्कट मत्त सुमद

Furlong, नल्बः m. क्रोश' m.

Furnished with, अन्वित सम्पन्न उपेत

उपपन्न युक्त विशिष्ट सम्पूर्ण शील

Furniture, उपकरणं n. परिच्छदः m.

A furrow, सीता f. हलिः m.

Fusion, द्रवत्वं n. द्रवः m. सङ्करः m.

Future, अनागत भविष्यत् भाविन्

The future, अनागतकालः m. आयतिः
m.

G.

Gain, अर्जनं n. लाभः m. उपार्जनं n.

To gain, अर्ज्ज् आप् लभ् उपार्ज्ज्
आपद् अधिगम् प्राप् प्रतिपद्

Gained, लब्ध उपार्जित प्राप्त अर्जित

Gait, गतिः f. धावनं n.

Gale, वात्या f. वातुलः m. झञ्झा f.

A gallant, जारः m. उपपतिः m. कामुकः m.

Gambler, द्यूतकारः m. अचधूर्तः m.

अचदेविन् m. कितवः m. द्यूतवृत्तिः m.

Gambling, द्यूतं n. द्यूतकर्मन् n. कैतवं n.

A game, क्रीडा f. खेला f. कुर्दनं n. लीला f.

Gaming, द्यूतं n. द्यूतकर्मन् n. कैतवं n.

The Ganges, गङ्गा f. भागीरथी f. जाह्नवी f.

विष्णुपदी f. सुरनिम्नगा f.

Garden, आरामः m. उपवनं n. काननं n.

Garland, माला f. माल्यं n. सृज् f.

Garment, वस्त्रं n. वसनं n. परिधानं n.

Gasping, उच्छ्वसत् श्वसत् विनिश्चसत्

Gate, द्वारं n. ... (- way), द्वारवर्त्मन् n.

To gather, चि संगृह् संचि प्रचि उच्चि

Gem, मणिः m. रत्नं n. अलङ्कारः m.

General, सर्व्वमय साधारण लोक pref.

A general, (subst.) मेनापतिः m. सेनावीः m.

Generally, प्रायः ind. भूयः ind. प्रायेण ind.

Generosity, त्यागः m. दानं n. परित्यागः m.

Generous, उदार उदात्त अक्षपण

Gentle, मृदु दयालु सौम्य मन्द अनुग्र

Gently, शनैः ind. तृष्णीं ind. मन्दं मन्दं

To germinate, प्ररुह् रुह वृध् एध्

Gesture, इङ्कितं n. चेष्टा f. अङ्गहारः m.

To get, उपार्ज्ज् लभ् अवाप् अर्ज्ज् आप्

Ghee, घृतं n. हविस् n. दधि n. सर्पिस् n.

Giant, दानवः m. दैत्यः m. असुरः m.

Gift, दानं n. त्यागः m. प्रदानं n.

Gifted, सम्पन्न उपेत अन्वित युक्त शील

A gin, पाशः m. बन्धनं n.

To gird on, सन्नह् अवनह् वन्ध् निबन्ध्

A girdle, कक्षः m. मेखला f. काञ्ची f.

A girl, कन्या f. कुमारी f. धया f.

Given, दत्त ... (having given), दत्त्वा ind.

To give, दा प्रदा प्रयम् दिश् निवेदि

(caus. of विद्) ... (-out), प्रथ् प्रकाशि

(caus. of काश्) विवृ प्रदा अनुख्या

व्याख्या ... (- up), त्यज् परिहा सृज् ...

(- offence), बाध पीड् विघ्नं + क् or जनि

(caus. of जन्) ... (- thanks), मान्यं + क्

or धन्यं + वद् ... (- suck), उपधापि

(caus. of धे) पायि (caus. of पा)

A giver, दाह m. प्रदः m. प्रदाह m.

Glad, सानन्द सन्तुष्ट प्रसन्न प्रमुदित

हर्षित ह्लादित मुदित प्रीत प्रतीत

To be glad, रम् ह्लाद् नद् (इ) तुष् मुद्
 Gladness, आनन्दः m. हर्षः m. मदः m.
 प्रीतिः f. भोगः m. प्रमदः m. ह्लादनं n.
 Glance, कटाक्षः m. दृष्टिपातः m. काक्षः m.
 Glass, काचः m. चारः m.
 To glean, उच्छ्र (tenth cl.) शिल् (sixth cl.)
 To glide, सृप चल् प्रसृ स्कन्द् विसृ च्यु
 To glitter, भाज् विभाज् द्युत् विद्युत्
 Glorious, प्रतापवत् यशस्विन् सुप्रभ
 महायशस् तेजोमय माहात्मिक
 Glory, यशस् n. कीर्तिः f. तेजस् n. प्रभावः m.
 महिमन् m. प्रशंसा f.
 Glow, ज्वलनं n. दीप्तिः f. भासः m.
 Gnat, मसकः m. रात्रिजागरदः m.
 Go ! (begone) गच्छ अपसर ब्रज
 To go, गम् या क्रम् चर् इ चल् अपसृ
 अपगम् ब्रज् ... (after), अनुगम् अनुया
 अनुसृ अनुव्रज् अन्वि .. (astray), भ्रम्
 व्यभिचर् विचल् ... (back), प्रत्यागम्
 निवृत् परै पुनरागम् प्रती ... (beyond),
 अती अतिक्रम् व्यती समतिक्रम् ...
 (forth, forward), प्रक्रम् प्रस्था प्रसृप् प्रवृत्
 प्रया ... (in) प्रविष् विश् निविष् अन्तर्गम्
 ... (near), उपगम् अभिसृ अभ्युपे
 उपसृप् आया उपया ... (out), निःसृ
 निर्गम् निर्या निष्क्रम्
 A goad, प्रतोदः m. प्रोत्साहः m. तोदनं n.

Goat, अजः m. ऋगः m. ... (she), अजा f.
 Goatherd, अजाजीवः m. जाबालः m.
 Goblin राक्षसः m. क्षणदाचरः m. कौण्डः m.
 रजनीचरः m. भूत m. or n. वेतालः m.
 God, ईश्वरः m. परमेश्वरः m. ब्रह्मन् n.
 A god, देवः m. अमरः m. त्रिदशः m. सुरः m.
 Goddess, देवी f.
 Gold, हेमन् n. स्वर्णं n. कनकं n. काञ्चनं n.
 Golden, हैम काञ्चन स्वर्णक कनकमय
 Goldsmith, स्वर्णकारः m. स्वर्णकृत् m.
 हेमलः m. हेमकारः m. सुवर्णकृत् m.
 Gone, गत चलित यात अपगत
 Having gone, गत्वा अपसृत्य अपगम्य
 Good, (interj.) भद्रं ind. साधु ind. परमं ind.
 Good, (adj.) साधु उत्तम प्रशस्त शुभ भद्र
 परम हित पुण्य गुणवत् शीलवत् सत्य
 or by सु (comp.) as 'सुजनः' 'a good man';
 or by सत् in or out of comp. as सज्जनः
 Good (benefit), हितं n. गुणः m.
 Good-looking, सुदर्शन सुन्दर सुरूप
 Good-luck, भाग्यं n. शुभं n. दैवं n. शीलं n.
 Good works, सत्कर्मन् n. उत्तमकर्मन् n.
 Goods, द्रव्यं n. वस्तु n. द्रव्यादि ind.
 Goose, हंसः m. हंसी f. कलहंसः m.
 Gorgeous, शुभ सूक्ष्म दीप्तिमत्
 Got, gotten, अवाप्त आपन्न लब्ध प्राप्त
 To govern, अधिष्ठा शास् प्रशास् अनुशास्

Governed, अधिष्ठित शासित प्रशासित

Government, राज्यं n. राज्यधुरा f.

Governor, अध्यक्षः m. अधिपतिः m.

Grace, प्रसादः m. शोभः m. अनुग्रहः m.

Gracious, प्रसन्न अनुग्राहिन् मधुर

Gradually, क्रमशः ind. शूनैः ind. मन्दं ind.

Grain, कणः m. गारिचः m. शस्यं n.

Grandson, नप्तृ m. ... (-daughter), नप्त्री f.

To grant, दा आदिश् संदिश् आन्ट

Grape, द्राक्षा f. गोस्तना f. मृदीका f.

To grasp, ग्रह् प्राप् परिग्रह् संग्रह् धृ

Grasped, गृहीत प्राप्त संगृहीत लब्ध

Grass, तणं n. घासः m. चवसः m.

Grateful, हतज्ञ प्रिय मनोहर

Gratification, तुष्टिः f. परितोषः m. तोषः m.

प्रीतिः f. सन्तोषः m. प्रीणनं n. रमण्यं n.

Gray, धूसर ... (- hair), पलितं n.

Great, महत् विशाल विपुल वृहत् पृथु

अत्युत्कट गुरु कराल उरु पृथुल

In great numbers, बहुशः ind. अनेकशः ind.

Greatest, वरिष्ठ श्रेष्ठ प्रथिष्ठ महत्तम

Greatness, माहात्म्यं n. महिमन् m.

Greediness, लोभः m. लुब्धता f. गृध्रता f.

Greedy, लुब्ध गृह्यालु गृध्र लोभिन्

To be greedy, गृध्र लुभ् अभिलष् स्पृह्

Green, हरित् पालाष हरित हरिद्वर्ण

Greeting, कृशलप्रश्नः m. नमस्कारः m.

Grief, शोकः m. शूचः f. तापः m. क्लेशः m.

To grieve, शूच अनुशूच दुःख क्लिश्

Grieved, दुःखिन् शोकार्त् व्याकुल

Grieving after, अनुशोचत् विलपत्

Grievous, उग्र गुरु दुर (in comp.)

To grind, पिष् चूर्ण् मृद् परिमृद् निष्पिष्

To groan, दीर्घं with निश्वास अभिरु

Ground, भूः f. चितिः f. भूमिः f. मही f.

धरणी f. महीतलं n. धरा f. पृथिवी f.

Grove, काननं n. आरामः m. उपवनं n.

वनं n. अरण्यम् n. विपिनं n.

Grovelling, चुद्र पिश्रुन नीच

To grow (increase), एध् वृध् विवृध् समृध्

संवृध् अभिवृध् समेध् आयै ... (fat),

यै आयै स्थूल् वृध् ... (thin), चिह्नश्

... (old), जृ ... (rich), चृध् वृध् ... (up),

विवृध् वृध् प्ररुह् रुह्

A growl, गज्जर्जनं n. भषणं n. नर्दितं n.

To growl, भष् गर्ज् विनद्

Growth, रुढिः f. वर्द्धनं n. विवृद्धिः f.

Grudge, वैरं n. द्वेष्यता f. विद्वेषः m.

A guard, रक्षकः m. गोपकः m.

To guard, रक्ष अभिरक्ष परिरक्ष पाल

(caus. of पा) संरक्ष गुप् परिपाल

Guardian, रक्षकः m. नाथः m. पालकः m.

A guarding, परिरक्षणं n. पालनं n.

Guest, अतिथिः m. अभ्यागतः m.

A guide, नायकः m. नेह m. उपदेशकः m.

To guide, णी उपदिश प्रणी

Having guided, नोत्वा ind. p.p.

Guileful, मायान्वित कपटिन् वञ्चक

Guilt, दुष्कृतं n. पातकं n. दोषः m. पापं n.

Guiltless, निरपराध निर्वाच्य

Guilty, अपराद्ध अभिपन्न अपराधिन्

H.

Habit (dress), वासस् n. आच्छादनं n.

वस्त्रं n. ... (custom), आचारः m. रीतिः f.

Habitation, वासः m. गृहं n. वेश्मन् n.

Hail, करका f. शिलावृष्टिः f. वर्षोपलः m.

करकावृष्टिः f. धाराङ्कुरः m.

Hail! स्वस्ति ind. हे ind.

Hair (of the head), केशः m. शिरोरुहः m.

कचः m. बालः m. ... (of the body), रोमन् n.

Half, अर्द्धं n. ... (adv.) सामि ind.

Hall, शाला f. गृहं n. अन्तर्गृहं n.

Halved, अर्द्धकृत अर्द्ध सामिकृत

Hand, हस्तः m. करः m. पाणिः m.

Handle (of a sword) तलः m. त्सरः m. मुष्टिः m.

Handsome, सुन्दर सुदर्शन सुरूप वल्गु

चारु कान्त अनघ रूपवत् भानुमत्

To hang, लब् (इ) आलब् (इ) प्रलब् (इ)

To hanker after, अभिवाक् (इ) लुभ्

To happen, आपत् समापद् सम्भू जन्

Happiness, सुखं n. आनन्दः m. शुभं n.

कल्याणं n. कुशलं n. भद्रं n. सन्तोषः m.

Happy, धन्य आनन्दित सुखिन् शुभ

सुखभागिन् कुशलिन् शुभंयु भद्र

To harass, बाध् पीड् क्षिप् क्लम् खिद्

Harassed, बाधित पीडित क्षिष्ट खेदित

Hard (solid), दृढ स्थिर कठिन कठोर

गाढ... (difficult), दुष्कर दुःसाध्य or by

दुर (in comp.) as 'hard of access' दुष्क्रमः)

Hare, शशः m. मृदुरोमवत् m.

Hark ye! शृणु (imper. of श्रु)

Harlot, वेश्या f. कुम्भा f. पुंसली f.

Harm, हिंसा f. अपायः m. चतिः f.

Harmony, दाक्षिण्यं n. एकतालः m.

Harnessed, संसक्तयुग आयुक्त संयोजित

Harsh, क्रूर पक्ष निष्ठुर रूच उग्र

Harshly, क्रूरं ind. अखेहं ind. निष्ठुरं ind.

Harshness, नैष्ठुर्यं n. पार्श्व्यं n. रूचता f.

Haste, त्वरा f. जवः m. वेगः m. तरस् n.

शोघ्रता f. सम्भ्रमः m. संवेगः m.

To hasten, त्वर् जु चुद् सन्त्वर

Hastily, क्षिप्रं ind. त्वरितं ind. सहसा ind.

To hate, द्विष् विद्विष्

Hatred, विद्विष्टता f. द्विषः m. द्वेष्यता f.

Haughtily, सदर्पं ind. सगर्वं ind.

Haughty, सदर्प मानिन् मानग्रह दृप्त

To have, धा धारि (caus. of धृ)

Having, धारिन्...or by वत् (aff. after nouns

ending in vowels *a* or *ā*: as धनवत् 'hav-

ing wealth'); or by मत् (aff. after nouns

ending in any vowels except *a* or *ā*; as,

श्रीमत् 'having luck'); or by other pos-

sess. aff. as इन् विन् and मिन् (see Prof.

Wilson's Gr., p.63, also p. 327, 328, 330.)

Hawk, श्येनः m.

Hay, तणं n. ... (-loft), तणहर्म्यं n.

He, सः or स (of तद्) असौ (of अदस्)

Head, शिरस् n. मूर्ध्न् m. मस्तक m.n.

Headstrong, धीर अवाङ्मुख अमर्षवत्

Health, अरोगः m. कुशलं n. अनामयं n.

Healthy, अरोगिन् नीरुज्

Heap, ओघः m. सञ्चयः m. वृन्दं n.

राशिः m. चयः m. निचयः m.

To hear, श्रु आकर्णं निशम् उपश्रु

Having heard, श्रुत्वा आकर्णं निशम्य

Heart, हृद् n. हृदयं n. चित्तं n. मनस् n.

चेतस् n. आत्मन् m. अन्तरात्मन् m.

Heat, उष्णः m. तापः m. प्रतापः m.

घर्मः m. निदाघः m. उपतापः m.

To heat, तप् or तापि (its caus.) उपतप्

प्रतप् or प्रतापि (its caus.)

Heated, तापित तप्त उपतप्त अभितापित

Heaven, स्वर्गः m. गगणं n. नभः n. खं n.

द्योमन n. द्यौ m.f. आकाशः m.

Heavy, गुरु वाढ उद्धुर

To heed, निषेव्

Height, उच्छ्रायः m. समुत्सेधः m.

उत्सेधः m. उच्चता f.

Heinous crime, महत्पापं n. महापातकं n.

Heir, अंशकः m. दायादः m. अंशहरः m.

Hell, नरकः m. निरयः m. दुर्गतिः f.

Helmet, शिरस्त्रं n. खोलकः m. शीर्षकं n.

Help, सहायता f. उपकारः m. अनुग्रहः m.

Helpless, अनुपकारिन् असहाय अनाथ

To hem in, प्रतिच्छद् आवृ परिवेष्ट

Hemmed in, प्रतिच्छन्न परिवृत आवृत

Hence, अतः ind. इतः ind.

Herd, गणः m. यूथं n. कुलं n. वर्गः m.

Herdsmen, गोपालः m. गोपः m. गोसंख्यः m

Here, अत्र ind. इह ind.

Here (in this world), इहलोके ind. इह ind.

Hereafter, अतः ind. इतः परं ind.

Here and there, इतस्ततः ind. इतश्चेतश्च

ind. ततस्ततः ind. प्रतिदेशं ind.

Hermit, वानप्रस्थः m. वनस्थः m. वनेचरः m.

Hermitage, आश्रमः m. पर्णशाला f.

Hero, वीरः m. शूरः m. प्रवीरः m. जेढ m.

वीर्यवत् m. विक्रान्तः m. महावीरः m.

Heroism, शौर्यं n. वीरः m. विक्रमः m.

पराक्रमः m. वैरं n. शूरता f.

Heron, कङ्कः m. वक्रः m. लोहपृष्ठः m.

To hide, गुप् गुह् छद् आहद् अन्तर्धा
 Hidden, गुप्त गूढ प्रच्छादित अन्तर्हित
 Hideous, घोर विकट दुर्मुख भीम
 High (noble), महात्मन् यशस्विन्
 High (lofty), उच्च श्रांशु उच्छ्रयोपेत
 Higher & higher, उत्तरोत्तर उच्चतर
 Highest, उत्तम परम प्रधान (comp.)
 Highly-finished, संस्कृत परिष्कृत
 Highway, संसरणं n. राजपथः m.
 Hill, पर्वतः m. शैलः m. गिरिः m.
 Hillock, वल्मीकः m. वामलूरः m. नाकुः m.
 Hilt, तलः m. त्सरः m. मुष्टिः m.
 To hinder, निरुध् वारि विहन् व्याहन्
 Hinder, पश्चिम अवर जघन्य चरम
 Hindrance, वारणं n. विघ्नः m. व्याघातः m.
 Hip, ओणिः or -णी f. कटः m. or कटी f.
 To hire, उन्नी atm. परिक्री नियुज्
 Hireling, वैतनिकः m. मृतकः m. कर्मकरः m
 His, स्व (gen. comp. aff.) निज अस्य or तस्य
 History, उपाख्यानं n. कथा f. लिखितं n.
 Hit, नाडित प्रहृत अभिहत आहत
 To hit, तड् अभिहन् प्रह आहन्
 Hither, अत्र ind. इह ind. तस्मिन् + देशे
 Hither & thither, इतस्ततः ind. ततस्ततः ind.
 To hold (grasp), धृ ग्रह् ... (esteem), विद्
 मन् अनुस्था आचर् रच् ... (peace),
 मौनिन् + भूतृष्णी + भूनिः शब्द + ष्टा

Holding, धारयत् धर धारिन् धृत
 Hole, विवरं n. विलं n. कुहरं n. छिद्रं n.
 झुषिरं n. रन्ध्रम् n. श्वभ्रम् n. गर्तः m.
 Holiness, पुण्यत्वं n. पवित्रता f.
 Holy, पुण्य पवित्र धार्मिक सुव्रत
 Holyday, पुण्याहं n. उत्सवदिनं n.
 Holy-writ, श्रुतिः f. वेदः m. पुण्यशास्त्रं n.
 Homage, सम्मानं n. पूजा f. आदरः m.
 Home, गृहं n. : see House.
 Honest, सात्विक सरल सत्यरत दक्षिण
 उदार साधु उत्तम सद्धण सज्जन
 Honey, मधु n. चौद्रं n. माक्षिकः m.
 Honour (respect), पूजा f. सत्कारः m. प्रतिका
 भजनं n. सम्मानं n. मानः m. आदरः m. नमस्कारः
 To honour, पूज् अर्च् अभ्यर्च् सम्मान् भज्
 Honoured, अर्चित पूजित सम्मानित
 आदृत पुरस्कृत संपूजित अभ्यर्चित
 Hoof, शफः m. खुरः m. निघृष्वः m.
 Hope, आशा f. प्रत्याशा f. प्रतीक्षा f.
 To hope, आशंस् प्रत्याशां with क् प्रतीच्
 Hoping, आशावत् प्रत्याशिन् प्रतीचिन्
 Horn (animal's), शृङ्गम् n. विषाणः m.
 Horned, शृङ्गिन् शृङ्गारक शृङ्गविशिष्ट
 Horrible, भैरव दारुण भयानक भीषण
 Horror, दारुण m. n. भैरवं n. भीमं n.
 भीषणं n. भयानकं n.
 Horse, अश्वः m. वाजिन् m. हयः m. अर्धवन् m.

Horseback, अश्वपृष्ठं n. वाजिपृष्ठं n.

Hospitality, आतिथ्यं n. अतिथित्वं n.

सत्कारः m. सत्कृतं n.

A host, सत्कारिन् m. गृहस्वामिन् m.

Host (army), चमूः f. सेना f. चक्रं n. गणः m.

Hostile, अपकारिन् वैरिन् विद्वेषिन्

Hot, उष्ण तीक्ष्ण ग्रीष्म प्रचण्ड तिग्म

Hot weather, उष्णकालः m. निदाघः m.

Hour, होरा f. घटी f. मुहूर्तः m.

दण्डः m.

House, गृहं n. वासः m. आगारः m. वेश्मन् n.

आयतनं n. आलयः m. निवासः m.

गेहं m. भवनं n. उदवसितं n.

Household affairs, गृहकार्यं n.

Householder, गृहस्थः m. गृहपतिः m.

How, कथं ind. किं ind. कुतः ind.

How long, कतिकालः m. कतिदिनं n.

How many, कति कतिपय कियत्

How much, कति कियत् किं ind.

How much more, किमु ind. किंपुनर् ind.

To howl, प्रणद् नद् विनद् प्रव्याह क्कन्द

To hum, गुञ् (इ) ए विह

Human, मानुष पौरुष मानुषरूप

Humble, अगर्व विनीत नम्र विनत

Humbled, भग्नदर्प वीतदम्भ आत्तगर्व

Humbly, कृपणम् ind.

Humility, विनयः m. विनतिः f. नम्रत्वं n.

A humming, गुञ्जनं n. कलः m. रावः m.

Hump-backed, कुब्ज गडुल गडु कुञ्जक

Hundred, शतं n...(-thousand), शतसहस्रं n.

By hundreds, शतशः ind. शतशतञ्च ind.

Hunger, क्षुधा f. बुभुक्षा f. क्षुध् f.

Hunger and thirst, क्षुत्पिपासा f.

Hungry, क्षुधार्त क्षुधित क्षुत्पीडित

To be hungry, क्षुध् बुभुक्ष् (desid. of भुञ्)

Hunter, व्याधः m. लुब्धकः m.

A hunting, मृगया f. आखेटः m.

Hurry, त्वरा f. संवेगः m. सम्भ्रमः m.

Hurt, रिष्ट अर्दित क्षत अपहृत

To hurt, हिस् (इ) विहिस् (इ) रिष् अर्द्

Hurtful, नृशंस हिंस हिंसालु

Husband, पतिः m. भर्तृ m. वरः m.

Husbandman, कृषिकः m. क्षेत्राजीवः m.

Husk, तुषः m. वल्कलः m. चोरं n.

Hut, कुटी f. उटजः m. पर्णशाला f.

Hypocrisy, दम्भः m. कुहना f. कापय्यं n.

Hypocritical, कुहन दम्भिन् कपटिन्

I.

I, अहं (nom. of अस्मद्) ... (myself), सोऽहं

Idle, अलस क्षीव अकर्मन् अनर्थक

Idleness, आलस्यं n. अकर्मन् n. अलसता f.

If, चेत् conj. यदि conj. न्वै conj. अपितु ind.

If not, नोचेत् ind. नचेत् or चेन्न ind.

Igaominious, अकीर्तिकर अतिगर्हित
 Ignorance, अज्ञानं n. अबुद्धिः f. अविद्या f.
 Ignorant, अज्ञान अल्पधो अज्ञ दुर्मति
 अल्पमेधस् विद्याहीन अनभिज्ञ
 Ill (evil), पापिन् दुष्ट दुराचार
 Ill (sick), व्याधित आमयाविन् आतुर
 Ill-behaved, अनीत अनाचारिन् अशील
 Illiterate, अपण्डित अशिक्षित अज्ञ
 Ill-luck, अशुभं n. दुर्भाग्यं n. व्यसनं n.
 Ill-made, कुरूप अपरूप
 Ill-managed, दुर्णीत दुःशासन
 Ills, दुःखं n. व्यसनं n. विपत्तिः f.
 To illuminate, विराज् काशि (caus. of काश्)
 Illuminated, विराजित द्योतित
 Illusion, माया f. वञ्चनं n. कपटः m.
 Illustrious, महायशस् कीर्तिमत् विशाल
 यशस्विन् विभूत महाभाग
 Image, मूर्तिः f. प्रतिमा f. प्रतिमूर्तिः f.
 To imagine, मनं चित् (इ) सञ्चित् (इ)
 Imbecility, कार्पण्यं n. अशक्तता f. दौर्बल्यं n.
 To imbibe, पा निपा
 To imitate, अनुकृ अनुवद् अनुचर्
 Imitating, अनुकारिन् अनुगतिक
 Imitation, अनुकृतिः f. अनुक्रिया f.
 Immense, महत् विशाल अमेय प्रथिष्ठ
 Immediately, ततः ind. तत्क्षणत् ind. सहसा
 ind. ततः परं ind. तस्मिन् + काले ind.

Immersed, निमग्न अवगाढ विगाहित
 To be immersed, मस्ज् निमस्ज् अवगाह्
 Immersion, निमज्जनं n. अवगाहः m.
 Immodest, अनीत अचप लज्जाहीन
 Immoral, अनीत निर्धर्म अनाचारिन्
 Immortal, अमर अमर्त्य निर्जर अमृत
 Immortality, अमृतत्वं n. अमरता f.
 Immovable, अचल स्थिर स्थावर निश्चल
 Impaired, उपहत गलित विकल दुष्ट
 Impartial, समदर्शिन् मध्यस्थ
 Impassable, दुरत्तर सुदुस्तर सम्बाध
 Impatience, अमर्षः m. अक्षमता f. विमर्षः m.
 Impatient, अक्षम विमर्षिन् असह
 To impend, आपत् प्रपद् नम् भर्त्स
 Imperceptible, अव्यक्त अविभावनीय
 Imperishable, अव्यय अक्षय निर्जर अजर्य
 Impervious, गहन दुर्ग निविड सुगहन
 Impetuosity, अमर्षः m. वेगः m. बलं n.
 Impetuous, अमर्षवत् अमर्षण उदीर्णवेग
 Impiety, अधर्मः m. पापं n. कुकर्मन् n.
 Implement, उपकरणं n. साधनं n. सामग्री f.
 To implore, प्रच्छ् अर्थं प्रार्थं प्राञ्जलिं + कृ
 Impolitic, दुर्णीत अविवेकिन्
 Important, गुरु अलघु अर्थवत्
 Importunately, प्रसभं ind. मुहूर्तमुहूर्तः ind.
 Impossible, अशक्य असम्भव असमर्थ
 Impotency, क्लैव्यं n. अशक्तिः f.

Impotent, क्षीव अक्षम दुर्बल अशक्त

Impracticable, असाध्य दुर्ग अशक्य

To impress, अक् (इ) लक्ष्

Impressed, अङ्कित मुद्रित लक्षित

Impression (mark), अङ्कनं n. मुद्रा f. ...
(belief), मतिः f. अनुभवः n.

Imprisonment, प्रग्रहः m. बन्धनालयः m.

Improper, अनुचित अयुक्त अपथ्य

Improperly, अयुक्तं ind. असाम्प्रतम् ind.

Impropriety, अपचारः m. अनियमः ind.

अविनयः m. दुश्चरितं n.

Imprudence, अविवेकता f. अनीतिः f.

Impudent, निर्लज्ज अत्रप धषित

Impulse, वेगः m. बलं n.

Impure, अनिर्मल अपवित्र अशुद्ध अमेध

Impurity, अशौचत्वं n. अपवित्रता f.

In, prep. when referring to *time*, is expressed

by the inst. or loc. c.; as, कियता कालेन

'in how long time,' रात्रौ 'in the night,'

but alluding to *place*, in the loc. c.; as,

ग्रामे 'in the village,' &c.

In (any other way), अन्यथा ind. ... (any

way), कथञ्चित् ind. कथञ्चन ind. ... (due

order), अनुक्रमं ind. ... (every direction),

सर्व्वतः ind. परितः ind. प्रतिदेशं ind.

... (great numbers), वज्रशः ind. वृन्द-

द्वन्द्व ind. ... (like manner), तथैव ind.

अपरञ्च ind. तथाच ind. ... (many ways,

or places), वज्रच ind. वज्रधा ind. अनेकधा

ind. ... (one place), एकस्थाने ind. एकत्र

ind. ... (the power of), वशे ind.

Inaccessible, दुर्गम दुर्ग गहन

Inactive, अनुद्युत अचलवत् निरुत्साह

Inactivity, अनुद्योगः m. अव्यवसायः m.

Inartificial, अकृत्रिम प्राकृत

Inattention, उद्भावनं n. अनवधानं n.

Inattentive, विरक्त अनवधान प्रमादिन्

To inaugurate, अभिषिच् उपनिमच् (इ)

Inaugurated, अभिषिक्त

Inauguration, अभिषेकः m. अभिषेचनं n.

Inauspicious, अकल्याण अमङ्गल

Incantation, मन्त्रः m. संवदनं n.

Incapable, अयोग्य अशक्त अक्षम

To become incarnate, अवतृ

Incendiary, आगारदाहिन् m. आतत-

यिन् m.

Incense, धूपः m. कृत्रिमः m.

Incensed, कुपित संरब्ध कोपदीप्त

To incite, प्रोत्साहि (caus. of सह) चुद्

सञ्चुद् प्रचुद् तुद्

Inclination, शील m. or n. मतिः f.

Included space, अभ्यन्तरं n. अन्तरालः m.

Income, अर्थागमः m. धनागमः m.

Incomparable, अप्रतिरूप अनुपमेय

Incomplete, अपूर्ण अनिष्पन्न अकृत
 Inconceivable, अचिन्त्य दुर्विभाव्य
 Inconsiderate, अविवेकिन् विचेष्टित
 Inconsiderately, सहसा ind. निश्चिन्तं ind.
 Inconsistent, क्लिष्ट विरुद्ध असम्भव
 Inconstant, अनित्य ... (fickle), चपल
 Inconvenience, कष्टम् n. क्लेशः m. व्यथा f.
 Inconvenient, कष्टकर क्लेशक अनिष्ट
 Increase, अभ्युदयः m. वृद्धिः f. उत्सेकः m.
 To increase, एध् वृध् चध् आप्ये विवृध्
 Increased, वृद्ध एधित विवर्द्धित
 Incredible, अअद्भ्येय अतिकथ अविश्वास्य
 To incur, आप् सम्प्राप् प्राप् आसद्
 Indecorous, अनियम अविनय विशील
 Indeed, एव ind. किल ind. वै ind. नाम ind.
 Independence, स्वातन्त्र्यम् n. स्वैरता f.
 Indescribable, अनिर्देश्य अवर्णनीय
 Indestructible, अजर अक्षय अनाश
 India, भारतं n. भरतवर्षं n.
 Indication, लक्षणं n. चिह्नं n. प्रमाणं n.
 Indifference, अनपेक्षा f. निरीहिता f.
 विरक्तिः f. मथस्थता f. अनीहा f.
 Indifferent, विरक्त निर्विशेष उदासिन्
 निरपेक्ष अनीह अप्रयत्न असंशक्त
 Indigence, दरिद्रता f. दैन्यं n. दारिद्र्यं n.
 Indigent, दरिद्र दीन दुर्गत निर्धन
 Indigestion, अजीर्णः m. अरोचकः m.

Indignation, अमर्षः m. रोषः m. क्रोधः m.
 Indiscretion, यौवनदर्पः m. अनीतिः f.
 Indistinct, अव्यक्त अस्पष्ट अनभिव्यक्त
 Indolent, अलस निरुत्साह आलस्य
 Indra, इन्द्रः m. चतुर्भिः m. श्वेतवाह m.
 Indulgent, क्षमिन् सुप्रसन्न संयामवत्
 Inevitably, अवश्यम् ind. नूनं ind.
 Inextricable, सुदुस्तर अनुदाह्य
 Infamous, दुर्वृत्त अयशस् पांसन अप्रतिष्ठ
 दूषक अकीर्तिकर निकृत
 Infant, स्तनन्धय m. f. बालकः m. शिशुः m.
 Infantry, पदातिः m. पत्तिः m.
 Infatuated, मोहित विमोहित मूढ
 Infatuation, मूढयाहः m. मोहः m.
 To infer, अनुमा
 Inference, अनुमानं n. अनुभवः m. फलं n.
 Inferior, अवम अधम अल्प अपक्व
 न्यून अनार्य्य दुर् (in comp. pref.)
 Infinite, अनन्त अमित अन्त्य अशेष
 Infirm, जरातुर दुर्बल क्षीव वृद्ध
 Infirmary, दौर्बल्यं n. वार्डकं n. जरा f.
 To inflame, तप् इन्ध् दृप् दीप् उद्दीप्
 ... (to anger), कोपि (caus. of कुप्)
 Inflamed, समिद्ध तप्त दीप्त प्रदीप्त
 Inflaming, दर्पः m. दीपनं n. तापनं n.
 To inflict (torture), तप् दण्ड तुद् दृप्
 Influenced, अधिष्ठित

To inform, सन्दिग्धज्ञापि (caus. of ज्ञा)

रूच निवेदि (caus. of विद्) संसूच

Information, सन्देशः m. संवादः m.

विज्ञप्तिः f. उपदेशः m. सन्दिष्टं n.

Ingratitude, अकृतज्ञता f. कृतपूर्ववेनाशनं n.

To inhabit, वस् निवस् अधिवस् आशि

Inheritance, अधिकारः m. विभागः m.

Iniquity, अधर्मः m. अपचारः m. पापं n.

Initial, आद्य [कुकर्म्मनं n.]

To injure, हिस् (इ) अपहृ रिष् विहिस् (इ)

चण् डुह्

Injured, रिष्ट अपहृत चत अर्हित

Injurious, अपकारिन् नृशंस हिंसक

हामि (G.P.) Injury, हिंसा f. अपकारः m. चतिः f.

Injustice, अधर्मः m. अनीतिः f.

Ink, मषिः f. मसिः m. or मसी f.

Inkstand, मसिधानो f. मसिकूपी f.

Innate, सहज स्वभावज निज आत्मcomp

Inner, अन्तर् (in comp.) अन्तर्गत अभ्यन्तर

Innocent, अदोष अनपराध शुचि अनघ

Innumerable, असंख्येय अगणनोय

Inopportune, अनवसर अप्राप्तकाल [ज्ञा]

To inquire, प्रच्छ अन्विष् जिज्ञास् (desid. of

Inquiring अन्वेषमाण पृच्छत् अन्विच्छत्

Inquiry, प्रश्नः m. अन्वेषणं n. जिज्ञासा f.

Inquisitive, कौतूहलपर जिज्ञासु

Inquisitiveness, कौतूहलं n. जिज्ञासा f.

Insane, उन्मत्त मत्त मूढचेतस् उन्मद

Insect, नीलाङ्गुः m. कृमिः m. कीटः m.

Insensibility, प्रमोहः m. अचिन्तिता f.

Insensible, मोहित विसंज्ञ अचेतन

मूर्च्छित अचिन्त

Insignificance, लाघवं n. अल्पता f.

Insignificant, लघु अल्प क्षुद्र निःसत्त्व

Insincerity, निःसत्यता f. असत्यं n.

Isipid, असार निःस्वादु नीरस अरस

Instant, क्षणः m. आपातः m. ... (in an

instant), क्षणेन loc. c. सद्यः ind.

Instantly, क्षिप्रम् ind. द्राक् ind. क्षणेन ind.

To instruct, उपदिष्ट सन्दिष्ट शिक्षि

(caus. of शिक्ष्) पाठि (caus. of पठ्)

Instructed, उपदिष्ट पाठित शिक्षित

Instruction, उपदेशः m. शिक्षा f. ज्ञापनं n.

Instructor, गुरुः m. उपदेशिन् विज्ञापकः m

Instrument (musical), तुर्यं n. वादित्रम् n.

... (cause, means), हेतुः m. साधनं n.

To insult, आक्षिप् णिद् (इ) तिरस् + क्त

Insult, धर्षनं n. निन्दा f. भर्त्सनं n.

उपालम्भः m. तिरस्कारः m.

Insulted, क्षिप्त अवक्षिप्त तिरस्कृत

Intellect, बुद्धिः f. चेतस् n. धीः f. मेधा f.

Intellectual, मनीषिन् धीमत् मनस्विन्

Intelligence (understanding), धीः m. मनस् n.

... (tidings), उदन्तः m. वृत्तान्तः m.

Intelligent, सुबुद्धि बुद्धिमत् मेधाविन्

मतिमत् मनस्विन् मनोषिन् धीमत्

Intense, उदीर्ण अलघु अति (incomp.pref.)

Intent, आसक्त एकचित्त नियत रत

Intention, चिकीर्षितं n. इच्छा f. मतं n.

Intercourse, उपगमः m. लोकयात्रा f.

संसर्गः m. ... (sexual), मैथुनं n. सुरतं n.

Interest, वृद्धिः f. ... (advantage), हितं n.

Interested in, निरत अविरक्त अनुरक्त

Interior, अभ्यन्तर अन्तर (in comp.)

Interior part, अभ्यन्तरं n. अन्तरालः m.

Internal, अन्तरस्थ अन्तर्भव अन्तर्गत

Internal feelings, अन्तरात्मन् m.

Interrogation, सम्प्रश्नः m. पृच्छा f.

Interruption, निरोधः m. विघ्नः m.

Interval, अन्तरं n. कालान्तरं n.

Intimate, सखि स्नेहिन् ज्ञात

Intolerable, दुःसह असह्य दुरासद

Intoxicated, प्रमद मत्त उन्मत्त

To intrigue with, उपवद् atm.

To invade, आक्रम् अभियुज् अभिमृद्

Invaluable, अनर्घ्य अमूल्य महार्घ

Invasion, अभिमर्दः m. अधिक्रमः m.

To invest (surround), रुध् वेष्ट परिष्ट

परिवेष्ट आट्ट... (with sacred cord) उपनी

Invested, आट्टत परिष्टत रुद्ध वेष्टित

Investigated विचारित निरूपित विचेष्टित

To investigate, निरूप् विचारि (caus. of

चर्) अन्विष् विभू बुध् विद् विचेष्ट

Investigation, विचारः m. निरूपणं n.

Investiture (with the Brahminical cord or

thread), उपनयः m. or उपनयनं n.

Invigorated, आप्यायित बलीकृत

Invincible, अजय्य अजेय दुर्जय

Invisible, अदृश्य परोक्ष अव्यक्त गुप्त

To become invisible, अन्तर्धा (pass.)

To invite, आह्वे निमत् (इ)

Invited, आहृत अभ्यर्थित निमन्त्रित

Invocation, आह्वानं n. स्वस्तिवाचनं n.

To invoke, ह्वे विह्वे उपह्वे अभिप्रणी

Iron, लौहः m. आयसं n. लोहं n.

Irony, विकृत्यनं n. अवचेष्टः m.

Irregular, अविधि असंस्थित विरूप

Irreproachable, अनिन्दित निर्वाच्य

To irritate, कोपि (caus. of कुप्) आह्वे

(atm.) प्रकुप् क्रोधि (caus. of क्रुध्)

Is, अस्ति (third pers. sing. pres. of अस्)

भवति (third pers. sing. pres. of भू)

Island, दीपः m. उपदीपः m. पुलिनं n.

Issue (event), अन्तः m. फलं n. गतिः f. ...

(offspring), सन्तानः m. अपत्यं n. प्रजा f.

To issue (go forth), निःसृ विनिःसृ निर्गम्

स्यन्द् विष्यन्द् प्रसृ निर्या

It, तद् त्यद् एतद् इदम्

J.

Jackal, शृगालः m. जम्बुकः m. वञ्चकः m.

Jar, कुम्भः m. घटः m. कलशः m. मणिकं n.

Jasmine, सुमनाः f. कुन्दं n. मल्लिका f.

Jaw, हनुः m. f.

Jewel, मणिः f. रत्नं n. अलङ्कारः m.

To join, युज् योजि (caus. of युज्) संयुज्

संयुज् सन्धा समायुज् संहन्

Joined, युक्त लग्न संहत समायुक्त संसक्त

A joint, यन्त्रिः m. सन्धिः m. मर्मन् n.

Journey, प्रस्थितिः f. यानं n. अध्वन् m.

To journey, गम् या व्रज् पर्यट् (of अट्

+ परि) यात्रं + क् or प्रस्था

Joy, आनन्दः m. हर्षः m. भोगः m. मदः m.

सुखं n. मुद् f. मुदा f. प्रमोदः m.

Joyful, सानन्द हर्षमाण ह्लादिन्

Joyfully, सानन्दम् ind. सहर्षं ind.

Judge, विचारकः m. प्राङ्निवाकः m.

To judge, विचारि (caus. of चर्) विचारं

+ क् विविच् ... (deem), मन् तर्क्

Judgment, विचारः m. अनुभवः m.

अनुभूतिः f. विवेकता f. वित्तिः f.

Juggler, मायाकारः m. प्रतिहारिकः m.

Juice, रसः m. आसवः m.

Jujube tree, बदरी m. f. कर्कन्धूः f. कोलिः f.

To jump, सु स्कट् (इ) नृत्

To jump down, अवसु ... (up), उतसु

Having jumped down, अवसुत्य ind. p. p.

Having jumped up, उतसुत्य ind. p. p.

Just (pious), धार्मिक धर्मिन्

Just so, तथैव ind. तावत् ind. एवं ind.

Just so far, तदन्तम् ind.

Justice, धर्मः m. व्यवहारः m.

K.

To keep (observe), आचर् समाचर् मन

... (maintain), भृ पुष् अनुपाल ... (pro-

tect), रच् अभिरच् पाल ... (retain),

रच् धा ... (up), समालब् (इ) अभिधृ

Kettle-drum, दुन्दुभिः m. भेरीः f.

Key, उद्घाटनं n. कुञ्चिका f.

To kill, हन् क्षण् बध् व्यापादि (caus. of

पद्) निहन् निपाति (caus. of पत्)

Killed, हत व्यापादित निहत

Having killed, हत्वा ind. निहत्य ind.

Kin, कुलं n. गोत्रम् n. वंशः m. सन्तानः m.

Kind (manner), विधः m. प्रभृतिः f. जातिः f.

जातं n. विशेषः m. विधानं n.

Kind (good), प्रियङ्कर प्रिय मधुर दयालु

सुहृत्तम सुप्रसाद

To kindle, समिन्ध् इन्ध् ज्वालि (caus.

of ज्वल्) प्रज्वालि (caus. of ज्वल्)

Kindled, समिद्ध ज्वालित प्रज्वालित

Kindness, प्रियं n. अनुग्रहः m. प्रेम्भन् n.

A kindness, प्रियं n. प्रीतिः f. अनुग्रहः m.
 प्रेमन् n. सुकृतं n. प्रसादः m. हितं n.
 King, राजन् m. नृपः m. नराधिपः m.
 भूपतिः m. पतिः m. नृपतिः m. नरेन्द्रः m.
 महीचिन्त् m. महीपतिः m. पार्थः m.
 Kingdom, राज्यं n. राष्ट्रम् n.
 Kinsman, बन्धुः m. बान्धवः m. सपिण्डः m.
 To kiss, चुब् (इ) निस् (इ)
 Kite, भासः m. आतायिन् m. चिह्नः m.
 Knave, खलः m. पिशुनः m. शठः m.
 Knavery, शायंन् n. पैशुन्यं n. कापयं n.
 Knavish, शठ खल क्तिवर पिशुन
 Knee, जानुः m. ऊरुपर्वन् n.
 Knife, कर्त्तरिका f. कृपाणी f. कुरिका f.
 To knit (the brow), भ्रूवं + संहन्
 To knock, आहन् ... (down), निपाति (caus.
 of पत्) पर्य्यस् निचेपि (caus. of क्षिप्)
 Knocked down, निपातित आहत क्षिप्त
 Knot, बन्धः m. गन्धिः m.
 To know, ज्ञा बुध् विज्ञा विद् अभिज्ञा
 Knowing, वेदिन् अभिज्ञ ज्ञ (in comp.)
 Knowledge, ज्ञानं n. विद्या f. विज्ञानं n.
 Known, ज्ञात. विश्रुत वित्त विज्ञात
 Having known, ज्ञात्वा विदित्वा

L.

Laborious, कर्मशील उद्योगिन् कृतश्रम

Labourer, कर्मकारिन् m. कृषीबलः m.
 To labour, परिश्रम्यत् चेष्ट् अम् विचेष्ट्
 Labour, परिश्रमः m. चत्नः m. उद्योगः m.
 Lad, कुमारः m. बालकः m. शिशुः m.
 Ladder, अधिरोहणी f. निःश्रेणिः f.
 Ladle, सुच् f. दर्बिः f. कम्बिः f. खजाका f.
 Lady, वधूः f. भवतो f.
 Having laid down, निधाय विधाय
 Laid hold of, गृहीत धृत संगृहीत
 Lake, सरस् n. f. जलाशयः m. ह्रदः m.
 जलाशयः m. जलाधारः m.
 Lame, खञ्ज खोड खोर पङ्गु
 To lament, विलप् श्लुच् अनुश्लुच् रुद्
 Lamentation, शोकः m. विलापः m. रोदनं n.
 परिदेवनं n. हाहाकारः m. क्रन्दनं n.
 Lamenting, अनुशोचत् विलपत् शोचत्
 Lamp, प्रदीपः m. दीपिका f. दीपः m.
 Lance, तोमरः m.
 Land, स्थलं n. f. भूः f. भूमिः f. देशः m.
 Land (table), सुः m. n. प्रस्थ m. n. सानु m. n.
 Language, वचनं n. भाषा f.
 Languid, अवसन्न क्लान्त
 Large, विशाल आयत गुरु महत् पृथु
 विकट विपुल दृढत् परिदृढ विदृत
 Lascivious, कामुक विलासिन् कम्भ
 Lassitude, विषादः m. तन्द्रा f. ग्लानिः f.
 अवसादः m. तन्द्री f. प्रमीला f.

Last, अन्तिम पश्चिम जघन्य चरम शेष
 Lasting, नित्य स्थायिन् चिरन्तन अचय
 Latter, उत्तर पश्चिम चरम जघन्य
 To laud, अभिष्टु ईड्णु स्थाष् स्तु विस्तु
 To laugh, विहस् हस् ... (- at), अवहस्
 To laugh aloud, प्रहस् or हास्यं + मुच्
 Having laughed, विहस्य अवहस्य
 Having laughed aloud, प्रहस्य ind. p.p.
 Laughter, हास्यं n. हासः m. हसनं n.
 Law, विधिः m. स्मृतिः f. व्यवस्था f.
 Lawfully, धर्मेण ind. विधिवत् ind.
 To lay (place), स्थापि (caus. of ष्ठा) निधा
 न्यस्...(down, aside), निधा न्यस् विहा
 परित्यज् निचिप् ... (down life), प्राणान्
 + दा or त्यज् or मुच् or विमुच् or
 जीवितं + न्यस् or मुच् ... (hold of), धृ
 ग्रह् संग्रह् प्राप् प्रह्...(up), सञ्चि चि
 Lawsuit, विवादः m. व्यवहारः m.
 Laziness, अलसता f. आलस्यं n. तन्द्रा f.
 अनुद्योगः m. क्लैव्यं n.
 Lazy, अलस अनुद्योगिन् क्लीव मन्द
 Lead, वप्रं n. चपुस् n. सोसं n. नागं n.
 To lead, एषी ... (out), उन्नी उद्गमि (caus.)
 To lead forth, प्रकृष् प्रणी उन्नी
 Leader, नायकः m. नेह m. अग्रगः m.
 मुखरः m. पुरोगः m. अग्रतःसरः m.
 Leafless, निष्पत्र वीतपर्ण पत्रहीण

Leaf (of a plant), पत्रम् n. पर्णं n. दलं n.
 कृदः m. ... (of a book), पत्रं n. पत्रिका f.
 League (distance), क्रोशः m. गव्यूतिः f.m.
 Lean, कृश चोण
 To lean upon, अवलब् (इ)
 To leap, सु नृत् ... (beyond), विलङ्घ
 To leap up, उत्सु उत्पत् आरुह
 Having leaped up, उत्सुत्य आरुह्य
 To learn, शिच् बुध् विद् अधी
 Learned, विद्स् पण्डित विशारद धीमत्
 बुद्धिमत् प्राज्ञ मनीषिन् बुध
 Learning, शिच्चा f. विद्या f. ज्ञानं n.
 Least, स्वल्प क्षुद्र अतिक्षुद्र
 Leather, चर्मन् n. ... (strap), चर्मवन्धः m.
 Leave (permission), अनुज्ञा f. अनुमतिः f.
 To leave (quit), परित्यज् विहा त्यज् रह्
 उत्सृज् परितृज् विरह् सन्त्यज् ...
 (off), निवृत् निधा व्यवसो ... (suffer to
 remain), अवशिष् शिष्
 To take leave of, आमन्त्र (इ) आप्रच्छ
 Having led, नीत्वा ind. p.p.
 Led, नीत नीयमान उपदिष्ट सञ्चारित
 The left (hand), वाम सव्य
 Left, त्यक्त ... (remaining), अवशिष्ट शिष्ट
 Having left, परित्यज्य विहाय विसृज्य
 Leg, जङ्घा f. प्रसृता f. पादः m.
 Leisure, क्षणः m. अवकाशः m.

To lend, **चणं** + **समर्पि** (caus. of **च**) or **अर्पि** (caus. of **च**) or **चणं** + **दा** or **क**
Length, **दैर्घ्यं** n. **आयामः** m. **आरोहः** m.
Less, **क्षुद्र** **ऊन** **क्षुद्रतर**
To lessen, **ऊन्** **लिङ्** **अल्पीक** **ऊनीक**
To let (permit), **अनुमन्** ... (put to hire),
चणं + **क** or **दा** ... (down), **अवरोहि**
(caus. of **रुह**) **निक्षिप्** **अवतारि** (caus.
of **ह**) ... (go), **त्यज्** **विहृज्** **प्रविमुच्**
मुच् मोच् ... (off), **मुच् विमुच् क्षम् चा**
Having let go, **त्यक्त्वा** **विहृज्य** **प्रविमुच्य**
Let off, **मुक्त** **विमुक्त** **मोक्षित** **चाण**
Letter (of alphabet), **अक्षरः** m... (epistle),
पत्रं n. **लिखितं** n. **लेख्यं** n.
Level, **सम** **समस्थ** ... (ground), **समस्थलं** n.
Liberal, **उदार** **दारु** **दानशील** **वदान्य**
Liberality, **दानं** n. **त्यागः** m. **परित्यागः** m.
To liberate, **मुच् मोक्ष** **विमुच् विमोक्ष**
Liberation, **मोक्षः** m. **विमोक्षणं** n.
Liberty, **विमोक्षः** m. **मुक्तिः** f.
To set at liberty, **विमुच् मुच् मोक्ष** **अन्य**
Library, **ग्रन्थकुटी** f. **ग्रन्थगृहं** n.
To lick, **लिङ्** **आलिङ्** ... (up), **अवलिङ्**
To lie down, **शी** **विश्रम्** **अधिशी**
Life, **प्राणाः** m. (pl. only) **जीवितं** n. **जीवनं** n.
आयुस् n. **जीवः** m. **आत्मन्** m. **जन्मन्** n.
Lifeless, **अप्राणिन्** **विचेतन** **निर्जीव**

For life, **यावज्जीवं** ind. **कृत्स्नजीवं** acc. c.
To lift up, **उत्थापि** (caus. of **ठा**) **उद्यम्**
समुद्यम् **उत्तुल्** **उद्धृ** **उन्नी**
Having lifted up, **उत्थाप्य** ind. **उद्यन्त्य** ind.
To light, **समिन्ध्** **ज्वालि** (caus. of **ज्वल्**)
प्रज्वालि (caus.) **आदीपि** (caus. of **दीप**)
... (up), **दीपि** (caus. of **दीप**) **उद्युत्** **आभा**
... (upon), **निपत्** **उपविष्** **प्राप्** **सम्प्राप्**
Light (adj. not heavy), **लघु** **तनु** ... (not
dark) **दीप्र** **दीप्तिमत्** **भास्वत्** ... (gentle),
मृदु **मन्द** ... (trifling), **लघुक्षुद्र** **कदर्य**
Light, (subst.) **दीप्तिः** f. **ज्योतिस्** n. **द्युतिः** f.
भासः m. **आभा** f. **प्रभा** f. **तिवष्** f.
Lighted, **समिद्ध** **प्रज्वालित** **ज्वालित**
To lighten (make less heavy), **लघूक्ष** ... (en-
lighten), **राज्** **विराज्** **दीप्** **प्रकाश**
Lightning, **तडित्** f. **विद्युत्** f. **सौदामिनी** f.
Like, **वत्** comp. aff. as **राजवत्** 'like a king,'
सम **सदृश** **समान** **उपम** (only in comp.)
अनुरूप **तुल्य** **कल्प** (in an inf. sense)
To like, **अनुरञ्ज्** **प्री** **भज्** **इष्ट** **स्निह्**
Likewise, **तथैव** ind. **तद्वत्** ind. **एवं** ind.
Liked, **प्रिय** **यथाभिमत** **प्रीत**
Lily, **उत्पलं** n. **कुवलयं** n. ... (blue-),
इन्दीवरं n... (red-), **हस्तकं** n... (white-),
कुमुदं n. **कल्हारं** n.
Limb, **अङ्गं** n. **गात्रं** n. **प्रतीकः** m.

Limit, सीमा f. अन्तः m. आघाटः m.
 A line (row, range), आवलिः f. पङ्क्तिः f.
 श्रेणी f. राजिः f. लेखा f. आली f.
 Lineage, गोत्रं n. वंशः m. सन्तानः m.
 अन्ववायः m. कुलं n. सन्ततिः f.
 To link together, युज् संयुज् संयुज् सन्धा
 Linked together, संसक्त संयुक्त संहत
 Lion, सिंहः m. मृगेन्द्रः m. हरिः m.
 Lip अधरः m. दन्तच्छदः m. रदनच्छदः m
 ...lips, अधरौ dual ओष्ठाधरौ dual
 Lip (lower), अधरः m... (upper), ओष्ठः m.
 Liquid, (adj.) विद्रुत विलीन द्रुत द्रवीभूत
 A little, ईषत् ind. किञ्चिद् ind. कियत् ind.
 Little, अल्प चुद्र चुल्लक कण स्रोक
 For a little while, किञ्चित्कालं ind. किय-
 त्कालं ind. अल्पदिनानि ind.
 In a little while, क्षणान्तरे ind. अल्पक्ष-
 णात् ind. कियत्कालात् ind.
 To live, जीव् वृत् संजीव् : see To dwell
 Livelihood, जीविका f. आजीवः m. वृत्तिः f.
 A living being, प्राणभृत् m. भूतं n. प्राणिन् m.
 जन्मिन् m. चेतनः m. जन्तुः m.
 Loaded, भारवत् भाराक्रान्त चित
 Loan, ऋणं n.
 Local, स्थानिक देश्य देश (in comp.)
 Lock (of hair), अलकं n... (of a door), अर्गलं n.
 To lodge, निवस् वस् प्रतिवस् यापि (caus.)

Lodgings, निवासः m. वासः m. गृहं n.
 Lofty (high), उच्चयोपेत प्रांशु तुङ्ग उच्च
 उच्छ्रित ऊर्ध्व... (proud), सदर्प मानिन्
 Lofty-minded, महात्मन् उदार
 Lonely, निर्जन विविक्त एकान्त एकाकिन्
 Long, दीर्घ आयत प्रसृत
 Long-lived आयुष्मन् चिरायुस् दीर्घायुस्
 To long for, लुभ् अभिवाह (इ) अभिलष
 A long time, चिरं ind. चिरेण ind. चिरात्
 ind. चिराय ind. वज्रकालात् ind.
 For a long time, चिरात् ind. सुचिरं ind.
 वज्रदिनानि ind. दीर्घकालं ind.
 A look, दृष्टिः f. वीक्षितं n. दृष्टिपातः m.
 To look, दृश् आलोक्य वीक्ष् निरीक्ष्
 अभिवीक्ष् अवलोक्य अवेक्ष् अभिदृश्
 सन्दृश् ... (down upon), अवलोक्य ...
 (around), समालोक्य अवलोक्य समवेक्ष्
 परीक्ष् परिदृश् ... (into), निरूप्य परीक्ष्
 अवेक्ष् अन्विष्य अभिदृश्
 Having looked, अवलोक्य दृष्ट्वा वीक्ष्य
 आलोक्य ... (into), निरूप्य परीक्ष्य
 Loom, वेमन् m. वायदण्डः m.
 Loose (lax), शिथिल ... (loosened), अन्यित
 निर्मुक्त मुक्त वियुक्त शिथिलीकृत अल
 To loosen, अन्य् मोचि (caus. of मुच्य)
 वियुज् विमोचि (caus.) शिथिलीकृत
 Lord, ईश्वरः m. प्रभुः m. पतिः m. नाथः m.

To lose, हारि (caus. of ह) एश् विनश्
 Loss, हानिः f. नाशः m. अपायः m. क्षतिः f.
 विनाशः m. क्षयः m. व्ययः m. सङ्क्षयः m.
 Lost, हारित नष्ट विनष्ट हीन वीत
 Lotus, पद्मं n. कमलं n. अरविन्दं n.
 उत्पलं n. कुमुदं n. शतपत्रं n.
 Lotus (blue), नीलोत्पलं n. नीलपद्मं n.
 Lotus (white), पुंडरीकं n. सितांभोजं n.
 Lotus (red), रक्तसरोरुहं n. कोकनदं n.
 Loud, उच्चैः ind. प्रोच्चैः ind. महा (comp.)
 Loud noise, महास्वनः m. महाघोषः m.
 प्रणादः m... (with loud voice), प्रोच्चैः ind.
 Love, अनुरक्तिः f. अनुरागः m. अनङ्गः m.
 प्रीतिः f. शृङ्गारः m. मदनः m. स्नेहः m.
 In love with, अनुरागवत् कामार्त
 To love, प्री अनुरञ्ज् प्रेम + क अनुरुध्
 Loved, प्रिय अनुरक्त रक्त अभीष्ट
 Loveliness, लावण्यं n. चारुता f. कान्तता f.
 Lovely, कान्त लवण चारु मनोहर
 Lover, प्रियः m. कामिन् m. प्रेमिन् m.
 Low (deep), नीच नीचग गम्भीर अधः ind.
 Low (vile), अवम अधम कृपण खल नीच
 Low-minded, लघुचेतस् खलात्मन्
 Lowness of spirits, विषादः m. अवसन्नता f.
 विषण्णता f. ग्लानिः f. क्लान्तिः f.
 Loyalty, भक्तिः f. भक्तियोगः m.
 Luck, भद्रं n. दैवं n. भाग्यं n. विधिः m.

... (bad-), विपत्तिः f. दौर्भाग्यं n. ...
 (good), भद्रं n. मङ्गलं n. सौभाग्यं n.
 Luckily, दिव्या ind. दैवात् ind.
 Lucky, भद्र धन्य मङ्गल सुभद्र शुभंयु
 Luminous, दीप्त प्रदीप्तिमत् भास्वत्
 Lump, पिण्डं n... (of earth), मृत्पिण्डं n.
 Lust, अभिलाषः m. कामः m. रतिः f.
 Lustful, रतार्थिन् कामुक विलासिन्
 Lustre, तेजस् n. ज्वलनं n. दीप्तिः f. द्युतिः f.
 प्रदीप्तिः f. भासः m. ज्योतिस् n.
 Lute, वीणा f. वल्लकी f. विपञ्ची f. तन्वीः f.

M.

Mace, लगुडः m. यष्टिः f. दण्डः m.
 Machine, यन्त्रम् n. [मुद्गरः m.
 Mad, मत्त उन्माद उन्मद प्रमद
 Made, कृत निर्मित विहित रचित
 Ought to be made, कर्तव्य करणीय कार्य
 विधातव्य विधेय
 Made known, निवेदित सूचित प्रथित
 Having made, कृत्वा विरच्य निर्माय
 Madness, उन्मादः m. चित्तविभ्रमः m.
 Magic, माया f. काम्मर्माणं n.
 Magistrate, विचारयितृ m. अधिकारिन् m.
 Magnanimous, महात्मन् महाशय
 Maiden, कन्या f. कुमारी f. कन्यका f.
 Maiden-hood, कौमारं n.

Mail(armour)कवचm.n.वर्मन्m.n.सन्नाहःm

तनुचं n. दंशनं n. कञ्चुकः m.

Mailed, सकवच वर्न्मिन्त सन्नद्ध सज्ज

To maintain (defend), रच् संरच् समालब्

(इ)...(nourish), भृ पुष् सम्भृ संवर्द्धि

Maintaining, धारयत् आलम्बिन्

Maintenance, सम्भृतिः f. आजीवः m.

Majestic, भगवत् प्रतापवत् माहात्मिक

Majesty, प्रतापः m. प्रभावः m. माहा-

त्म्यं n. महिमन् m. तेजस् n.

To make, कृ ... (create), सृज् जनि caus. of

जन् ... (manufacture), रच् निर्मा ... (a

noise), णद् विनद् रु प्रणद् ... (ready),

सञ्जीकरच् ... (known, manifest), प्रकाशि

(caus. of काश्) निवेदि (caus. of विद)

प्रादुः + कृ or आविः + कृ or व्यक्तीकृ

or by using the causal form thus 'to make

to drink,' पायि (from पा 'to drink')

Maker, कर्तृ m. कारुः m. कारिन् m.

Making effort, कृतोत्साह चेष्टन

Male, पुंस् (comp.) पुमस् m.

Malevolent, दुर्जन दुःशील दुष्टचेतस्

Malice, मात्सर्यं n. जिघांसा f. द्रोहः m.

Malicious, नृशंस जिघांसु द्रोहिन्

Man, जनः m. पुरुषः m. नरः m. नृ m.

मानुषः m. मानवः m. जनपदः m. पुंस् m.

Managed, चरित नीत कृत वृत्त

Manhood, मनुष्यत्वं n. पौरुषता f.

Manifest, प्रकट व्यक्त प्रकाशित प्रादुर्

To become manifest, व्यञ्ज प्रादुर्भू

Manifestation, प्रादुर्भावः m. प्रकाशः m.

Manifestly, साक्षात् ind. सुव्यक्तं ind.

Manifold, अनेक बद्ध विविध बद्धविध

Mankind, मनुष्यः m. जनपदः m. नरः m.

जीवलोकः m. विश्वजनः m. मर्त्यः m.

Manliness, पौरुषं n. धैर्यं n. शौर्यं n.

Manly, पौरुष धृष्ट वीर्यवत्

Manner, विधः m. विधानं n. वृत्तान्तः m.

प्रकारः m. ... (custom), अनुसारः m.

Mansion, गृहं n. हर्म्यं n. वासः m.

Mantle, निवीतः m. अंशुकं n. प्रावृतं n.

Manufactured, निर्मित कृत कार्मिक

Many, बद्ध भृश अनेक भूरि नाना ind.

बहुल प्रचुर

As many as, यावत् ... (so many as), तावत्

To mar, हन् व्याहन् णश् भञ्ज

To march, या क्रम् प्रया प्रस्था

To march out, प्रस्था प्रक्रम् प्रया निर्या

A march, प्रस्थानं n. यात्रा f. यानं n

प्रयाणं n. गमनं n.

Mare, बडवा f. वाजिनी f. अश्व्या f.

Margin, तीरं n. प्रान्तः m. तटं n. कूलं n.

Mark (sign), लक्षणं n. चिह्नम् n. लक्ष्यं n.

अङ्गम् n. ... (butt), लक्ष्यं n.

To mark, अक् (इ) लच् ... (perceive), उपलच्
 Marked, लक्षित अङ्कित मुद्रित
 Market, आपणः m. विपणिः m. हट्टः m.
 Marred, हत नष्ट व्याहत भग्न चत
 Marriage, विवाहः m. उपयमः m.
 परिणयः m.
 Marriage-settlement, शुल्कः m.
 Married, परिणीत विवाहित
 To marry, विवह उदह उपयम् परिणी
 Mars (planet), अङ्कारकः m. कुजः m.
 भौमः m.
 Marvellous, अद्भुत आश्चर्य विचित्र
 Master, स्वामिन् m. पतिः m. प्रभुः m.
 गुरुः m. नाथः m. आर्यः m. सेव्यः m.
 To master, प्रभू विशिष्ट अधिष्ठा वशीकृ
 Matchless, अतुल अप्रतिम अनुपमेय
 * Matron, प्रजावती f. जननी f. कुटुम्बिनी f.
 Matter (substance), मूर्तिः f. शरीरं n. ...
 (subject), अर्थः m. वस्तु n... (business),
 कर्मन् n. कार्यं n... (occasion), प्रस्तावः m.
 प्रयोगः m. प्रयोजनं n.
 Mature, पक्व परिणत आपक्व सम्यक्
 Maturity, परिणामः m. पक्तिः f. पाकः m.
 Meal (repast), आहारः m. अन्नं n. आशनं n.
 ... (corn, flour), गुण्डिका f. शक्तुः m.
 Mean, (adj.) क्षुद्र नीच खल दुष्ट ... (of
 mean descent), अकुलीन अकुल विवर्ण

Mean, (adj.) क्षुद्र नीच खल दुष्ट गर्हित
 ... or by pref. का कु or दुर् as 'a mean
 fellow,' कापुरुषः m. कुपुरुषः m. दुर्जनः m.
 दुरात्मन् m.
 Meaning (intention), अर्थः m. अभिप्रायः m.
 आशयः m... (signification), अर्थः m.
 Meanness, क्षुद्रता f. खलता f. लाघवं n.
 Means, उपायः m. साधनं n. हेतुः m.
 Meanwhile, अत्रान्तरे ind. तदानीं ind.
 Measure, मानं n. योतुः m. मितिः f.
 To measure, मा परिमा तुल्य
 Mechanic, शिल्पिन् m. कारुः m. कारिः m.
 Mediator, मध्यस्थः m.
 Medicine, अगदः m. औषधं n. भेषजं n.
 To meditate, ध्यै चित् (इ) भावि caus. of
 भू विचित् (इ) अनुचित् (इ) समाधा
 सच्चित् (इ)
 Meditation, भावनं n. ध्यानं n. समाधिः m.
 Medium (state), मध्यं n. मध्यस्थता f.
 Meek, नम्रशील मृदु विनीत
 To meet, मिल आसद् सङ्गम् सम्प्राप्
 A meeting, सङ्गः m. मेलः m. समागमः m.
 सङ्गमः m. गोष्ठी f. मेलकः m. संसद् f.
 Melodious, सुस्वर मधुराक्षर सुगीत
 To melt (liquefy), लो द्रावि (caus. of द्रु) गल्
 ... (in tears), वाष्पं + मुच् or उत्सृज्
 Melted, द्रावित विलीन लीन गलित

Member (limb), अङ्गं n. गात्रं n. प्रतीकः m.

Menacing, अवभर्त्सयत् भर्त्सयत्

Mendicant, भिक्षुः m. परिव्राजकः m.

परिव्राज् m. तपस्विन् m. मार्गणः m.

Mentioned, स्मृत लिखित कथित

To mention, कथ् स्मृ वच् ब्रू वर्ण

Merchant, बणिज् m. आपणिकः m.

Merciful, दयावत् कृपालु दयालु

Mercy, दया f. कृपा f. कारुण्यम् n.

Merely, केवलम् ind. मात्रं ind. मात्रेण ind.

Merit, गुणः m. पात्रता f. पुण्यम् n.

Merriment, कौतुकं n. हर्षः m. आनन्दः m.

Messenger, दूतः m. सन्देशहरः m.

Method, विधः m. पर्यायः m. अनुक्रमः m.

Having met, मिलित्वा आसाद्य समेत्य

Middle, मध्यं n... (in the middle), मध्ये ind.

Midnight, अर्द्धरात्रः m. मधरात्रः m.

Mid-day, उद्दिनं n. मध्याह्नः m.

In the midst, मध्ये ind. (gov. gen. case)

Might, शक्तिः f. सामर्थ्यं n. प्रभावः m.

Mighty, महत् बलवत् वीर्यवत् महाबल

महाबाहु वीर महौजस् विक्रान्त

Mild, स्रष्टु सौम्य मृदु विनोत

Mildly, मृदु ind. शनैः शनैः ind. मन्दं ind.

Of the military tribe, क्षत्रियः m. राजन्यः m.

Military exercise, योग्या f. अस्त्रशिक्षा f.

निःश्रमः m. ... (array), व्यूहः m.

Milk, पयस् n. चौरं n. दुग्धं n.

To milk, दुह्

Mimicry, रतव्याजः m. अनुक्रिया f.

Mind, मनस् n. मतिः f. चिन्तं n. चेतस् n.

मानसं n. हृदयं n. अन्तरात्मन् n.

हृद् n.

Mine (my), मम or मे (gen. c. of अस्मद्)

or by मत् (comp. pref. as मदर्थ 'on my

account,') or by अस्मदीय

A mine, आकरः m. खनिः f.

A mineral, धातुः m.

To mingle, यु संयुज् मिश्र विमिश्र

Mingled, मिश्र मिश्रित संयुक्त

Minister, आमात्यः m. मन्त्रिन् m.

सचिवः m.

Minute (small), सूक्ष्म अणु कण कृश

A minute, क्षणः m. मुहूर्तं n. कालकणः m.

Minute description, उपवर्णः m.

Minute particle, कणः m. कणिका f.

Mire, पङ्कः m. कर्दमः m.

Mirror, दर्शनं n. मुकुरः m. आदर्शः m.

Misbehaved, दुर्वृत्त अविनोत दुश्चरित

Misbehaviour, दुश्चरितं n. दुर्णीतिं n.

कुचेष्टितं n. अविनयः m. दुश्चेष्टितं n.

Mischievous, अपकारिन् हिंस्र धातुक

Misconduct, दुर्णीतिं n. दुश्चरितं n.

कुचेष्टितं n. अविनयः m. कुकर्मन् n.

Misdoing, दुश्चरित

Miser, कृपणः m.

Miserable, कृपण आत्मद्रोहिन्

Misery, दुःखं n. क्लेशः m.

Misfortune, आपद् f. विपद् f. अनर्थः m.

Missile, अस्त्रं n. चक्रम् n.

Mist, तुषारः m.

Mistake, भ्रान्तिः f. दोषः m. अपराधः m.

To mix, यु

Moat, परिखा f. खादकं n. खातभूः f.

Mode, विधः m. विधानं n. क्रमः m.

Moderation, अलोभः m. अलुब्धत्वं n.

चमा f.

Modest, अगर्वं विनीत अग्रगल्भ

Modesty, लज्जा f. विनयः m. चपा f.

Moist, आर्द्रं क्लिन्न

To be moist, क्लिद्

To moisten, क्लिद् विक्लिद्

Moistened, क्लिन्न विक्लिन्न सिक्त

Moment, क्षणः m. निमेषः m.

Momentary, क्षणिक अचिर

Monarch, भूपतिः m. स्वामिन् m.

जनेश्वरः m. भूपलः m.

Money, धनं n.

Monkey, शाखामृगः m. स्रवङ्गः m.

स्रवङ्गमः m. वानर m. or f.

Monster, मकरः m.

Monstrous, विरूप

Month, मासः m.

Monthly, मासिक

Moon, चन्द्रः m. चन्द्रमस् m. विधुः m.

शशिन् m. सोमः m. इन्दुः m. ग्लौ m.

Moonlight, चन्द्रिका f. ज्योत्स्ना f.

दीपिका f. मुदी f.

Moral, धर्मचारिन् धर्मभृत्

Morality, धर्मः m. शीलं n.

Morass, पङ्कः m.

More, अधिक पर अति (partic. in comp. only) but generally तर affixed

More and more, उत्तरोत्तरम् ind.

Moreover, अथवा ind. अन्यच्च ind. अपरच्च ind. किञ्च ind. अपिच ind.

Morning, प्रभातं n. उषस् n.

In the morning, प्रभाते ind. प्रगे ind. प्रातर ind.

Morning-meal, प्रातराशः m.

Mortification, (grief) विडम्बना f.

Most, भूयिष्ठ

Mostly, भूयिष्ठम् ind. प्रयस् ind.

For the most part, भूयिष्ठम् ind. प्रयस् ind.

Moth, पतङ्गः m.

Mother, मातृ f. अम्बा f. जननी f.

प्रजावती f. सुतिनी f.

Mother-in-law, श्वश्रूः f.

Motion, गतिः f. धावनं n.

Motionless, अचल निश्चल

Motive, निबन्धनं n. हेतुः m. द्युत्यं n.

To mount, रूढ आष्टा आरूढ

Mountain, पर्वतः m. अचलः m. गिरिः m.

शैलः m. महीध्रः m. शिखरी m. धरः m.

गोत्रः m. शिलोच्चयः m.

Mountaineer, पार्वतीयः m. गिरिजः m.

शैलः m

Being mounted, आरूढ रोह (in comp.)

Having mounted, आरूढ ind. p.p.

Mountain-torrent, गिरिनदी f.

Eastern mountain, उदयः m. पूर्वप-
र्वतः m.

Western mountain, अस्तः m. अस्ताचलः m.

चरमदमाभृद् m.

Mouse, आखुः m. मूषिकः m. गिरिः f.

Mouth, मुखं n. वक्त्रं n. वदनं n. प्रमुखं n.

Mouth (of a river) सम्भेदः m. सिन्धुसंगमः m

Moveable, अस चल

To move, चल क्रम् चर सृ ह्य

To move off, अपसृ अपक्रम

To move up and down, समुद्ध

Moving, चरत् चारिन् पादचारिन्

Much, (adv.) वहुः ind.

Much, अति अत्यन्तम् अतीव उत्कट

बहु बहुल गाढ भूरि भृश

So much, एतावत् ind. or adj.

Mud, पिच्छा f. मल m. or n.

Muddy, पिच्छिल समल मलिन्

Multiplication, गुणत्वं n. गुणनं n.

Multitude, गणः m. (comp.) ग्रामः m. (comp.)

समुदयः n. चयः m. जालं n. वंशः m.

सङ्घम् n. सङ्घातः m. सन्नयः m.

समाजः m. समावायः m.

Murder, बधः m.

To murder, हन् बध्

Murdered, व्यापादित हत

Murderous, मारात्मक

To muse, चित् विचित् सन्धा

Having mused, चिन्तयित्वा ind.

Musical (instrument), त्र्यम् n. वादित्रम् n.

वाद्यं n.

Musician, वदकः m.

Musician (celestial), गन्धर्वः m.

Musing, विमृश्यत्

Mutable, चलचित्त

Mutual, अन्योन्य परस्पर

Mutually, परस्पराम् ind. अन्योन्यम् ind.

मिथस् ind.

Mysterious, रहस्य

Mystery, रहस्यं n.

N.

Naked, नग्न

Nakedness, नग्नत्व n.

Nail (claw), नखः m.

Nail (finger), नखरः m.

Nailed (clawed), नखिन् नखवत्

Name, आख्या f. नामन् m. नामधेयं n.

अभिधानं n.

By name, नाम्नि (loc. of नामन्)

Narrative, कथा f. वृत्तान्तः m.

Natural, सहज स्वभावज

Nature, प्रकृतिः f. भावः m. प्रधानं n.

स्वभावः m. सत्त्वम् n. सृष्टिः f.

Navel, नाभिः f. उदरवर्तः m.

Near, अन्तिक अभि prep. उप prep.

समीप सकाश अभ्यास आसन्न सका-

शम् आरात्

Nearness, सन्निधानं n. सन्निधिः f.

Necessary, विवश अवश्य

Necessity, अवश्यकता f.

Neck, ग्रीवा f. कण्ठ m. or n.

Necklace, हारः m. रत्नावली f. गरैवं n.

माला f. रजतं n.

Nectar, अमृतं n.

Needle, सूचिः f. मेवनी f.

Needy, दरिद्र दीन

Neglect, अनभ्यास m. अननुष्ठानं n.

Neighbour, प्रतिवेशस्थः m. प्रतिवासिन्

m. f. n. परः m. (in comp.)

Nest, निधिः m.

Net, जालं n. पाशबन्धं n.

Never, (न कदाचित्) ind. (न जातु) ind.

Next, (adv.) तदनन्तरम् ind.

New, नव नूतन नूतन अभिनव

News, सन्देशः m. सन्दिष्टं n. वाचिकं n.

Nigh, समीप सकाशम्

Night, रात्रिः f. क्षणदा f. निशा f.

शर्व्वरीः f. त्रियासा f.

At night, नक्तम् ind.

By night, नक्तम् ind.

Nine, नवन्

Nineteen, नवदशन् ऊनविंशति

Ninetieth, नवतितम नवत

Ninety, नवति

Ninth, नवम

Nipple, स्तनः m. उरस् m.

No, न नो

Noble-minded, उदारधी महात्मन्

महामति

Nocturnal, नैश

Noise, शब्दः m. निःस्वनः m. स्वनः m.

हलहला f. हाहाकारः m.

To make a noise, रुणद्

Noisy, तुमुल

Noon, मध्याह्नः m.

Noose, पाशः m. बन्धनं n. पाशबन्धनं n.

Noosed, पाशबद्ध

Nor, न (न वा)

North, उत्तर

On the north, उदक् ind.

Northern, उत्तर उदञ्च्

Nose, नासा f. घ्रातिः f.

Nosegay, श्लोकः m. गुत्तः m.

Not, न मा नो

Not so, मैवम् ind.

Note (sound), स्वरः m. शब्दः m. स्वनः m.

To notice, लक्ष् इच्

Notorious, प्रथित यशस्विन् विमरुत रूढ

लोकप्रसिद्ध प्रख्यात

To nourish, संवर्द्धि (caus. of वृध् "to increase") पुष् भृज् परिपल्

Now, अधुना ind. अद्य ind. अद्य ind.

सम्प्रति ind. इदानीम् ind. अद्यत्वे ind.

Nowhere, (न क्वचित्) ind.

Nudity, नग्नत्वं n.

Number, सङ्ख्या f.

Number (host), गणः m. समुदयं n.

सन्नयः m. सङ्घातः m.

In great numbers, बहुशः ind.

Nurse, धायिका f. धात्री f.

O.

Oar, क्षेपणिः f. तरिरथः m.

Oath, शपनं n. शपथः m. शपः m. शौगन्द् (शप)

Obedient, वश्य

To make obeisance, प्रणम्

To obey, प्रमाणय (nominal verb of प्रमाण "authority") ष्टा

Obeying, आज्ञातुवर्तिन् तिष्ठत्

Object, अर्थः m. विषयः m. पात्रम् n.

अनुबन्धः m. अभिप्राय

Oblation, बलिः m. हव्यं n. ऊतं n.

होत्रम् n.

To oblige, अनुरुध्

Obligation, व्रतं n. अवश्यकता f.

Obliged, अनुगृहीत

Observance, रक्षणं n.

Observance (religious), यमकः m.

To observe, दृश् अनुष्ठा अवलोक्य आचर्

लक्ष् अनुपल् मान्ना

Observed, अनुष्ठित अवलोकित

Having observed, उपलब्ध विलोक्य ind. p.p.

Observing, आश्रित पश्यत् अनुपालयत्

To obstruct, रुध्

To obtain, आप् समभिपद् आषद् प्राप्

Obtained, अवाप्त आपन्न आखित प्राप्त

सम्पन्न सम्प्राप्त

Having obtained, प्राप्य ind. p.p.

Obvious, दृष्ट

Occasion, अवकाशः m. अवसरः m.

Occasion (motive), प्रयोगः m. प्रयुक्तिः f.

Occasioned, जात

Occupation, स्वधर्मः m. व्यापारः m.

जीवः m.

Occupied, प्रवृत्त रत आस्थित

To occupy, आविष् अवस्था

Occupying, अवस्थायिन्

Occupying (a place), अवस्थित समवस्थित

Occurred, समुपागत आपतित

Ocean, अर्णवः m. सागरः m. समुद्रः m.

जलनिधिः m. मितद्रुः m.

Octagon, अष्टास्रम् n.

Odour, गन्धः m. घ्राणं n. घ्राणतर्पणः m.

Of one's own accord, स्वयम् ind.

Off, प्र prep. अव prep. अप prep.

Offence, अपराधः m. विप्रियं n. दूषणं n.

मन्तुः m.

Offended, कुपित

Offender, अपराद्धः m.

Offensive, अपकारिन्

To offer (as a sacrifice), ऊ

Offered (sacrifice), ऊत

Offering, क्रतुः m. हतं n.

Office, अधिकारः m. आरूपदं n. चर

Office (room), ग्रन्थकुटी f.

Offspring, अपत्यं n. प्रजा f. प्रभवः m.

सन्तानः m. गर्भः m. (in comp.)

Offspring (of animals), शावकः m.

Oh! हा अच्छो

Oil, तैलं n. स्रवणं n.

Old (decayed), जीर्णं वृद्ध जरिन्

Old (in years), वृद्ध जरिन् जर्जरित्

प्राक्तन स्थविर

Old age, जरा f. वार्द्धकं n. वृद्धत्वं n.

वृद्धिः f.

To grow old, जृ

Old friend, चिरमित्रम् n.

On, नि prep.

On account of, कृते हेतोः (gov. gen. case when uncomp.) निमित्तम् ind.

On a certain time, कदाचित् ind.

On both sides, उभयतः ind.

On every side, सर्वतः ind. परि prep.

समन्तात् ind. समन्ततः ind.

On my behalf, मदन्तरे ind. मदर्थम् ind.

On one side, पार्श्वतः ind. एकतः ind.

On that account, तच्च ind. तदर्थम् ind.

On the contrary, पुनर् ind.

On thy account, त्वदर्थम् त्वदर्थे both ind.

Once, एकधा ind. or सकृत् ind.

Once (at), युगपत् ind. सपदि ind.

One, एक

One another, इतरेतर

One and the same, समान

One by one, एकैकम् ind.

One day, एकदा ind.

One (of many), एकतम

One (of two), एकतर

Only, केवलम् मात्रम् both ind. नवरम्
ind.

To ooze, स्पन्द

Oozing, प्रस्नावः m. प्रस्ववणं n.

Open, असम्बाध

Wide open (eye), उत्फुल्ल उन्मीलित

Opened, उद्घटित

Opportune, काकतालीय

Opportunely, काकतालीयवत् ind.

Opportunity, अवकाशः m. क्षणः m.

अवसरः m.

To oppose, विरुध् बाध् रुध् हेट्

Opposed to, पर्यवस्थित विपक्ष

Opposite, विपरीत अभिमुख

Opposite, (prep.) परा अभि

Opposite bank of a river, पारं n. परा-
वारं n.

To oppress, द्रुह् पीड्

Oppressed, आर्त पीडित दुःखिन् उपद्रुत

Opulent, धनिन् धनवत् आढ्य

Or, वा अथवा

Order (succession), क्रमः m. आनुपूर्व्यं n.

पर्यायः m. अन्वयः m.

Order (command), अनुज्ञा f. आज्ञा f.

शासनं n. अनुमतिः f.

Order (in), यथाक्रमम् ind.

To order, दिष् व्यादिष् कंस् दम्

Ordinance, विधिः m.

Ordinarily, प्रायस् ind.

Organ (of the body), मर्मन् n.

Organ (of sense), इन्द्रियं n.

Origin, उद्भवः m. योनी f. निबन्धनं n.

सम्भवः m.

Ornament, आभरणं n. अलङ्कारः m.

कङ्कणं n.

Ornamented, भूषित अलम्

Ostentation, दम्भः m.

Other, अन्य इतर अपर आदि

Otherwise, अन्यत्र ind. अन्यथा ind.

Our, अस्माकम् नः अस्मद् (used only in
comp. in crude form)

Out, निः prep. वहिस् ind.

An outcast, अपसदः m. चाण्डालः m.

Outer, अन्तर

Outlet, द्वारं n.

Out of sight, परोक्ष

Outside, वहिर् or वहिः ind. अवस् ind.

Over (above), परा अधि prep.

Over (beyond), अति prep.

Over (through), अधि prep.

Over (opposite), परा prep.

Over again, (पुनः पुनर्) ind.

Over against, अभि

Over and above, अति

To overcome, अधिक atm. निहन्

पराजि

Overcome, निहत वशीकृत अधिकृत

Overcoming, निघ्नत् पराजयत्

Overflowed, अभिपरिप्लुत

Overflowing, उद्रेक

Overlaid, परिच्छिन्न पिनद्ध

Overpowering, प्रमाथिन्

Over-run, आक्रान्त

Overspread, परिच्छिन्न संवोत सम्प्लुत

Overtaken, सम्प्राप्त

Overtaking, सम्प्रयुक्त

To overthrow, आचेपि (caus. of चिप् "to destroy")

To overwhelm, अनङ्ग अभिपरिप्लु

Overwhelmed, परिगत अभिपरिप्लुत

To be overwhelmed (with confusion), मुह

To owe, धृ (in causal form)

Owl, क्रावकः m. रात्र्यटः m.

Own, स्व निज

Owner, ईश्वरः m. पतिः m.

Ox, गौः m. f. अनडुह् m. उचन् m.

P.

To be pacified, शम्

To pacify, अनुणी साम् उपवद् atm.

Pain, व्यथा f. क्लेशः m. दुःखं n. परि-

तापः m. पीडा f. प्रसुतिजं n.

Pain (bodily), कष्टं n. कृच्छ्र m. n. आभि-
लं n.

To suffer pain, तप् दू

Pained, आर्तं कष्ट दुःखिन् पीडित

Pains (care), आस्था f.

Painstaking, सयत्न उद्योगिन्

To paint, चित्र विचित्र

Painted, चित्रलिखित चित्रित

Painter, चित्रलिख् चित्रकरः m.

रङ्गाजीवः m.

A painting, चित्रम् n. आलेखं n.

Pair (couple), द्वयं n. नमं n.

Palace, प्रसादः m. हर्न्यं n. सौधः m.

राजसदनं n.

Palm (of the hand), हस्ततलं n.

Palm-tree, तालः m.

Pang, व्यथा f. क्लेशः m. दुःखं n.

आमनस्यं n. बाधा f.

To pant, उच्छ्वस्

Panting, उच्छ्वसत

Paradise, दिव् f. स्वर्गलोकः m. दिवं m.

To pardon, क्षम् परिमृष्ट

Parent, गुरुः m. जानकः m.

Pariah, चाण्डालः m.

Parrot, शुक्रः m. रक्ततुण्डः m.

Part (piece), खण्ड m. n. शकल m. n.

भिन्नं n.

Partiality, पक्षपातः m.

Particle (atom), कणः m. कणिका f.

Particularly, विशेषतः ind.

To part (with), त्यज् परित्यज्

Partisan, पक्षः

To pass, अतिवृत्

To pass beyond, अतिक्रम्य अती

Passed beyond, अतिक्रान्त

Passion, चित्तरागः m. अमर्षः m. कोपः m.

Passionate, अमर्षण अमर्षिन् कोपन

Passions, इन्द्रियं n. रागः m.

To pass over, अतिक्रम्य तृ

Past (former), प्राक्तन पूर्व

The past, गतकालः m.

Pasture, यवसः m.

Path, मार्गः m. पथिन् m. पद्या f.

वर्त्मन् n. अयनं f. सरणिः f. पदवी f.

सृतिः f. वर्तनिः अध्वन् m.

Patience, क्षमा f. क्षान्तिः f. सहिष्णुम् n.

Patient, क्षमिन् क्षान्त (pass. part. of क्षम्)

Patron, आश्रयः m. नाथः m.

Pauper, तपस्विन् दरिद्र

Pause, अन्तरं n.

Paw, हस्तः m. करः m. पाणिः m.

To pay, निष्णी atm. दा दद्

To pay respect, पूज् सम्पूज्

Peace, सन्धि m.

Peacock, मयूरः m. वर्हिन् m.

Peak, कूट m. n. शिखरं n. शृङ्गम् n.

Peak (of a mountain), कूट m. n. शिखरं n.

Pearl, मुक्ता f. हेमवलयं n. मुत्थं n.

To peck at, (nomin. of चञ्चु)

Peculiar, सविशेष

Peculiar (extraordinary), अपूर्व

Pen, पक्षिपथः m.

Penance, तपस् n. यमः m. शृच्छ m. or n.

पाचनं n.

To penetrate, गाह्

Penury, कार्पण्यम् n. दरिद्रता f.

People, जनः m. प्रजाः (pl. of प्रजा) f.

To perceive, बुध् ज्ञा मृश् अवहश्

Having perceived, ज्ञात्वा ind. बोधित्वा

ind. अवहश्य ind.

Perceptible, प्रत्यक्ष चातुर

To perfect, षाध् षिध्

Perfect, पुरस्कृत सिद्ध

Perfection, सम्पद् f.

Perfectly acquainted with, सम्पन्न ज्ञ

To perform, कृ विधा

Performed, कृत

Performer, कर्तृ

Perfume, गन्धः m. आमोदः m. सुरभिः m.

सुगन्धिः m.

Perfumed, धूपित वासित गन्धवत्

Perhaps, (अपि + नाम) नुवा ind. न्वै ind.

किंस्वित् conj.

Period, अवधिः m. दशा f. कालः m.

कालान्तरं n. नेमः m.

To perish, एषू मृ विनशू चि जृ

Perishable, विणश्चर जर्य

Perished(decayed), गलित नष्ट चित or चीण

Permanent, अच्युत सनातन अचय सार्द्ध

Permission, अनुज्ञा f. अनुमतिः f.

To permit, अनुमन् अभिज्ञा

Permitted, अभिज्ञात

Perpetrator, कर्तृ agt.

Perpetual, नित्य सनातन

Perpetually, नित्यम् ind. सततम् ind.

सदा ind. सना ind.

Perplexed, मोहित व्याकुल

Perseverance, उद्यमः m. उत्साहः m.

Persevering, उद्योगिन् सोत्साह सोद्योग

सयत्न

Perspiration, स्वेदः m. स्वेदनं n. प्रस्वेदः m.

To perspire, ष्विद् (आ)

Perusal, अधीतिः f.

To pervade, विष् अच् (ऊ)

Petition, अर्थिता f.

Petitioner, अर्थिन्

Philosophy, नीतिशास्त्रं n.

Phrase, उक्तं n.

To pick up, उत्थापि (caus. of उठा)

Having picked up, उत्थाप्य ind.

Picture, चित्रम् n.

Piece, खण्ड m. n. अंशः m. भिन्नं n.

दायः m.

Piecemeal, खण्डशः ind.

To pierce, व्यध् भिद् प्रतिभिद् प्रतिव्यध्

Pierced, जर्जर वेधित

To pierce through, अतिव्यध्

Piety, तपस् n. धर्मः m.

Pigeon, कपोतः m. चणराभिन् m.

Pink, पाटल

Pious, धार्मिक साधु सुकृतिन् कृतिन्

Pipe (flute), वेणुः m. मुरली f.

Pitiable, कृपण

Pitiful, दयालु घृणिन्

Pity, कृपा f. दया f. करुणा f.

Place, देशः m. प्रदेशः m. आस्पदं n. भूमिः f.

(generally comp.) स्थलं n. स्थानं n.

To place, स्थापि (caus. of ठा)

To place before, अभिस्थापि पुरस्क

Placed, स्थित स्थापित

To place down, अवस्थापि (caus. of ठा)

निधा निक्षिप्

Having placed, स्थापयित्वा

Plain (honest), सच्चण सात्विक

Plain (clear), प्रत्यक्ष विस्पष्ट विमल

Planet, ग्रहः m.

To plant, मूल

A plate, पात्रम् n.

Platform, मञ्चः m.

Play, क्रीडा f. कूर्दनं n.

To play, क्रीड विलस दिव

To play (upon an instrument), सन्प्रवद्

Playful, अभिलुलित क्रीडावत्

Plea, उपदेशः m.

Pleasant, प्रिय मुख

To please, सुख अनुसृष्ट रुच्

To be pleased, तुष्ट रम् सन्तुष्ट हृष्ट प्री

मुद्

Pleased, तुष्ट हृष्ट सन्तुष्ट प्रसन्न अभि-

रुचित मुदित

Pleasing, मनोहर मधुर

Pleasure, हर्षः m. परितोषः m. प्रीतिः f.

भोगः m. सन्तोषः m. सुखं n. मुद् f.

सौख्यम् n. रतिः f.

With pleasure, सानन्दम् ind. कामम् ind.

सुखम् ind.

In pleasure and in pain, सुखदुःखयोः

To find pleasure, रम्

Pledge, उपनिधिः m. उपन्यासः m.

Plenteous, पुष्कल वज्रल समधिक

Plentiful, वज्रल समधिक

Plenty, बाहुल्यं n.

Plot (of ground), भूमिभागः m.

Plough, हलं n. जित्यः m. शीरः m.

हालः m. (-share), दक्षिकः m.

To plough, कृष्

To pluck up, उत्पद्

Having plucked up, उत्पाय्य

To plunder, अपहृ

Plunderer, अपहारः m.

To plunge, मस्ज्

Plunged, निमग्न मग्न गाहित

To plunge into, विगाह गाह

Poem, काव्यं n.

Poet, कविः m.

Poetry, काव्यं n.

Point, अग्रम् n. शिखा f.

Poison, विषं n. गरः m.

Polished, संस्कृत

Politic, नीतिकुशल

Polity, नीतिः f. नीतिविद्या f.

Pond, सरस् n. सरसी f. वापि: f.

कासार: m.

To ponder, विमृश् प्रविमृश् चित्

A pool, जलाशय: m. सरस् n. सरसी f.

कासार: m.

Poor, अधन दरिद्र कृपण दुर्गत

निधन

To be poor, दरिद्रा

Porter, भारवाहिन agt. भारहार: m.

Portion, खण्ड m. n. अंश: m. दाय: m.

Position, स्थानं n.

Positive, निश्चय

To possess, धृ धा उपभुज्

To possess (to engross), आविश्

To possess (to acquire), विद् शिक्ष्

Possessed of, उपेत शील अन्वित सम्पन्न

Possessing (to be expressed by the affix इन्

वत् or मत् as last members of comp.)

आदधान सन्धान

Possible, शक्य

Possibility, सम्भव: m. शक्यता f.

Post (rank), पदं n. मान: m. समुन्नति: f.

Post (prop), स्तम्भ: m.

Posterity, वंश: m.

Posture, भूमि: f. स्थानं n.

Pot-herb, शाक: m.

Potter, कुम्भकार: m.

To pound, पिष् चुद् कुट्ट

To pour forth, वृष्

Poverty, अनर्थ: m. दरिद्रता f. दारिद्र्यं n.

कार्पण्यम् n. निधनता f.

Power, शक्ति: f. पराक्रम: m. प्रभाव: m.

बलं n. वश: m. ऐश्वर्य्यं n. वीर्य्यं n.

Powerful, बलवत् बलिन् ऊर्ज्जित बल

पराक्रान्त शक्त

Practical, क्रियावत्

Practice, अभ्यास: m. चरितं n. व्यापार: m.

आचार: m.

To practise, अनुष्ठा आचर् कृ विधा

आश्रि समाचर् (physic) कित्

Practising, आश्रित आचरत्

Praise, स्तुति: f. नुति: f. स्तोत्रम् n.

स्तव: m.

To praise, प्रष्टु स्थाष् शंस् छु विष्टु ईड् णु

Praiseworthy, स्थाय ईड्य वन्द्य

To prate, विलप्

To pray (beg), अर्थ

Preceptor, गुरु: m.

Precious, गुरु महार्ह बहूमूल्य

Precious stone, मणि: m. रत्नं n.

Precipice, प्रपात: m. भृगु: m.

Precipitately, सहसा ind.

Pre-eminent, वृन्दारक वर

Preferable, वर

Preparation, सज्जकर्मन् m.

To prepare, आयुज्

Prepared (ready), उद्यत

Prepared (got ready), सज्ज आयुक्त सज्जित

Presence, सन्निधिः m. सन्निधानं n.

In presence of, अभितः ind. समीपम् ind.

सन्मुखम् ind. अभिमुखम् ind.

Present (reward), दानं n. दक्षिणा f.

उपदा f.

Present, (adj.) सन्निहित समीप

At present, अधुना सन्प्रति ind.

Presently, अनन्तरम् ind.

Preservation, शरणं n. रक्षणं n.

To preserve, त्रै पाल् रक्ष् गुप् पा

Preserved, रक्षित गुप्त चात or चाण

Preserver, गुप्तकः m. रक्षकः m. पालिकः m.

A preserving, रक्षणं n. परिरक्षणं n.

परिचाणं n.

President, अध्यक्षः m.

Pretended, मिथ्या (ind. and gen. comp.)

To prevent, वृ रुध् वाध् विरुध्

Previous, पूर्व

Previously, पूर्वम् ind. प्राक् ind.

Prey (booty), आमिषं n.

Price, अर्घः m. मूल्यः m. पणम् n.

Pride, दर्पः m. मदः m. गर्वः m. अभि-

मावः m. अङ्कारः m. दम्भः m.

Priest, होतृ पुरोधस् m.

Primary, मुख्य उत्तम परम

Prince, राजन् m. स्वामिन् m. कुमारः m.

राजपुत्रः m. भर्तृदारकः m. पार्थः m.

नृपः m.

Princess, राजी f. राजपुत्री f.

Principal, उत्तम परम प्रधान (always
neuter and in sing. num.)

Principle, तत्त्वम् n.

Prison, बन्धनालयः m.

Privately, निभृतम् ind. उपांशु ind.

Privations, परित्यागः m. हानिः f.

A proclaiming abroad, अनुकीर्तनं n.

Procrastination, कालयापः m.

Procurable, लभ्य प्राप्य

To procure, अलभ् उत्पादि (caus. of पद)

प्राप्

Procured, प्राप्त अवाप्त आपन्न

Prodigious, अद्भुत

To produce (be born), उत्पत् जन्

Produced, उत्पतित जात उपजात

Production (birth), जन्मन् m. जातिः f.

सम्भवः m.

Productive, फलवत् सम्फल

Proficiency, प्रवीणता f. दक्षिण्यम् n.

Proficient, सुविचक्षण प्रवीण

Profit, अर्थः m. गुणः m. मूल्यं n. प्राप्तिः f.

Profitable, अर्थवत् अपल निर्पल
 Progeny, अपत्यं n. सन्तानः m. प्रजा f.
 (of animals) शावकः m.
 Progress, क्रमः m. गतिः f.
 Prolix, अतिक्रान्त दीर्घसूत्र
 Promise, नियमः m. प्रतिश्रवः m.
 To promise, प्रतिज्ञा अभ्युपे (comp. of इ
 "go" with उप and अभि), प्रतिश्रु
 आश्रु संगृ atm. प्रतिपद्
 Promised, प्रतिज्ञात प्रतिश्रुत
 Prompt, अदीर्घसूत्र उद्यत
 Proof, लक्षणं n. साचिता f. प्रमाणं n.
 Prop, आधारः m. आस्था f.
 Proper, उचित क्षम पथ्य यथोचित
 समञ्जस यथार्ह यथार्थ
 Properly, यथायोग्यम् ind. यथावत्
 ind. यथार्ह ind. यथार्थ ind.
 Proper to be done, कर्तव्य कार्य
 Property, द्रव्यं n. अर्थः m. विभवः m.
 Propitiation, शान्तिः f.
 Propitious, भद्र माङ्गलिक शुभङ्कर
 Proposal (speech), वाक्यं n.
 To propound, प्रष्टु
 Propriety (of conduct), जनाचारः m.
 व्यवहारः m. विनयः m.
 Prosecution, प्रवृत्तिः f.
 To prosper, समृद्धि विधु सम्यद च्छद्

Prosperity, अभ्युदयः m. सम्पत्तिः f.
 भूतिः f. भद्रं n. कल्याणं n. चङ्किः f.
 श्रीः f.
 Prosperous, श्रीमत् शुभ समृद्ध आढ्य
 कुशलिन् लक्ष्मीवत् चङ्किमत्
 To prostrate, पाति (caus. of पत् "to fall")
 Prostrating, पातयत्
 Prostration, अष्टाङ्गपात. m.
 To protect, रक्ष गुप् पाल् अभिरक्ष् दे (ङ)
 A protecting, परित्राणं n. परिरक्षणं n.
 रक्षणं n. पालणं n.
 Protection, शरणं n. रक्षणं n. प्रतिपालनं
 Protector, आश्रयः m. रक्षकः m. नाथः m.
 Proud, दृप्त सदर्प मानिन् गर्व्वर
 To be proud, दृप् गर्व्व मन
 Proudly, सदर्पम् ind.
 To prove (test), परीक्ष्
 Provisions, याचिकं n.
 Prowess, पराक्रमः m. विक्रमः m. शौर्य्यं n.
 To prow about, परिभ्रम् भ्रम् सञ्चर्
 Prowling about, परिभ्रमत् भ्रमत् सञ्चरत्
 Proximity, सन्निधानं n. सन्निधिः m.
 सन्निध्यं n.
 Prudence, बुद्धिः m.
 Prudent, बुद्धिमत् विदस् धीर अन्तरज
 A publishing abroad, अनुकीर्तनं n.
 To puff, श्वस् वा ध्वा

Puffing, श्वसन

To pull, कृष् आकृष्

To pull about, अभिकृष्

To pull towards, आकृष्

Pulled, आकृष्ट

Pungent, तिग्म खर तीक्ष्ण

To punish, दण्ड नियह

Punished, दण्डित

Punishment, दण्डः m. साहसं n.

Pupil, शिष्यः m. छात्रः m. पण्डितः m.

To purchase, क्री (ङ)

Purchased, क्रीत

Pure (clear), शुचि निर्मल शुद्ध पवित्र

स्वच्छ विमल (holy) अनघ पुण्य

To be pure, विशुद्ध शुद्ध

To purge, रिच् पू

To purify, पू शोधि (caus. of शुद्ध)

Purity, शुचित्वं n. शुद्धिः f.

Purity (chastity), सतीत्वं n. सत्यं n.

Purple, धूस्रः m. धूमलः m.

Purpose, सङ्कल्पः m. स्वभावः m. मता f.

ग्रहः m. उद्यानं n.

To no purpose, वृथा ind.

For that purpose, तदर्थम् ind.

To pursue, अनुधाव् अनुया अनुसृ

To put down, अवस्थापि (caus. of ष्टा)

निधा

Q.

Quadruped, चतुष्पदः m. चतुष्पात् m.f.n.

Quagmire, पङ्कः m.

Quality, गुणः m.

Quantity, बाहुल्यं n. प्रायः m. सन्नयः m.

राशिः m. (measure) मात्रा f.

Quarrel, विप्रलापः m. विरोधोक्तिः f.

To quarrel, विग्रह

Quarter (region), दिश् f. देशः m.

Quarternion, चतुष्टयं m.

Queen, देवी f. राजपत्नी f. महिषी f.

To quench, शमि (caus. of शम्)

Question, अनुयोगः m. प्रश्नः m. पृच्छा f.

To question, प्रच्छ

Quick, त्वरित (p.p. of त्वर "to hasten")

शीघ्र आशुकारिन् क्षिप्र

To be quick, त्वर् सम्भ्रम्

Quickly, आशु ind. शीघ्रम् ind. सत्वरम्

ind. सहसा ind. तूर्णम् ind. द्रुतम् ind.

झटिति ind.

Quickness, वेगः m. शीघ्रता f. त्वरा f.

Quiet, (subst.) शान्तिः f. शान्तता f.

Quiet, (adj.) शान्त प्रशाम्

To be quiet, शम्

Quietly, शान्तं n.

To quit, त्यज् परित्यज् परिवृज् रह

विरह विहा

Quitted, विहीन त्यक्त रीहत

Quitting, परित्यजत्

Quiver, तूण m. f. खोलिः f.

To quiver, प्रस्फुर्

To quote, उदाह

Quoted. उद्धृत.

R.

Rabbit, शशः m.

Race (tribe), गोत्रम् n. वंशः m. अन्व-

वायः m. सन्तानः m.

Radiance, प्रदीप्तिः f. उद्भासः m.

Radiant, उद्योतित दीप्त प्रदीप्तिमत्

Raft, उडुप m. & n. स्रवः m. कोलः m.

तरिकं n. तर्णिः m.

To rail at, उपक्रुश भष् आक्रुश

Railing at, क्रोशत् भषत्

Raiment, वस्त्रं n, अम्बरं n.

Rain, वृष्टिः f. वर्षः m.

To rain, वृष् अभिवृष् प्रवृष्

Rainbow, इन्द्रायुधः m.

Raining, अभिवर्षत् वर्षमाण वर्षत्

Rain-water, वर्षाम्बु n.

The rainy season, प्रावृष् f. प्रावृट्कालः m.

मेघागमः m.

Rainy weather, दुर्दिनं n.

To raise, उद्धृ उद्यम्

To raise up, उद्धृ उत्थापि उद्यम्

Raised up, उद्यत उच्छ्रित उद्धृत
उद्गुर्ण

A raising up, उद्धरणं n.

A ram, मेषः m.

Rama, रामः m. तिलकः m. कौशल्या-
नन्दनः m.

To ramble, भ्रम् परिभ्रम्

Rambling, भ्राम्यत्

Rank, मानः m. पदं n. समुन्नतिः f.

High rank, प्रभूत्वं n.

Rapid, महावेग वेगवत् शीघ्र चिप्र

Rapidity, वेगः m. शीघ्रता f.

Rapidly, सत्वरम् ind. आशु ind. द्रुतम्
ind. शीघ्रम् ind. सहसा ind. तूर्णम् ind.

Rarely, यथाकथाच ind.

Rashness, दौर्बनदर्पः m. साहसं n.

Rat, आशुः m. मूषिकः m. उन्दरः m.

At any rate, तावत् ind.

Rather, वरम् ind.

Raven, काकोलः m. पर्व्वतकाकः m.

To ravish, अभिहृ

Ravished, अभिहृत

Ravisher, अभिहर्त् agt.

Ray (of sunshine), किरणः m. (of
light) उपधृतिः f. रश्मिः m.

To reach, आषट् सम्प्राप्

To read, अधिगम् पठ अधी

Read, अधीत आगमित

Having read, अधीत्य

Readily, निकामम् ind.

Reading, अध्ययनं n. पठनं n. अधीतिः f.

Ready, उद्यत निरायास सज्ज कल्प

Real, सत्य

Really, अर्थतः ind. सत्यम् ind.

Realm, राज्यं n. राष्ट्र m. or n.

Reason (cause), हेतुः m. कारणं n.

To reason, चित् (इ) ऊह् तर्क

A reasoning, तर्कः m. ऊहा f.

To recede, निवृत् अपसृ

To receive, आप् यह् अवाप् आदा atm.

Having received, प्रतिगृह्य आदाय

Receiving, आददान विन्द गृह्णत्

Recent, नव नूतन नूढ

Receptacle, पात्रम् n. निधिः m. आधारः m.

Reception (hospitable), सत्कारः m.

A reckoning, गणना f. सङ्ख्यनं n.

Relieving, अवलम्बिन्

To recognize, प्रत्यभिज्ञा विज्ञा

Having recognized, प्रत्यभिज्ञाय विज्ञाय

To recollect, स्मृ अभिसंस्मृ ज्ञा

Recollected, स्मृत

Recompense, फलं

To reconcile, साम्

Reconciliation, सामन् n.

Recorded, स्मृत कीर्तित

To have recourse to, श्रि आश्रि

To recover, आश्रयस् प्रत्याश्रयस्

Rectitude, मर्यादा f. धर्ममर्क्या f.

Red, कषाय शोण शोणित

Reddened, कषायकृत

Red dye, जतुः n. जतुरसः m.

To redeem, परिक्री

Reduced (to poverty), धनहीन कृपण

Reed, शरः m.

To reel, सञ्चल

Reference, प्रतीक्षा f. अपेक्षा f. निरूपण

In reference to, प्रति (with acc. case) कृते

To reflect, (think) चित् (इ) विचित् (इ)

Having reflected, विचिन्तयि त्वा

Reflecting, चिन्तयत् विचिन्तयत्

Reflexion (thought), चिन्ता f.

To refrain, निवृत् विनिवृत्

Refrained from, निवृत्त

Refuge, गतिः f. समाश्रयः m. आश्रयः.

Regard, आदरः m. आस्था f. पूजा f.

प्रीतिः f. अपेक्षा f. सम्मानं n.

To regard, मन् अवेच् प्रध्ये पूज्

Regarding, as. (prep.) प्रति (with acc.) कृते

(gov. gen.) विशयक

Region, दिग् f. देशः m. राष्ट्रम् n.

Regret, उत्कण्ठा f. उद्वेगः m.

Regretting, उत्सुक उत्कण्ठित उन्मनस्

To reject, निक्षिप् उत्सृज् प्रत्यादिश

Rejected, निक्षिप्त प्रतिक्षिप्त

To rejoice, हृष्ट आनन्द (इ) रम् दृप्

A rejoicing, आनन्दनं n. हर्षः m.

Rejoicing, उल्लासित नन्दक

To relate, कथ् वर्ण् ख्या

A relating, कथनं n. कथा f. आख्यानं n.

Relating to (formed by subj. ईय to end of word) उद्देश

Relation, बन्धुः m. बान्धवः m.

Relative to, उद्देश

To release, मुच् मोच् विमुच्

Release, (subst.) मोक्षणं n. विमोक्षणं n.

Relentless, दृढ अदय अरुप

Religion, धर्मः m.

Religious, धार्मिक धर्म्मिन्

For religious purposes, धर्म्मार्थम् ind.

Religious student, धर्म्मचारिन् m. वटुः m.

Religious teacher, गुरुः m.

To relinquish, उत्सृज् सृज् त्यज्

Relish, रुचिः f.

To remain, ष्ठा अवष्टा

Remainder, अवशेषः m. प्रभृति (used in comp.) शेषं n.

Remaining (left), अवशिष्ट परिशिष्ट
(staying) स्थित अवस्थित

Remedy, प्रतिकारः m. चिकित्सितं n.

To remember, स्मृ अभिसंस्मृ अधी (comp. of अधि and इ of sec. cl.) ज्ञा

Remembered, स्मृत अभिसंस्मृत

Remembrance, स्मृतिः f. मतिः f.

Remissness, अयत्नः m.

Remorse, पश्चात्तापः m. अनुतापः m.

To remove, अपह् अपोह् विणी अपणी
अपनुद् आक्षिप्

Removed, स्थानभ्रष्ट अपनीत निरस्त

To read, ह् विह् भिद्

A reading, विदारणं n. भिदा f. स्फुदनं n.

Renown, यशस् n. कीर्तिः f. प्रतिपत्तिः f.

To render renowned, कृत् ख्या

Renowned, यशस्विन् महायशस् विश्रुत
प्रथित

Rent (torn), दारित भिन्न

To be rent asunder, विदीर्य (pass.)

To repair to, अभ्युपे श्रि गम् आश्रि

To repeat, अनुवद्

Repeatedly, असहत् ind. मुञ्जर ind. (पुनः
+ पुनः) शश्वद् ind. अनुवार ind.

To repel, समवक्षिप् प्रतिहन् वृ अपोह्

To repent, अनुतप् atm.

Repentance, पश्चात्तापः m. अनुशोकः m.

Repetition, अनुवादः m. आघेडितं n.

Reply, उत्तरं n. प्रतिभाषा f. प्रतिवाच् f.

To reply, प्रतिवद् प्रतिवच् पतिभाष्
 Report, किम्बदन्तिः f. प्रवादः m.
 जनश्रुतिः f. वचनोयता f.
 Repose, विश्रान्तिः f. विश्रामः m. विश्रमः m.
 Reposed, विश्रब्ध विश्रान्त विरत
 Reproach, भर्त्सनं n. निन्दा f.
 धिक्कारः m. तिरस्कारः m.
 To reproach, भष् तिरस्छ (तिरस् with छ)
 णिद् (इ) परिभष्
 Reproof, परिभाषणं n. निन्दा f.
 Reputation, यशस् n. कीर्तिः f. समाज्ञा f.
 To request, याच् अर्थ उपयाच् प्रच्छ्
 To requite, प्रतिष्ठ atm. प्रत्युपछ atm.
 To rescue, चै रच् मुच् मोच्
 Rescued from, मुक्त रचित चात or चाण
 A rescuing, परिचाणं n. परिरक्षणं n.
 Resemblance, आभा f. औपम्यं n. उपमा f.
 Resembling, प्राच (in comp.) उपम निभ
 सन्निभ सरूप प्रतिम इव वत् (subj.
 to words)
 Resentment, मन्युः m. क्रोधः m. अमर्षः m.
 Reservoir, आधारः m. जलाशयः m.
 Residence, निवासः m. वासः m.
 Resident, वासिन् m.
 A residing, अवस्थानं n. संस्थितिः f.
 समावासितं n. वासनं n.
 To resist, बाध् प्रतिया प्रतियुध् वृ रुद्

Having resolved, विनिश्चित्य ind. p.p.
 To resort, गम् अनुया श्रि आश्रि
 Respect, आदरः m. पूजा f. वज्रमानं n.
 सम्मानं n. सत्कारः m.
 To respect, पूज् अवच् मन् (tenth cl.)
 Respectability, गौरवं n.
 Respectable, आर्य्य सज्जन सुजन भगवत्
 Respected, आदृत पूजिल अर्चित
 Respectfully, सादरम् ind.
 Respecting, (prep.) प्रति (with acc.)
 Resplendent, विभ्राजमान द्युतिमत्
 Rest (repose), विश्रामः m. विश्रान्तिः f.
(sleep) निद्रा f. श्रप्नः m. स्वापः m.
 The rest, &c., प्रभृति (used in comp.)
 To rest (alight), अवलब (इ) अवष्टा
 To take rest, आरम् atm. विरम् atm.
 Rested, विश्रब्ध विरत विश्रान्त
 To restrain, यम् नियम् निग्रह् वृ निवृ
 Restrained, नियन्त्रित यन्त्रित नियत
 Having restrained, नियन्त्र निग्रह्
 Restraint, संयामः m. यमः m. गुप्तिः f.
 Result, फलं n. अनुभवः m. अनुभूतिः f.
 To retaliate, प्रतिष्ठ atm.
 Retaliation, प्रतिकारः m. प्रतिक्रिया f.
 Retinue, परिवारः m. परिवर्हः m.
 परिच्छदः m.
 To retire, प्रतिनिवृत् प्रतिक्रम् परे

Retired (solitary), एकान्त एक
 Return, उपयातं n. प्रत्यागमः m.
 To return, प्रत्यागम् निवृत् पुनरागम्
 Returned, पुनरागत प्रत्यागत विनिवृत्त
 Having returned, पुनरागत्य ind. पश्चा-
 दागत्य ind. प्रत्यावृत्य ind.
 Returning, निवर्तत् प्रत्यागच्छत्
 To reveal, प्रकाशि (caus. of काश्)
 Revenge, निर्यातनं n. प्रतिहिंसा f.
 प्रतिकारः m. वैरशुद्धिः f.
 Revenue (royal), नृपांशः m. भागधेयः m.
 Reverberation, प्रतिनादः m. प्रतिनिनदः m.
 प्रतिध्वनिः f. व्यनुनादः m.
 To revere, मह पूज् पुरस्कृ (पुरस् with
 छ) अर्च नमस्कृ (नमस् with छ)
 Revered, पुरस्कृत आर्य्य (in voc. sense)
 अर्च्य पूजित आदृत
 Reverence, आदरः m. सम्मानं n.
 वज्रमानं n. सत्कारः m. पूजा f.
 To reverence, पूज् नमस्कृ (नमस् with छ)
 Reverentially, सादरम् ind. ससम्भ्रमम्
 ind. साष्टाङ्गपातम् ind.
 Reverse, विपरीत विरुद्ध वाम प्रसव्य
 To revile, तिरस्कृ (तिरस् with छ) शिद्
 (इ) उदाहृ atm. अधिचिप्
 Reviler, निन्दकः m.
 A reviling, उपालम्भः m. परिभाषणं n.

To revive, आश्वस् सञ्जीव प्रत्याश्वस्
 Revolution (going round), आवृत्तिः f.
 To revolve, परिवृत् आवृत्
 Revolving, परिवर्तिन् आवर्तिन्
 A revolving, आवृत्तिः f. परिवृत्तिः f.
 Reward, फलं n. (prize), वरः m.
 Rhinoceros, एकशृङ्गः m.
 Rice, शालि n. शालयः m. तण्डुलः m.
 Rich, धनवत् धननि वित्तवत् महाधन
 आढ्य
 Riches, धनं n. वित्तं n. अर्थः m.
 Riddle, दृष्टकूटं n. प्रहेलिका f.
 Ridiculing, प्रहसत् अवहसत्
 Right, भद्रम् (adv.) युक्त साधु (adjs.)
 समञ्जस adj. यथार्ह उपयुक्त
 Right, (subst.) धर्मः m.
 Right (title), अधिकारिता f.
 Righteous, पुण्य धर्मयुज् धर्मिन्
 Right (hand), अग्रकरः m. अग्रपाणिः m.
 अवसव्य (adj.) दक्षिण (adj.)
 Rind, त्वच् f. वल्कं n. वल्कुतं n.
 Ringlet, अलकान्तः m. अलकः m.
 Ring (signet), मुद्रिका f. मुद्रा f.
 To make a riot, तुट् नट्
 Ripe, पक्व परिणत
 To ripen, पच्
 Rise, उद्गमः m. उदयः m.

To rise, उत्पत् उत्था उद्यम् उदि

To rise above, आरुह् अधिरुह्

To rise up, समुच्चर् आरुह् उच्चर्

Risen, उदित उद्गत

The rising (of sun or planets), उदयः m.

Rivalry, स्पर्द्धा f. ईर्ष्या f. स्पर्द्धता f.

River, नदी f. सरित् f. तरङ्गिणी f.

शैवलिणी f. नदिनी f. धुनी f.

Road, मार्गः m. वर्त्मन् n. अयनं n.

पथिन् m. पदवी f. सृतिः f. वर्तनी f.

Cross roads, शृङ्गादकं n. चतुष्पथम् n.

To roam about, परिभ्रमम् भ्रम् विचर्

व्रज् परिव्रज् अट्

Roaming about, परिभ्रमत् भ्रान्यन्

विहारिन् अटमान परिव्रजत्

Roar, निर्घोषः m. नर्दणं n. प्रणादः m.

To roar, विनद् प्रनद् री नर्द

Roaring, नर्दमान रीणत्

To rob, अपह् अभिह्

Robber, अपहारकः m. चौरः m. चोरः m.

तस्करः m. अभिहर्त् m. agt.

Robbery, चौर्यं n. चौरिका f. मुष्टं n.

Robust, महाबल वीर्यवत् बलवत्

Rock, शिला f. अश्मन् m. अलघूपलः m.

पाषाणः m. प्रस्तरः m. ग्रावन् m. शैलः m.

Rod, दण्डः m.

Rogue, वञ्चकः m. धूर्तः m.

Roguish, दुर्वृत्त धूर्त वञ्चुक

To roll, विवृत् लुट्

Roof, पटला f. कदिः m.

Room(space), प्रसरः m. (chamber) शाला f.

Root, मूलं n.

To root up, उन्मूल्

Rooted out, निरस्त उन्मूलित

Rope, दामन् n. रञ्जुः m. दामनी f.

Round, वर्तुल निस्तल वृत्त गुड

To rout (put to flight), विद्रावि (caus. of द्रु)

Routed, विद्रावित अवकष्ट

To rove about, सञ्चर् भ्रम् अट् विचर्

Roving, भ्रान्यन् अटत् अटमान

A roving about, अटनं n. भ्रमणं n.

Royal, राज (comp.) राजार्ह नृपोचित

Royalty, राज्यं n. राजत्वं n.

Row (line), आवली f. लेखा f. पङ्क्तिः f.

Ruby, पद्मरागः m. लोहितकः m.

Rudder, अरिचम् n. केनिपातः m.

Ruffled, व्याकुल विह्वल

Ruin, नाशः m. अनर्थः m. क्षयः m.

Ruined, हत नष्ट विनष्ट

Rule (authority), अधिकारः m. प्रमाणं n.

Rule (precept), विधिः m. क्रमः m.

Rule of conduct, आचारः m.

To rule, ईश प्रभू शास् अधिष्ठ atm.

Ruler, अधिपः m. इश्वरः m. राजकः m.

Rumour, किम्बदन्ती f. प्रवादः m.

जनवादः m. वचनीयता f.

To run, धाव् ड्रु दु

To run about, विद्रु परिधाव्

To run after, अनुधाव् अनुद्रु

To run away, विद्रु प्रद्रु अपधाव्

To run hither and thither, विपरिधाव्

To run near, उपद्रु समुपद्रु उपधाव्

To run off, प्रद्रु प्रधाव् विद्रु

To run up to, उपद्रु समुपद्रु अभिधाव्

Rural, ग्राम्य ग्रामिक

A rush (movement), वेगः m. जवः m.

तरस् n.

To rush, द्रु अवद्रु

To rush upon, अभिद्रु अभिधाव्

S.

Sacred, पुण्य

Sacrifice, यज्ञः m. इज्या f. अध्वरः m.

मखः m. इष्टिः f. क्रतुः m. प्रयागः m.

To sacrifice, ऊ यज्

Sad, विमनस शोकार्त शोचित

To be sad, शुच् अनुशुच् विलप्

Sadness, विषादः m. शोकः m. मन्युः m.

तापः m. शुच् f. विलापः m.

A sage, ऋषिः m. विदथः m. मुनिः m.

बुद्धः m. यतिः m. यमिन् m. मन्तृ m.

Sagacious, उदारधी महात्मन्

Said, उक्त उदित भाषित जल्पित

Having said, उक्त्वा ind. p.p.

A saint, मुनिः m. यतिः m. ऋषिः m.

For the sake of, हेतोः ind. अर्थम् ind.

निमित्तम् ind. (gen. comp. with crude)

Sale, विक्रयः m. विपणः m.

To sally forth, प्रधाव् प्रद्रु

Salt, लवणं n. अचीर्व n. वसिरं n.

Salutation, प्रणामः m. कुशलप्रश्नः m.

नमस् ind. स्वस्ति ind. (from infe-

riors to superiors), अञ्जलिः m.

To salute, अभिवद् प्रणम् प्रत्यर्च

Having saluted, अभिवाद्य प्रणम्य

Same, सम समान सदृश निभ (comp.)

Sand, मरुः m. सिकताः plu. m. बालुका f.

Sand-bank, सैकतं n. सिकतामयं n.

Satiated, सन्तर्पित तर्पित सन्तुष्ट

To be satiated, तृप् पृ तृष् सन्तुष्ट

Satisfaction, तृष्टिः f. परितोषः m.

सन्तोषः m. तर्पणं n. तृप्तिः f.

Satisfied (fed), सन्तर्पित तृष्ट तर्पित

To be satisfied, तृप् पृ तृष् द्वि (इ)

To satisfy द्वि (इ) तृप् सन्तृप्

To saunter about, भ्रम् परिभ्रम् व्रज्

To save, चा or चै रच् मुच् मोच्

To say, ब्रु आह् भाष् चद् वच्

Scandal, परदोषकीर्तनं n. मन्दनामी

Scared, चासित चकित चक्ष भीत

To scatter, क्व प्रक्ष अवक्ष विष्ठा मि

Scattered, प्रकीर्ण अवकीर्यमाण उदक्ष

Scent, गन्धः m. आमोदः m.

Scented, धूपित वासित गन्धवत्

Scholar, शिष्यः m. पण्डितः m. क्वाचः m.

Scholiast, भाष्यकृतम् m. भाष्यकरः m.

School, आश्रमः m. पाठशाला f.

Science, विद्या f. शास्त्रं n... (sacred) श्रुतं n.

Scimitar, निस्त्रिंशः m. असिः m. करपलः m.

To scorn, अवमन् अवधी

Having scorned, अवमत्य ind. p.p.

Scoundrel, दुरात्मन् m. दुर्जनः m.

To scream, विक्रुश् क्रुश् प्रक्रुश्

Screaming, विक्रोशत् उत्क्रोशत्

To screen, अपवृ आवृ अपगुप्

Scribe, लिपिकारः m. अचरचणः m.

Scripture, श्रुतिः f. शास्त्रं n. वंदः m.

Sea, समुद्रः m. सागरः m. अर्णवः m.

Seal, मुद्रा f.

Search, जिज्ञासा f. निरूपणं n. अन्वेषणं n.

परीष्टिः f. पर्येषणा f.

To search, निरूप् अन्वेष् परीष्

Searching for, अन्वेषमाण अन्विष्यत्

निरूप्यत् ind.

Season, कालः m. समयः m. ऋतुः m.

Seat, आसनं n. पीठ m.n. विष्टरः m.

Seated, आसीन उपविष्ट

Second, द्वितीय

Secrecy, प्रच्छादनं n. रहस्यं n.

Secret, (subst.) रहस्यं n.

Secretly, रहस् ind. उपांशु ind.

Secure, निवात अभय

Security, अभयं n. अहार्यत्वं n. १६५५

To see, दृश् लोच् ईच् सम्प्रेच् अभिवीच्

Seed, बीजं n.

To see into, निरूप् वीच् लोच्

Seeing, पश्यत् प्रेचमाण

To seek, इष् अन्विष्

Seen, दृष्ट ईक्षित आलोकित

Having seen, दृष्ट्वा ind. प्रेक्ष्य ind. सम्प्रेक्ष्य

ind. लोक्ष्य ind. अभिविद्य ind.

To seize, ह्व ग्रह् अभिह्व परिग्रह्

Having seized, गृहीत्वा ind. हृत्वा ind.

Seizure, हरणं n. ग्रहणं n. परिहरणं n.

Seldom, यथाकथाच ind.

To select, वृ वृ (tenth cl.)

Self, स्व आत्म (as first memb. in comp.)...

I myself, सोऽहं ... thou thyself, स त्वं &c.

Self-willed, स्वैरिन् स्वतन्त्र स्वच्छन्द

To sell, विक्री atm.

To send, प्रचुद् प्रस्था प्रेष्य (caus. of इष्)

To send away, प्रस्थापि (caus. of ष्ठा)

To send forth a sound, एद् नर्द शब्द
 Senseless (stupid), निर्बुद्धि बुद्धिहीन
 Sensible, धीमत् मतिमत् प्राज्ञ सुविचक्षण
 Sent, प्रेरित सम्प्रेषित प्रेषित
 Sentiment, रसः m. ... (opinion), हृन्दः m.
 To separate, भिद् वियुज् अश्
 Separately, पृथक्
 Separation, भेदः m. विरहः m. विप्रय-
 ोगः m. वियोगः m.
 Series, क्रमः m. आनुपूर्व्यं n. अनुक्रमः m.
 Serpent, सर्पः m. उरगः m. आशोविषः m.
 To serve, अत्रि (ज) षेच् चिद् वृ
 Servant (female), प्रेष्ठ्या f. दाशी f. चेटी f.
 Servant (male), प्रेष्ठ्यः m. सेवकः m.
 चेडकः m. दाशेयः m. परिचारकः m.
 Service, उपचारः m. भिक्षा f. सेवनं n.
 Servitude, सेवा f. दासभावः m. दास्यं n.
 Set (as the Sun), अस्तमित p.p.
 To set free, मुच् जस् चा or चै मोच्
 Set free, मुक्त उद्धाम विमुक्त चाण
 Having set free, मुक्ता ind. part.
 To set out, प्रया प्रस्था निर्गम्
 Set out, प्रयात प्रस्थित
 Setting, अस्तम् ind.
 Seven, सप्तन् सप्तक
 Seventeen, सप्तदशन्
 Seventh, सप्तम सप्तक

Seventieth, सप्तत or सप्ततितम
 Seventy, सप्ततिः f.
 Severe, निष्ठुर परुष क्रुर
 Severity, नैष्ठुर्यं n. क्रुरता f.
 Sexual intercourse, मैथुनं n.
 To sew, षिव् (उ) वेप्रवे
 Shade, छाया f. अनातपः m.
 Shadow, छाया f.
 To shake, धू चुम् विचोभि (caus. of चुम्)
 विधू दमा
 To shake off, अवधू निर्धू
 Shaken, वेक्षित चलित धूत
 Shame, ब्रीडा f. ह्री f. लज्जा f. चपः m.
 With shame, सत्रीडम् ind. सलज्जम् ind.
 Shape, संस्थानं n. आकारः m. आकृतिः f.
 विग्रहः m. रूपं n.
 To share, भज् अश् विभज्
 Share, अंशः m. भागः m. विभागः m.
 Sharp (acute), तीक्ष्ण खर शित
 To sharpen, शो तिज् शि क्षु
 She, सा (from तद्) herself, सा एषा
 Sheath, कोषः m. दलं n.
 Sheep, अविः m. or अविकः m.
 To shew, प्रदर्शि (caus. of हश् "to see")
 दर्शि दिश्
 Shewing, प्रदर्शयत् दर्शयत्
 Shield, चर्मन् n. पलक m. or n.

To shine, भा शुभ् द्युत् काश् उद्युत् राज्

दीप् भाज् (वृह) रुच्

A shining, शोभनं n. द्युतिः f. दीप्तिः f.

Ship, नौः f.

Shoot, पक्षवः m. किसलयं n.

To shoot (kill), हन् बध् व्यध्

To shoot at, अभिसन्धा शरास् (from शर

"an arrow," and अस्) शराहन्

Shore, तीरं n. कूलं n. रोधः m. तटm.n.

Short (little), वामन इस्व खर्ब

Shortly, अचिरात् ind.

Shoulder, स्कन्धः m. भजशीरस् n. अंसः m.

Shout, स्वनः m. निनादः m. नादः m.

शब्दः m. नर्द्धितं n. ध्वनिः m.

To shout, एद् नर्द् क्रुश् विक्रुश्

To shout out, प्रणद् प्रक्रुश् उत्क्रुश्

A shower, वर्षः m. वर्षाम्बु n. धारं n.

To shower upon, अभिवृष् अववृष्

Shrewd, बुद्धिमत् धीमत् मतिमत्

Shrub, स्तम्बः m. गुल्मः m.

To shun, वृज् परिवृज्

Sick, रोगिन् व्याधित आमयाविन्

To be sick, रुज् अम् (tenth cl.)

Sickle, लविचम् n. रात्रम् n.

Sickness, रुज् f. रोगः m. रोजिता f.

व्याधिः m. आमयः m. आमः m.

Side, पार्श्वः m. कचः m.

Side (of a mountain, &c.), नितम्बः m.

On all sides, समन्ततः ind. सर्वतः ind.

On one side, पार्श्वतः ind.

By the side of, पार्श्वम् ind.

Sigh, उच्छ्वासः m. श्वासः m.

To sigh, निश्चस् विनिश्चस् उच्छ्वस्

Having sighed, निश्चस् ind. p. विनिश्चस् ind. p.

Sight, दर्शनं n. अवलोकनं n. आलोकः m.

Sign, लक्षणं n. लक्ष्यं n. अभिज्ञानं n.

दङ्कितं n. चिह्नम् n. लक्ष्यं n.

Significant, महार्थ वङ्गर्थ

Silence, मौनं n. अभाषणं n.

In silence, तूष्णीम् ind. तूष्णीकाम् ind.

Silent, निःशब्द तूष्णीम् ind. तूष्णीक

Silently, जोषम् ind. तूष्णीम् ind.

तूष्णीकाम् ind.

Silken, कौशिक कौशेय कृमिकोशोत्थ

Silly, दुर्मति अल्पधी प्रमूढ

Silver, रूप्यम् n. सितं n. रजतं n.

Similar, सम समान सदृश साधारण

.... (in comp.) उपम निभ सङ्काश

Similarity, समता f. साम्यं n. (comparison) उपमा f. उपमितिः f.

Sin, पापं n. अशुभं n. कल्मषं n. दुरितं n.

दुष्कृतं n. पातकं n. मन्तुः m.

Since, यतः ind. यथा ind. यावत् ind.

Sincere, सात्विक उदार सरल दक्षिण

Sinew, स्नायुः f. वस्त्रसा f.

To sing, गै

Singer, गायनः m. (नी f.) गायकः m.

Single, एक एकैक एकाकिन्

Single combat, दन्दयुद्धम् n.

Singly, एकैक ind. ... one by one, प्रत्येकं ind.

To sink, मस्ज् पत् (लृ)

Sinless, अकल्मष अनघ निर्दोष

Sister, स्वसृ f. भगिनी f.

To sit, आस् उपविश्

Site, आस्पदं n. स्थानं n. देशः m.

Sitting, आसीन उपविष्ट

Situated, स्थित अवस्थित

Situation, अवस्थानं n. स्थानं n.

Six, षष् (only in pl. but generally comp.)

Six months, षण्मास

Sixteen, षोडशन् (plu. only) षोडशक

Sixteenth, षोडश

Sixth, षष्ठ षष्ठक

Six thousand, षट्सहस्र

Sixtieth, षष्टितम

Sixty, षष्टिः f.

Skilful, निपुण विशारद प्रवीण कुशल

अभिज्ञ शिक्षित निष्णात

Skill, शिक्षा f. शक्तिः f. पाटवं n.

प्रवीणता f.

Skilled, विद् (as last memb. of comp.) विद्वस्

विशारद ज्ञ (last memb. of comp.)

Skilled (in the use of arms), अस्त्रविद्

अस्त्रविद्वस् शस्त्रकुशल

Skin, त्वच् f. चर्मन् n. अस्त्रधरा f. तनुः f.

Skull, मस्त्रक m. n. कर्पूरः m. कपालः m.

शिरोस्थि n. करोटिः f.

Sky, व्योमन् n. अन्तरीक्षं n. गगणं n.

नभस् n. आकाश m. n. दिव् f.

Having slain, हत्वा ind. p. p. निहत्य ind. p. p.

Slaughter, बधः m. प्रमापणं n. विशरः m.

Slave, दासः m. प्रेक्ष्यः m. चेटकः m.

Slavery, दासभावः m. दास्यं n. सेवा f.

To slay, हन् निहन् संग्रस् atm. बध् क्षण

Slayer, घातिन् (mostly in comp.) हन्तृ m.

Sleep, स्वप्नः m. निद्रा f. स्वापः m.

शयनं n. संवेशः m.

To sleep, ष्वप् प्रष्वप् शो द्वै

Sleeping, मुप्त प्रमुप्त निद्रात् शयान

Sleepy, निद्रालु स्वप्नश् शयालु

Slender, तनु दुर्बल अबल अमांस

Slight (thin), लघु पृश्नि तनु

Slight (trifling), लघु चुद्र

Slipper, उपानह् f. पादुका f. पादूः f.

Slothful, आलस्य निद्रालु अलस

Slothfulness, आलस्यं n. तन्द्रा f.

Slow (dull), मन्द मन्थर आलस

Slowly, शनैः ind. मन्दम् ind. मनाक् ind.

Small (fine), सूक्ष्म कण पृश्नि कृश

Small (trifling), लघु क्षुद्र कदर्य्य अगुरु

Small (in size), अल्प चत्तलुक स्रष्टा

Smart (active), आशुकारिन् अतन्द्रित

To smear, लिप् दिह् उपलिप् प्रदिह्

Smeared, लिप्त उपलिप्त

Smell, गन्धः m. घ्राणं n. आमोदः m.

To smell, प्रवा घ्रा

To smile, ण्मि (ङ) उत्स्मि (ङ) विहस्

Smile, स्मितं n. उत्स्मयः m. विहसितं n.

Smiling, उत्स्मयत् स्मयत् स्मेर

To smite, अभिहन् हन् तड् व्यध्

Smitten, अभिहत हत ताडित

Smoke, धूमः m.

Snake, सर्पः m. उरगः m. आशीविषः m.

दन्दशुकः m. भुजङ्गः m. पृदाकुः m.

To snap, वृद् भञ्ज निभञ्ज मुस्

Snare, पाशः m. बन्धनं n. उन्माथः m.

Snow, हिमं n. तुषारः m. प्रालेयं n.

Snowy, हिम्य हिमवत्

Society, गोष्ठी f. सङ्गमः m.

So far as, तावत् ind.

Soft (mild), मृदु कोमल मसृण मराल

Softly, शनैः ind. मन्दम् ind. मन्थरं ind.

Softness, मृदिमन् m. मृदुता f. कोमलता f.

So great, एतावत् ind.

Soil, मृद् f. मृत्तिका f. मही f.

To sojourn, वस् आवस् निवस् समावस्

Soldier, चक्रः m. चक्रीयः m. बोधः m.

अस्त्रजीवः m. युधिकः m.

Sole, एक

Solid, दृढ कठिन कठोर घन

Solitary, एक विविक्त विजन रहस् ind.

Solstice (summer), उत्तरायणं n.

Solstice (winter), दक्षिणायनं n.

To solve, किद् परिशोधि (caus. of शृध्)

So many, एतावत् ind. तावत् ind.

Some one, कश्चित् कश्चन एक

Some how, कथञ्चन ind. कथञ्चित् ind.

By some means or other, कथञ्चन ind.

कथञ्चित् ind.

Some persons, केचित् (plu. of किञ्चित्)

Something, किञ्चित् किञ्चन

Sometimes, जातु ind. कदाचिज्जातु ind.

Somewhere, कचित् ind. क्वापि ind.

कुत्रचित् ind. कुत्रापि ind.

So much, तावत् ind. एतावत् ind.

Son, पुत्रः m. नन्दनः m. सूतः m. तनयः m.

आत्मजः m. मूलुः m.

Son-in-law, जामाट m.

Song, गीतिः f. गानं n. गाथा f.

Soon, द्राक् ind. सपदि ind. स्वाग् ind.

So soon, तावत् ind.

To soothe, अनुणी सान्त्व साम् चप्

Having soothed, अनुनीय परिसान्त्व

Sordid, कृपण चुद्र तनुत्याग कदर्थ्य

Sorrow, शुक f. शोकः m. मन्युः m.

तापः m. उत्सुकता f. विलापः n.

To occasion sorrow, तापि (caus. of तप्

“to be hot”) शोचि (caus. of शुच्)

Sorrowful, अनुशोचत् समन्यु शोकार्त

To be sorrowful, अनुशुच् शुच् विलप्

Sort (kind), विधः m. विशेषः m. जातिः f.

Of this sort, एवन्विध एवम्भूत

Soul, आत्मन् m. चेचज्ञः m.

Sound, नादः m. शब्दः m. निःस्वनः m.

स्वनः m. अनुनादः m. निर्घोषः m.

Sound (pure), विशुद्ध अविकल

To sound, नद् स्वर कु उ ह्राद् प्रणद्

Sour, अम्ल शुक्त

Source (origin), उद्भवः m. निबन्धनं n.

हेतुः m. सम्भवः m.

Source (of a river), सरिन्मुखं n.

South (southern), दक्षिण अवाञ्च

Sovereign, राजन् m. पतिः m. पार्थः m.

Sovereignty, राज्यं n. राजत्वं n.

To sow, वप् निवप्

Space, दिश् f. काष्ठा f. ककुभ् f. दिशस् f.

Space (intermediate) अभ्यन्तरं n. अन्तरालं n.

Spacious, विपुल विस्तीर्ण विशाल

Spade, खनिचम् n. अवदारणं n. खाचम् n.

To speak, ब्रुवद् भाष् चच् जल्प्

To speak again, प्रतिभाष् प्रतिवच्

To speak against, प्रवद् प्रब्रु अतिब्रु

Speaker, वक्तृ m. वदवादः m.

Spear, शलाका f. शल्यः m. शूलः m.

Special, असाधारण असामान्य

Speckled, चित्र विचित्र

Spectacle (shew), प्रेक्षा f. प्रेक्षणं n.

Spectator, प्रेक्षकः m. दर्शिन् agt. परिषद् m.

Speech, वचनं n. वचस् n. वाक्यं n. वाच् f.

गिर f. भाषितं n. वाणी f.

Speed, वेगः m. जवः m. तरस् n. स्यदः m.

Speedily, आशु चिप्रम् ind. तूर्णम् ind.

द्रुतम् ind. सत्वरम् ind. शीघ्रम् ind.

Spiritual parent, गुरुः m.

To spit, चीव् छिव् निष्ठिव्

Spiteful, ईर्ष्यिन् देष्य स्पृद्धिन्

Splendid (shining), दीप्त शोभन प्रतापिन्

प्रदिप्त प्रभावत् भानुमत्

Splendid (majestic), प्रतापवत् प्रतापिन्

Splendour, आभा f. तेजस् n. द्युतिः f.

प्रदीप्तिः f. शोभा f. प्रभा f.

Splendour (majesty), प्रतापः m. प्रभावः m.

Split, भिन्न संभिन्न विदारित

To split, भिद् विह्व ह विभिद् द्राड्

To spoil, हन् ह

Spoil (booty) लोभम् n... (of cattle) गोग्रहः m.

Having spoken, उक्त्वा ind. p.p.

Spoken, उक्त भाषित उदित जल्पित

Spokesman, वक्तु m. वदवादः m.

Spontaneously, स्वयम् ind. स्वतस् ind.

Sport, क्रीडा f. परिहासः m. लीला f.

To sport, क्रीड् रम् विलस् परिहस्

Spot (mark), लक्षणं n. लक्ष्यं n. कलङ्कः m.

Spot (place), देशः m. भूमिः f. स्थलं n.

स्थानं n. स्थली f. घिष्णम् n.

To spread, स्तृ विस्तृ ह्य विह्य अश्

To spread out, विस्तृ परिस्तृ विह्य

Having spread, विकीर्य विस्तीर्य ind. p.p.

Spring (season), वसन्तः m. पुष्पमासः m.

To spring (be born), जन् समुत्पद् समुद्भू

To spring (bound), स्फुर्

To sprinkle, पिच् विह्य वृष् अभिपिच्

शीक् (क्व) तिप् च्युत् (इर)

Sprinkled, सिक्त अभिसिक्त विकीर्ण

Sprout, पल्लवः m. किसलः m. किसलयं n.

Sprung (born), जात समुत्पन्न समुद्भूत

Spy, अनिरुद्धः m. चारः m. वनगुप्तः m.

प्रणिधिः m. पिशुनः m. अपसर्पः m.

Stable, (adj.) स्थिर स्थावर दृढ.....

(subst.) मन्दुरा f. वाजिशाला f.

Staff, दण्डः m. यष्टिः f. लगुडः m.

Stage (theatre), रङ्गः m. नेपथ्यम् n.

To stagger, सञ्चल भ्रम

Stale, उषित असार वृद्ध

To stand, ष्टा अवष्टा

To stand by, आष्टा

Standard, वैजयन्ती f. ध्वजः m. पताका f.

Standard-bearer, ध्वजिन् पताकिन्

Standing, स्थित अवस्थित तिष्ठत् प्रवर्तिता

Stanza, श्लोकः m. गाथा f.

Star, तारा f. नक्षत्रम् n. ज्योतिष् n.

To start (bound), स्फुर्

Starving, चुधान्नं चुधापीडित

State (condition), अवस्था f. दशा f.

भावः m. (-affairs) राजकार्यं n.

Statue, प्रतिमानं n. प्रतिष्ठाया f.

State (kingdom), राज्यं n.

To stay, ष्टा व्यवष्टा अवष्टा

Having stayed, स्थाय ind. अवस्थाय ind. p.p.

Steadiness, धैर्यं n. स्थिरत्वं n. अचापल्यं n.

धृतिः f. मर्यादा f. स्थिरता f.

Steady, धीर धृतिमत् स्थिर अच्यग

To steal, चुर अपहृ स्तेन् मुष्

Stealth, चौर्यं n. स्तैन्यं n. चौरिका f.

Steam, वाष्पः m.

Step, क्रमः m. पदक्रमः m. गतिः f.

To step, क्रम् पद् गम्

Stick, दण्डः m. यष्टिः f. लगुडः m.

To stick, मस्ज्

Still (yet), तथापि ind. अद्यापि ind.
 Stock(capital), परिपणं n. नीविः f. मूलधनं n.
 ... (lineage) वंशः m. गोत्रम् सन्तानः m.
 Stolen, अपहृत मुषित चौरहत
 Stomach, उदरं n. कुक्षिः m. पिचिण्डः m.
 Stone, अश्मन् m. पाषाणः m. दृशद् f.
 उपलः m. प्रस्तरः m. यावन् m.
 Stood, स्थित अवस्थित
 Having stood, स्थित्वा ind. p.
 Stool, आसनं n. पीठ m. n.
 A stop, विरामः m. निवृत्तिः f. विरतिः f.
 (hindrance), विघ्नः m. अन्तरायः m.
 To stop (stand still), एता निवृत् अवस्था
 To stop (hinder) एभ् (इ) निवृत् विरम् रुध्
 Having stopped, निवार्य रुध्वा ind. p. p.
 Store, सङ्ग्रहः m. चयः m. सञ्चयः m.
 To store, चि सञ्चि
 Storm, वात्या f. ... (siege), विरोधः m.
 Story, कथा f. उपाख्यानं n. आख्यानं n.
 Stout, पीन स्थल पीवर तुन्दवत्
 Straight, अजिह्वा चञ्जु
 Strange, पर अपूर्व
 Stranger, परः m. परपुरुषः m. परदेशिन् m.
 Stratagem, उपायः m. क्लृप्तं n. द्वेधं n.
 Straw, पलालः m. पल्लः m. कडङ्गरः m.
 Streak, लेखा f. राजी f.
 Stream, सरित् f. नदी f. प्रवाहः m. स्रोतस् n.

Strength, बलं n. शक्तिः f. शौर्यं n. वीर्यं n.
 पराक्रमः m. ... (forces), सेना f. बलं n.
 Strenuous, सोत्साह उद्योगिन् सयत्न
 To stretch forth, प्रसृ तन् अतितन्
 To strew, अवकृ कृ स्त विस्त
 Strewed, अवकीर्यमाण कीर्यमाण
 Stride, विक्रमः m. पदक्रमः m. गतिः f.
 Strife, कलहः m. विग्रहः m. विचारः m.
 To strike, तड् अभिहन् निहन् प्रह
 समाहन् आहन् atm. (to sound), नद्
 To strike off, अपहृ
 String, दामन् n. रज्जुः m. शृङ्खलं n. वटी f.
 String (of a bow), ज्या f. गुणः m. मौर्वी f.
 धनुर्गुणः m. ... (of a lute), तन्त्री f.
 To string (a bow), आरुह् (caus.) वितन्
 Stripped, वर्जित हीन (comp.) परित्यक्त
 To strive, प्रयत् व्यवसो चेष्ट विचेष्ट
 Striving, चेष्टमान p. यतमान यतत्
 Stroke, प्रहारः m. ताडः m. आघातः m.
 To stroll about, भ्रम् परिभ्रम् विहृ
 Strong, बल बलवत् ऊर्जित वीर्यवत्
 पराक्रान्त (p.p. of क्रम and परा)
 Strong-hold, दुर्गं n. कुटः m.
 Struck, अभिहत उपहत ताडित
 Struggle, कलहः m. विग्रहः m. नियुद्धम् n.
 To struggle, विचेष्ट चेष्ट प्रयत् (to contend), संयुध युध्

Struggling, विचेष्टत् यतमान प्रयतत्
 Stubborn, स्वतन्त्र मूढ दृढ
 Student, शिष्यः m. छात्रः m. अधीयानः m.
 Studied, अधीत शिचित
 Having studied, अधीत्य ind. p.p.
 Study, अध्ययनं n. शिक्षा f. अधीतिः f.
 (room), ग्रन्थकुटीरः f. पाठशाला f.
 To study, अधी (comp. of इ "to go" and
 अधि) उद्यम् atm. पठ्
 Stupefaction, सम्मोहः m. मोहः m.
 Stupefied, मोहित सम्मोहित
 To be stupefied, मुह्य सम्मुह्य विमुह्य
 Stupid, मूढ निर्वुद्धि अनभिज्ञ अज्ञ
 To be stupid, मुह्य स्तम्भ्
 Style वृत्तिः f.
 Styled, ख्यात श्रुत
 To subdue, दम् (fourth cl.) वश् जि
 Subdued, दान्त वशीकृत दमित
 Subject (thing), अर्थः m. ... (cause) हेतुः m.
 (adj.) परधीन परवश परतन्त्र विवश
 Subjection, वशं n. अधीनता f.
 Submission, वशं n.
 Subsequent, अनुग अन्वञ्च् अनुपदम् ind.
 Subservient, परवश पराधीन परतन्त्र
 Subsistence, आजीवनं n. वर्तनं n. जीविका f.
 Substance (wealth), द्रव्यं n. वस्तु n. मूर्तिः f.
 Subtile, बुद्धिमत कुशलय मतिमत

Suburb, नगरोपान्तं n. शाखानगरं n.
 To succeed, सिद्ध्य अनुक्रम
 Success, सम्पद् f. सिद्धिः f. सम्पत्तिः f.
 फलसम्पद् f.
 Successful, सिद्ध फलित निष्पन्न
 Succession क्रमः m. आनुपूर्व्यं n. पारम्पर्यं n.
 अनुक्रमः m. ... (of kings), राजावली f.
 In succession, क्रमतः ind. परम्परम् ind.
 अनुपूर्वशः ind. क्रमशः ind.
 Such, ईदृश एतादृश एवंविध
 In such a condition, तथाविध एवम् ind.
 Such as this, ईदृश एतादृश
 Suddenly, अकस्मात् ind. काकतालीयवत्
 To sue (beg), अर्थं प्रार्थं याच्
 To sue (legally), विवद् व्यवह
 To suffer, षह् मृष् उपास् क्षम् शक्
 To suffer pain, तप् दू क्षिप् सन्तप्
 Sufficient, कृतं ind. अलं ind. (with instr. c.)
 Sugar, शर्करा f. गुडः m. सिता f.
 Sugar-cane, इक्षुः m. गुडदारुः m.
 खण्डम् n. रसालः m.
 Suicide, आत्महत्या f. आत्महननं n.
 Suitable, उचित सदृश युक्त सम्भाव्य क्षम
 Suitably, यथोचितम् ind. यथायोग्यम्
 The sultry season, कालप्रभातं n. शरत् f.
 Sum (amount), सङ्ख्या f. सारः m.
 Summer, उष्णकालः m. उष्मः m.

Summit (in general), शिखरं n. अग्रम् n.
 Summit (of a mountain), कूटं n. चूडा f.
 शिखरं n. शृङ्गम् n.
 Sumptuous, महाधन महाहर्ष महाधर्म
 Sun, अर्कः m. रविः m. सवितृ m. सूर्यः m.
 दिवाकरः m. तिद्धणांशुः m. तिर-
 मांशुः m. आदित्यः m. भानुः m.
 Sunbeam, अंशुः m. किरणः m. घृणिः m.
 Sundry, अनेक नाना ind. विविध
 Sunset, अस्तः m. (-rise), उदयः m.
 Sunshine, द्योतः m. आतपः m. प्रकाशः m.
 Superhuman, अतिमानुष अतिमर्त्य
 Superior (better), अधिक वर उत्तम
 Support (livelihood), आजीवनं n. वर्त्तनं n.
 Support (prop), आधारः m. आस्था f.
 To support (sustain), आलब् (इ) धृ अभिधृ
 To support (nourish), भृ पुष् पाल् सम्भृ
 To suppress, निवृत् नियम् निग्रह् जि
 Having suppressed, निवार्य नियन्त्र
 Supremacy, ऐश्वर्य्यं n. प्रभुत्वं n. श्रेष्ठता f.
 Sure, भ्रुव नियत निश्चित संशित
 Surely, अपि ind. नूनम् ind.
 Surety, प्रतिभूः m. लग्नकः m.
 Surge, कल्लोलः m. उल्लोलः m.
 To surmount, आरुह् जि विजि
 To surpass, अती (of इ and अति) जि
 Surprise, विस्मयः m. अद्भुतं n. आश्चर्य्यं n.

To be surprised, विष्मि (ङ)
 Surprising, अद्भुत आश्चर्य्य विचित्र
 To surrender, परादा दा
 To surround, परिवृ संवृ परिवेष्ट् गुट्
 To surround (blockade), निरुध् संरिरुध्
 Surrounded, परिवृत परिवेष्टित
 Having surrounded, परिवार्य्य ind. p.p.
 To suspect, परिशङ्क् रेक् (च्) सन्तर्क्
 Suspecting, परिशङ्कमान
 Suspicion, अविश्वासः m. वितर्कः m.
 To sustain, आलब् (इ) धृ (caus.)
 Having sustained, आलम्ब्य ind. p.p.
 धारयित्वा ind. p.p.
 To swallow, यस् गृ निगृ खाद् अद्
 Swan, हंसः m.
 To swear, शप् अभिशप्
 Sweet, मधुर प्रिय स्वादु
 Sweet (to the taste), सुरस स्वादु
 Sweet-smelling, सुगन्ध सुरभि गन्धवत्
 To swell, श्वि स्फाप् भा
 Swollen, स्फात (with pride), दर्पाभात
 (as a river), प्रवृद्ध
 Swing, दोला f. प्रेङ्खा f. खडा f.
 Sword, असिः m. शस्त्रः m. करपालः m.

T.

Tabor, मृदङ्गः m. पणवः m. मर्दलः m.

Tail, पुच्छः m. बालधिः m. लूमं n.

Tailor, सौचिकः m. तुलवायः m.

To take, आदा गृह् ह सङ्ग्रह् विधा

व्यपह समुपादा

To take away, अपह उपादा अवह

विह (steal), चुर (tenth cl.) मुष्

To take (pains, care), प्रयत् यत्

To take leave, आमन्त्र (इ) आप्रच्छ atm.

Having taken, गृहीत्वा ind. p. परिगृह्य

ind. pt. आदाय ind. p. हत्वा ind. p.

Taking pains, सयत्न यतमान

Tale, उपाख्यानं n. आख्यानं n. कथा f.

Talent, दाक्षिण्यं n. गुणः m. शिचा f.

Talk, वचनं n. संलापः m. आलापः m.

To talk, ब्रू वद् भाष् चच् उपजल्प्

Tall, प्रांशु उच्च ind. उच्छ्रित उदय

Talon, नखः m.

To tame, दम् (उ)

Tamed, दान्त दमित जीत वश

Having tamed, दमित्वा or दान्त्वा ind.

Tank, तडागः m. वेशन्तः m. तस्तः m.

Tardy, मन्थर मन्द

To taste, स्वाद् रस् (tenth cl.)

Taste, रसः m. स्वादः m. आस्वादः m.

रुचिः f.

Tasteless, निःस्वादु विस्वाद

Taunt, भर्त्सनं n. परिभाषणं n. निन्दा f

Tavern, शृण्डा f. सदस्थानं n.

Tawny, पिशङ्ग पिङ्गल पिञ्जर कपिल

Tax, करः m. शुल्कं n.

To teach, पाटि (caus. of पठ्) अधी (caus.)

Teacher, उपाध्यायः m. अध्यापकः m.

शिक्षकः m. (spiritual), गुरुः m.

Tear, अश्रु n. अस्त्रम् n. नयनान्बु n.

नेत्रान्बु n. रोदनं n.

To tear, ह विह विभिद्

Teat, स्नानः m. कुचः m. चुचुकः m.

Tedious, दीर्घसूत्र चिरक्रिय

Tediousness, दीर्घसूत्रता f.

To tell (relate), आख्या कथ् ... (to say),

वच् वद्

Temper, स्वभावः m. भावः m.

Temple, प्रसादः m. मन्दिरं n.

Ten, दशन् ... (tenth), दशम

Tender, दयालु मृदु कोमल

(-hearted), करुणार्द्र करुणापर

Tenderness, कृपा f. दया f. घृणा f. स्नेहः m.

कारुण्यं n. करुणा f. कोमलता f.

Tendon, स्नायुः f. वस्त्रसा f. सन्धिवन्धनं n.

Tenet, मतं n.

Ten millions, कोटिः f. ... (-thousand), अयुत

Tent, शिविरं n. पटकुटिः f. दूष्या f.

Term(end), अन्तं n. अवधिः m. पर्यन्तं n.

... (word), वाच् f. वचनं n. भाषा f.

Terrible, उग्र भीषण भीम दारुण

Terrific, भयङ्कर घोर धारुण भीषण

Territory, राष्ट्रम् n. भूमिः f.

Terror, त्रासः m. भीः f. सन्त्रासः m. भयं n.

भीतिः f. शङ्का f. सन्भ्रमः m.

To test, परीच्छ

Testimony, साक्ष्यं n. प्रमाणं n.

Than, (see Prof. Wilson's Gram. p. 386,

c. d. e. f., or Prof. Williams', p. 188. §)

Thankfulness, कृतज्ञता f. (thanks) कुशलं n.

That, तद् इदम् एतद् अदस् त्यद्

At that time, तदा ind. एतर्हि ind. ततः ind.

तदानीम् ind. तस्मिन् + काले

Theatre, रङ्गः m. रङ्गभूमिः f.

Theft, स्तेचं n. स्तेन्यं n. चौर्यं n. मुष्टम् n.

Then, तदा ind. ततः ind. अथ ind.

तदानीम् ind.

Thence, ततः ind. तस्मात् (abl. of तद्)

Thenceforward, ततःप्रभृति तदाप्रभृति

There, तत्र ind. ततः ind.

Here and there, इतस्ततः ind. ततस्ततः

ind. (तत्र + तत्र)

Therefore, तत् ind. तेन ind. (instr. of तद्)

तस्मात् (abl. of तद्) तर्हि ind.

Thereupon, ततः ind.

They, ते m. ताः f. ... (their) तेषां m. तासां f.

Thick, घन सान्द्र ... (-ness) सान्द्रता f.

Thicket, कुञ्ज m. or n.

Thief, तस्करः m. चोरः m. मोषकः m.

Thigh, ऊरुः m. सक्थि n.

Thin, तनु छश् दहर चीण

Thine, तव or ते (gen. c. of तद्) त्वत् (in comp.)

Thing, द्रव्यं n. अर्थः m. वस्तु n. विभवः m.

To think, चित् (इ) मन् प्रथ्यै विमृश्

Third, तृतीय त्रितय

Thirst, तृषा f. तृष्णा f. उदन्या f.

पिपासा f. तर्षः m. तर्षणं n.

To thirst, तृष् विदृष्

Thirsty, तृषार्त तर्षित पिपासित

Thirteen त्रयोदशन् त्रिदशन् used only plu.

Thirteenth, त्रयोदश त्रिदश

Thirtieth, त्रिंश or त्रिंशतम

Thirty, त्रिंशत्

This, इदम् एतद् अदस्

In this manner, एवम् ind. एवंविधम् ind.

At this time, एतर्हि ind. सन्प्रति ind.

Thou, त्वं (nom. c. of युष्मत्) ... (thyself),

स त्वं

Thong, नङ्गी f. वरचा f.

Though, अपि ind. तथैव ind. तथापि ind.

Thought, चिन्ता f. ध्यानं n. समाधिः f.

Thousand, सहस्रम् n. ... (ten-), अयुतं n.

By thousands, सहस्रशः ind.

To thrash, तड् ... (corn), पू परिपू

Thread, तन्तुः m. सरत् m. सूत्रं n.

To threaten, भर्त्स अभिभर्त्स

Threat; threatening, (subst.) भर्त्सनं n.

Three, त्रि plu. only, as त्रयः m. तिस्रः f.

त्रीणि n. ... (-eyed), त्रिनयन त्रिनेत्र

The three worlds, त्रिभुवनं n. त्रैलोक्यं n.

Three-fold, त्रिविध त्रिवृत् त्रैधम् ind.

In three ways त्रिधा ind. त्रैधम् ind. त्रिविधं ind

Thrice, त्रि (always comp.) त्रिगुण

To thrive, संवृध् समृध् एध् पिध् समेध्

Throat, गलः m. कण्ठ m. f. n.

To throb, स्फुर् स्फुर् स्फुर् (इ)

Throne, नृपासनं n. भद्रासनं n.

Throng, समूहः m. गणः m. चयः m. सङ्घः m. n.

सन्नयः m. समाजः m. ग्रामः m. (comp).

To throng, उपचि समुपनी सङ्गम्

Throw, (subst.) आक्षेपः m. क्षिप्तिः f.

To throw, क्षिप् प्रतिक्षिप् क्षिप् पृथ् मि

To throw off, समवक्षिप् निरस् अपोह

Throwing, अभिसङ्क्षिप्त क्षिप्यमाण

Thrown down, पातित अवक्षिप्त

To thump, तड्

Thunder, स्तनयित्तुः m. स्तनितं n. गर्जितं n.

Thunder-bolt, वज्र m. n. वज्राघातः m.

Thunder-clap वज्रनिर्घोषः m. स्फूर्ज्जयुः m.

Thunder-struck, वज्रतडित

Thus, इति एवम् इत्यादि तथा all ind.

Thus far, एतावत् ind.

To thwart, बाध् विरुध् रुध् विराध्

Tiara, मुकुटं n. किरीटं n. उष्णीष m. n.

Tide (ebb and flow), वेला f. ... (stream),

प्रवाहः m. स्रोतस् n.

Tidings, वृत्तान्तः m. उदन्तः m. सन्देशः m.

Tie, (subst.) यन्थिः m. बन्धः m. बन्धनं n.

To tie, बन्ध् युज् पश् गुप् (इ) णह् शि

Tied, बद्ध सन्निबद्ध गुन्फित यन्थित

Tiger, व्याघ्रः m. शार्दूलः m. द्वीपिन्ः m.

Tight, दृढ संहत दृढसन्धि

Time, कालः m. वेला f. अविधः m. समयः m.

अनेहस् m. ... (in music) तालः m.

At that time, तदा तस्मिन् + काले

At the same time, प्रवाज्जकं ind. सद्यस् ind.

युगपत् ind.

Timid, चस्त भीरु दीन भीलुक शङ्कित

Timidity, भीरुता f. चासः m. भयं n. भीतिः f.

Timidly, सभयम् ind. सन्तासम् ind.

Tin, त्रपु n. त्रपुलं n. स्वर्णजं n. रङ्गम् n.

Tinged, कुरित रञ्जित रक्त

To tinkle, शिज् (इ) second cl.

Tip, अन्तं n. अग्रं n. चूडा f. शिखरं n.

Tippling, (subst.) मधुवारः m. मधुक्रमः m.

To tire, अस् क्लस् परिअस् आयस्

Tired, अमार्त क्लमिन् क्लिष्ट क्लान्त

Titan, दानवः m. दैत्यः m. असुरः m.

पूर्वदेवः m. दितिसुतः m.

Title, अभिधा f. अधिकारः m.

To (up to), आ prep. (always aff. & gov. abl.)

To-day, अद्य ... (-morrow) अद्यः ind. कल्लि ind.

Toes, पदं n. ... (tip-toes), प्रपदं n.

Together (in one place), एकत्र सङ्गश्च ind.

Together with, सह सार्द्धं (both gov. instr.

case) स (always comp.) सम् ind. सहितम्

Toll, करः m. शुल्कं n. मल्लम्

Tongue, जिह्वा f. रसज्ञा f. रसना f. ...

(language), भाषा f.

Tonsure, चौडं n. मुण्डनं n. ... (right of-)

चूडा f. चूडाकर्म्मन् n.

Tooth, दन्तः m. दत् m. रदः m. दशनं n.

Top, चूडा f. अग्रम् n. शिखरं n.

Topic, वृत्तान्तः m. संलापः m.

Torch, उल्का f. दीपिका f.

Torment, कष्टं n. विडम्बना f. व्यथा f.

तोदः m. पीडा f. छच्छः m.

To torment, तुद् क्लिश् परिक्लिश् पीड

Tormented, पीडित व्यथित तुन्न परिक्लिष्ट

Torn, दारित भिन्न विदारित विदीर्ण

Torrent (of water), नदी f. सरित् f.

Mountain torrent, गिरिनदी f.

Tortoise, कूर्मः m. कच्छपः m. कमटः m.

To toss up, समुत्क्षिप् उत्तस् दस्

Touch, स्पर्शः m. दृष्टिः f. संस्पर्शः m. पृक्तिः f.

To touch, स्पर्श संस्पर्श श्लिष् कुप् पृष्

Touch-stone, कषः m. निकषः m. शाणः m.

Towards, आ prep. (always aff. & gov. abl.c.)

Town, पुरो (रं) f.n. नगरी (रं) f.n. ग्रामः m.

Track, पदवी f. वतर्मन् n. सृतिः f.

Tractable, विधेय विनयस्थ वश्य प्रणेत्य

Trade, वणिग्भावः m. वणिज्या f.

Trader, वणिज् m. वैदेहकः m. क्रयवि-

क्रयिकः m.

Tradition, इतिहासः m. पारम्पर्यं n.

Traffic, वणिग्भावः m. क्रयविक्रयः m.

पाणः m. वणिज्या f.

Train (retinue), परिवारः m. परिच्छदः m.

... (series), अनुक्रमः m. आनुपूर्व्यं n.

Traitor, वञ्चकः m. राजद्रोहिन् m.

To trample, मृद् विमृद् मृद् सम्मृद्

Tranquil, शान्त शमित शमिन् प्रशाम्

विश्रब्ध प्रशान्त

Tranquillity, शान्तिः f. निर्वृतिः f. शमयः m.

Transaction (of business), पणायाम् f. मुक्तान्

Transcendent, अभ्यधिक उत्कृष्ट

To transfix, व्यध् भिद्

To transgress, अतिक्रम् अत्याचर् अती

Transgressed, अतिक्रान्त विलङ्घित

Transgression, अपराधः m. अतिक्रमः m.

मन्तु m. अतिपातः m. अत्याचारः m.

Transient, अनित्य क्षणिक अस्थायिन्
 Transparent, विमल स्वच्छ प्रसन्न अच्छ
 Trappings (of an elephant), परिस्त्रोमः m.
 कुयः m. प्रवेणिः f. आस्तरणं n.
 To travel, पथ् (इ) चर् अट् पर्यट् प्रव्रज्
 Traveller, पान्थः m. पथिकः m. अध्वन्यः m.
 अध्वगः m. अध्वनीनः m.
 Treacherous, असत्यसन्ध उपजापक
 To tread down, मृद् मृद् विमृद् सम्मृद्
 Treasure, वसु n. निधिः m. धनं n.
 Treasury, कोषः m.
 To treat (negotiate), पण्
 To treat (with respect), अर्च पूज् सम्मान्
 To treat (with hospitality), सत्क
 Tree, द्रुः m. द्रुमः m. वृक्षः m. तरुः m.
 पादपः m. शाखिन् m. पलाशिन् m.
 To tremble, वेप् चल् कप् (इ) विस्फुर
 सञ्चल
 Trembling, (subst.) वेपथुः m. स्फुरणं n.
 (adj.) चपल लोल स्फुरत् कम्पित
 Tremendous (horrible), घोर दारुण भीम
 ... (vast), विकट विशाल विस्तीर्ण
 विपुल
 Tremor, वेपथुः m. स्फारणं n. कम्पः m.
 Tremulous, चपल लोल कम्प कम्पित
 Trench, निपानं n. परिखा f. कुल्या f.
 Trial, परीक्षणं n. परीक्षा f. कष्टिः f.

Tribe, वर्णः m. गोत्रं n. जातिः f. गणः m.
 ... (first tribe), ब्राह्मणः m. द्विजातिः m.
 ... (second-), क्षत्रः or क्षत्रियः m.
 ... (third-), वैश्यः m. ऊरजः m. ...
 (fourth-), शूद्रः m. वृषलः m.
 Trick, माया f. वञ्चनं n. कपटं n. व्याजः m.
 Trickling, पर्यागलत् परिस्नुत स्रन्द
 विष्यन्दमान द्रवत्
 To trickle, स्नु स्रन्द गल् (tenth cl.)
 प्रस्रन्द विष्यन्द
 Trident, त्रिशूलं n. त्रिशिर्षकः m.
 Trifling, क्षुद्र कदर्य लघु किंवत्
 Trinket, आभरणं n. अलङ्कारः m. मण्डनं n.
 Triumph, जयः m. विजयः m. जयनं n.
 Troop (flock), गणः m. सम्मूहः m. सङ्घम् n.
 ... (of soldiers), सैन्यं n. गुल्मः m. बलं n.
 Trouble, व्यथा f. दुःखं n. क्लेशः m. आच-
 ासः m. विपत्तिः f. विपद् f. प्रयासः m.
 Troubled, दुःखिन् कष्ट आर्त पीडित
 Truce, अवहारः m.
 True, सत्य सन्धश्च समञ्जस तथ्य सत्यवत्
 Truly, सत्यम् ind. किल ind. एव ind. अर्थतः
 ind. तथा ind. हि ind. यथावत् ind.
 Trunk (of an elephant), करः m. भुजः m.
 ... (of a tree), स्तम्भः m. प्रकाण्ड m. n.
 Trust, विश्वासः m. विश्रम्भः m. अद्धा f.
 आशावन्धः m. प्रत्ययः m. समाश्वासः m.

Trusted, विश्रब्ध विश्रस्त प्रत्ययित
 To trust in, विश्रस् स्रम्भ अवलब् (इ)
 Truth, सत्यं n. सत्यता f. तत्त्वं n. तथ्यम् n.
 To try, परीच्
 To tumble (fall), पत् निपत् भ्रश्
 Tumult, विस्रवः m. प्रकोपः m. डिम्बः m.
 Turban, उष्णीष m. n. शेखरः m. मुकुटं n.
 Turbid, कलुष कल्किन् मलिन आविल
 To turn away प्रतिनिवृत् उपावृत् प्रतिक्षिप्
 To turn back, निवृत् विनिवृत् प्रत्यावृत्
 To turn out, आक्षिप् अवक्षष् निरस्
 To turn round, परिवृत् आवृत् विवृत्
 To turn to, आवृत्
 Tusk, दंष्ट्रम् n. विषाणः m. दन्तः m. दाढा f.
 Twelve, द्वादशन् ... (twelfth), द्वादश
 Twentieth, विंश विंशतितम
 Twenty, विंशतिः f. द्विदशाः plu. m.
 Twice, द्वि (comp.) दिगुण द्विक
 Twilight सन्ध्या f. पितृप्रसूः f. सन्ध्यांशुः m.
 Twin, द्वन्द्वम् n. द्वयं n. नमं n. यमकः m.
 To twinkle, निमिष् निमील्
 To twist, विवृत्
 Two, द्वि (used only in dual, as द्वौ m. f. द्वे n.) ... (two days), ब्रह्मः m. ... (-years), दिहायनं n. ... (-years old), दिवर्ष दिहायन ... (-by-two), दिशस् ind. ... (-or three), द्वित्र (always plu.)

Two-fold, द्वैध द्विविध द्विधा ind.
 In two (ways), द्विधा
 Tyrannical, साहसिक अपकारिन्
 Tyranny, द्रोहः m. साहसं n. अपकारः m.

U.

Ugly, कुरूप विरूप असौम्य अपरूप...
 (-liness), अरूपता f. असौन्दर्यं n.
 Ultimate, अन्तिम पश्चिम अन्त्य
 Umpire, मथस्थः m. मथवर्तिन् m.
 Unable, अचम असमर्थ अशक्त
 Unaccomplished अनुत्पन्न असिद्ध असम्पन्न
 असाधित
 Unadorned, अभूषित अमण्डित
 Unaided, अनुपकृत ... (alone), एक
 Unaltered, निर्विकार
 Unanimity, ऐकमत्यं n.
 Unanimous, एकचित्त एकमति
 Unarmed, विशस्त्र अस्त्रहीन निरायुध
 न्यस्तशस्त्र निर्हेति
 Unassuming, अप्रगल्भ विनीत निभृत
 Unattainable, अप्राप्य असाध्य अलभ्य
 अगम्य अनधिगम्य दुर्गम
 Unattended, असङ्ग निर्गन्थक विपाल
 Unavailing, व्यर्थ निरर्थक वृथा ind.
 Unbearable, असह्य निःसह असहनीय
 Unbecoming, अन्याय्य अनाचारिन्

Unblamable, निर्वर्त्तय नित्यय अनिन्द्य

Unbounded, अनन्त्य अपरिमेय अप्रमित

Unbroken, अभिन्न अखण्डित...(untamed),

अदान्त दुर्दान्त

Uncalled, अनाहूत अहूत

Unceasingly, अविरामं ind. नित्यं ind.

Uncertain, अभ्रुव विशयिन् संशयान

Uncertainty, संशयः m. सन्देहः m.

Unchangeable, अविकार्य अटल

Uncle (by father's side), पितृव्यः m. (by
mother's side), मातुलः m.

Unclean, अपवित्र अशोधित

Uncommon, असाधारण अप्रकृत...(rare),

अपूर्व

Unconcerned, अनीह विरक्त निरपेक्ष

Unconnected, असम्बद्ध निरपेक्ष

Unconquerable, अजय्य अपराजेय

Unconquered, अजित p.p. अपराजित p.p.

Unconscious, विस्मृज विचेतन अप्राज्ञ

प्रलीन विमूढसञ्ज

Uncreated, असृष्ट

Unction, विलेपः m. अनुलेपः m. अभ्यङ्गः m.

Undaunted, अशङ्क अभीत अपभी

Undecaying, अजर अक्षय अजर्य

Undefined, अदूषित निर्लिप्त विमल

Undefined, अलक्षित अनिर्दिष्ट

Under, अनु prep. ... (-neath), अधस्तात्

To understand, अभिज्ञा बुध् मन् विज्ञा

The understanding, धोः f. बुद्धिः f. प्रज्ञा f.

Understood, अभिज्ञात बुद्ध विदित

Undertaking, प्रवृत्तिः f. कर्मन् n. ~~अभ्यास~~

Undeserving, अनर्ह अनुचित

Undesignedly, अज्ञानात् (abl. c. of अज्ञानं)

Undesired, अनिष्ट अस्पृहनीय

Undesirous, अस्पृह निष्काम

Undisputed, अव्याहित

Undistinguishable, अलक्ष्य

Undisturbed, अव्यग्र अखण्डित

Undivided, अखण्डित अभिन्न अविभक्त

Undone, अकृत ... (ruined), हत

Undoubted, असन्दिग्ध निःसंशय
अशङ्कित

Uneasiness, व्यथा f. क्लेशः m. दुःखं n.

Unequal, विषम असमञ्जस असमान

Unequaled अप्रतिम अपूर्व अतुल दुरासद

Uneven, उन्नतानत असम बन्धुर विषम

Unexcelled, अजित अप्रतिम अतुल

Unexpected, काकतालीय अतर्कित

Unfathomable, अगाध

Unfinished, असमाप्त अमिद्ध

Unfit, अनुचित अयोग्य अपथ्य अनर्ह

Unforeseen, अदृष्ट अप्रवेक्षित

Unfortunate, विपन्न अभाग्य दुर्भाग्य

Unfrequented, निर्जन निर्मनुष्य

Unfruitful, अफल बन्ध फलहीन

Ungovernable, अवश्य अदम्य अशासनीय

Ungrateful, अकृतज्ञ कृतघ्न कृतनाशक

Unhappy, असुखिन् अर्द्ध

Unhealthy, रोगिन्

Unheeding, अनपेक्ष प्रमादिन् उदासिन्

Unholy, अपुण्य अधार्मिक निर्धर्म

Unhurt, अनाहत अहिंसित अहत अव्रण

अप्रहत

Uniform, कूटस्थ अविशेष समस्य समान

Unimpaired, अविकल अप्रतिहत

Unintelligible, अबोधनीय अव्याख्येय

Uninterrupted, अविघ्न अविराम अभग्न

Union, संसर्गः m. संहतिः f. सङ्गमः m.

सङ्गतं n. युक्तिः f. प्रसङ्गः m. सन्धिः m.

To unite, युज् सन्धा संहन् सञ्ज् क्षिप्

United, संहत समायुक्त युक्त संयोजित

Universal, समान्य विश्व (comp. prefix)

Universally, विश्वतः ind. सर्वत्र ind.

सर्वत्र ind. सर्वत्रः ind.

Universe, विश्वं n. लोकः m. सर्वलोकः m.

Unjust, अविवेक अधार्मिक अन्यायिन्

Unkind, अप्रिय निर्दय निर्दट अस्नेह

Unknown, अज्ञात अख्यात अप्रथित

Unless, न + चेत् ind.

Unlike, असदृश असमान असम

Unlikely, असम्भव असत्यसन्निभ

Unlucky, अनिष्ट अमङ्गल अकल्याण

Unmeaning, अनर्थ अनर्थक अपार्थ

Unmeasured, अमित p.p.

Unmerciful, निर्दट निर्दय अकृप अकरुण

Unmercifully, निर्दयम् ind. निष्करुणं ind.

Unmixed, अपृक्त अमिश्र

Unnumbered, असङ्ख्यात

Unobserved, अलक्षित p.p. अलोकित p.p.

Unobstructed, अरुद्ध अवारित अरोध

Unoccupied, अकर्मन् निष्क्रिय

Unparalleled, अप्रतिम अतुल अपूर्व

Unpermitted, अनभिमत अनभिज्ञात

Unpleasant, अनभिमत p.p. अनिष्ट p.p.

Unpolished, अपरिष्कृत असंस्कृत

Unprecedented, अपूर्व

Unprofitable, निरर्थक व्यर्थ अफल

Unprotected, अरक्षित विपाल

Unrestrained, अवश अनायत्त स्वतन्त्र

अनियत अपावृत निर्यन्त्रण स्वच्छन्द

Unrighteous, अपुण्य अधार्मिक निर्धर्म

Unripe, अपक्व आम अपरिपूत

Unrivalled, दुरासद अप्रतिम अजित

Unseasonable, अनवसर असमाधिक

Unseen, अदृष्ट अलक्षित अलोकित

Unskilful, अनिष्णात अनिपुण अप्रवीण

Unsolicitous, अप्रयत्न

Unstained, निर्मल

Unsteady, चपल अस्थिर अधैर्य अध्रुव
 Unsubdued, अनियत दुर्दान्त अदान्त
 Unsuitable, अपश्य अयोग्य अनुचित
 Unsuitably, न + योगतः ind. अस्थाने ind.
 Unsullied, निर्मल निर्लिप्त विमल
 Unsurpassed, अजित अतुल अप्रतिम
 Untaught, अनुपदिष्ट अपण्डित
 Until, आ prep. (always aff. & gov. abl.)
 Untimely, अकालज अकालसह
 Unto, आ prep. (always aff. & gov. abl.)
 Untouched, अस्पर्शित अस्पृष्ट
 Unusual, अप्रकृत विरूप
 Unwearied, अक्लान्त अग्रान्त अविक्लान्त
 Unwholesome, असात्म्य अनारोग्यकर
 Unwillingly, निष्कामम् ind.
 Unwished, अनिष्ट p.p. अनभिमत
 Unworthy, अनर्ह अनुचित अनुपयुक्त
 Up, upwards उत् prep. ... (up to), यावत्
 (with acc.c.) आ (always pref. & gov.abl.)
 To uphold, उदह उद्धृ उन्नम् विभृ
 Uplifted, उद्भूत उद्यत उन्नत
 Upon, अधि (prefix & gov.acc.) प्रति (prefix
 & gov. acc.) उपरि (gov. gen. c.)
 Upon that (then), ततः ind.
 Upper, उत्तर उत्तरीय उदच् ऊर्ध्व
 Upright (in morals), उदार अवक्र प्रगुण
 शरल अजिह्व

Upright (erect), ऋजु उन्नत अनत
 Uproar, कोलाहलः m. रासः m. विस्फवः m.
 To upset, आक्षेपि (caus. of क्षिप्)
 To urge (incite), नियुज् संचुद् चुद् ...
 (to solicit), अर्थ प्रार्थ... (- a suit at law),
 विवद् व्यवह
 Us, नः or अस्मान् (acc. pl. of अस्मद्)
 Usage, आचारः m. रीतिः f. यात्रा f.
 अनुसारः m.
 Use(application), प्रयोगः m. ... ("what is the
 use of") by किं with the instr. c.
 To use, प्रयुज् उपभुज्
 Used, प्रयुक्त p.p. उपभुक्त p.p. भुक्त p.p.
 Useful, अर्थवत् अर्थकर
 Useless, निरर्थक व्यर्थ वृथा ind. मोघ
 Usurer, कुसीदिकः m. वार्धुषिः m.
 Usury, कुसीदं n. वार्धुष्यं n.
 To one's utmost, शक्तिः ind. यावच्छक्यं
 ind. यथाशक्ति adv.
 To utter, ईर् गद् व्याह वद् उदीर्
 Uttered, ईरित व्याहृत उदित
 V.
 Vacant, शून्य वितान ... (-house),
 शून्यगेहं n. ... (-space), शून्यस्थानं n.
 Vagrant, यायावरः m.
 In vain, वृथा ind. मुधा ind.

VOCABULARY.

Vain (proud), उद्धत मानिन् सदर्थ ...

(useless), मोघ व्यर्थ व्यर्थक निरर्थक

Valiant, विक्रान्त महाबाहु प्रबल

Valour, शौर्यं. विक्रमः m. पराक्रमः m.

वीर्यं n. विक्रान्तं n.

Valley, उपत्यका f.

Value, अर्थः m. मूल्यं n. अवक्रयः m.

Valuable, महार्ह बहुमूल्य महाधन

Van (of an army), मुखं n.

To vanish, अन्तर्धा pass.

Vanity, दर्पः m. दम्भः m.

To vanquish, जि निर्जि सन्निग्रह

Vapour, वाष्पः m. स्वेदः m.

Variegated, चित्र कर्बुर विचित्र श्वल
किर्मीर कल्पाप

Various, विविध नाना ind. बहुविध
नानाविध अनेकविध नानारूप

In various ways, अनेकविधा ind. बहुधा
ind.

To vary, विच् (sec. cl.) विज् (third cl.)

Vase, भाजनं n. पात्रं n. भाण्डम n.

Vast, पुल विशाल विस्तीर्ण विपुल

Vedas, वेदः m. श्रुतिः f.

Vehemence, कौतुकं n. कुतुकं n.

Vehement, भृश (usually comp.) तीक्ष्ण

Vehicle, वाहः m. यानं n. युग्यं n.

To veil, कृद् निव्ये

Veiling, क्वादयत् pres. p.

Velocity, जवः m. वेगः m. तरस् n.

Venerable, आर्य पूज्य गुरु अर्घ्य प्रतीक्ष्य
आदर्य

Vengeance, प्रतिकारः m. वैरशुद्धिः f.

Venom, विषं n. गरः m. गरलं n. च्वेडः m.

Veracity, सत्यं n. सत्यवादित्वं n.

Verdict, निर्णयः m. निर्णयपादः m.

Verge, अन्तं n. अग्रम् n.

Verily, एव ind. खलु ind. सत्यम् ind.

Verse, श्लोकः m. गायिका f.

Versed in, विद् (always comp.) ज्ञ (comp.)

... (- science), सविद्य गृहीतविद्य ...

(- the Vedas) वेदज्ञ वेदविद् श्रुतान्वित

Very, very much, अति ind. (always comp.)

सु prep. (always comp.) परम

Vessel, पात्रं n. भाजनं n. भाण्डम् n. गहज (J. Re)

Vesture, परिधानं n. वस्त्रं n. आच्छादनं n.

To vex, तद् बाध परिक्षिप् प्रदु

Vexation, विडम्बना f. क्लेशः m. पीडा f.

Vibration, अनुनादः m.

Vice, पापं n. किल्बिषं n. दुष्कृतं n.

Vicinity, अन्तिकं n. सान्निध्यं n. सन्निधिः m.

Vicious, पाप दुष्कृत भ्रष्ट किल्बिषिन्

Victim, यज्ञपशुः m.

Victorious, जयिन् अरिन्दम जयवाह

Victory, जयः m. विजयः m.

Victuals, भोजनं n. अन्नं n. आहारः m.

निधसः m. भोज्यं n. निघसः m.

To vie, मिष् (fourth cl.) स्पर्द्ध

View, प्रेक्षणं n. दर्शनं n.

To view, निरीक्ष् दृश् अवेक्ष् प्रेक्ष्

Having viewed, निरोक्ष्य ind. p.p. प्रेक्ष्य

Vigilance, प्रबोधः m. जागर्तिः f. विनि-

द्रत्वं n.

Vigorous, पराक्रान्त विक्रान्त प्रतियत्न

विर्यशालिन् agt. यत्न

Vigour, वीर्यं n. पौरुषं n. ओजस् n.

यत्नः m. अविक्लमः m.

Vile, अधम का or कु or दुर् (prefixed to

words) खल दुर्जन दुरात्मन् दुर्वृत्त

नीच हीनवर्ण

Village, ग्रामः m. संवसथः m. कटक m. & n.

Villain, दुरात्मन् m. दुर्जनः m.

Villainy, पापं n. शाय्यम् n. दुर्जनत्वं n.

Violence, साहसं n. हटः m. प्रसभं n.

बालात्कारः m.

Violent, साहसिन् चण्ड

Violently, प्रसभम् ind. प्रसह्य ind. बलात्

Virgin, कन्या f. निवरा f. गौरिका f.

Virtue, धर्मः m. पुण्यं n. गुणः m. दर्शनं n.

शीलः m. सुकृतं n. श्रेयस् n.

Virtuous, धार्मिक पुण्य गुणवत् गुणिन्

सान्त्विक सत् (prefix) सुजन सुकृत

Virtuous (woman), सती f.

Visible, प्रत्यक्ष साक्ष दृश्य लोकनीय

Vision दर्शनं n. स्वप्नः m.

Vishnu, विष्णुः m. गोविन्दः m. कृष्णः m.

वैष्णवः m. केशवः m. हृषीकेशः m.

Visitor, अभ्यागतः m.

Voice, गिर f. व्याहारः m. वचनं n.

Void (empty), शून्य वितान रिक्त तुच्छ

वशिक (-of, i.e. without), हीन

विरहित वीत विहीन वज्ज

Voluntarily, कामं ind. स्वयम् ind. दृष्टम् ind.

Voluptuous, कामुक कमर कामात्मन्

To vomit, वम् उदम् रुर्द (tenth cl.)

Voracious, प्रघस भक्षक घस्रर

Vow, व्रतं n. सङ्कल्पः m.

Vow (religious), नियमः m. समाधिः f.

To vow, नियम्

Vulture, गृध्रः m. दाक्षाय्यः m.

W.

Wages, भरणं n. हाचं n. मृत्या f. भर्म्मन् n.

Waist, कक्षः m. मध्यम् n. अवलग्नं n.

To wait, अवष्टा atm. छा आगम् atm. caus.

To wait for, अपेक्ष् प्रतेक्ष्

To wait on, षेव् श्रि उपष्टा atm. उपचर्

To waken, प्रबुध् जागृ

Wakeful, जागरूक जागरित विनिद्र

To walk, क्रम् चर् गम् परिव्रज्
 Wall, प्राकारः m. भित्तिः f. कुडाम् n.
 To wander, भ्रम् अनुचर् अट् विचर्
 Wandering, भ्राम्यन् परिभ्रमत्
 To wane, क्षि षट् परिहा
 Want, अभावः m.... (poverty), दरिद्रता
 Wanton, कामुक विलासिन् कामकेलि
 Wantonness, हेला f. विलासः m.
 War, युद्धं n. विग्रहः m. रणः m. युध् f.
 आहवः m. संयुगः m. सङ्ख्यं n.
 सङ्गरः m. आयोधनं n. संग्रमः m.
 प्रधानं n.
 War-cry, सिंहनादः m. च्चेडा f.
 To ward off, निवृ (caus.) अपोह् परिचै
 Warder, दाःस्यः m. द्वारपालः m.
 प्रतीहारः m.
 Warm, तीक्ष्ण उष्ण कोष्ण कदुष्ण
 Warmth, कोष्णं n. तीक्ष्णं n. कदुष्णं n.
 To warn, मन्त्र (इ) निदिशि (caus. of दिश्)
 Warrior, योद्धृ m. वीरः m. योधः m.
 प्रवीरः m. प्रहारिन् m. शूरः m.
 To wash, णिज् (इ) पू विपू क्षल् (tenth cl.)
 Washing, (subst.) स्नानं n. क्षालनं n.
 Waste, जङ्गल
 Waste (decay), क्षयः m. जरा f. सङ्क्षयः m.
 Waste (extravagance), अर्थदूषणं n.
 To waste, क्षि शट् षट् जृ नश् चै

Wasted, क्षीण जीर्ण गलित विशीर्ण
 Watch (guard), यामः m. प्रहरः m.
 Watchman, अर्थिकः m.
 Watchword, सम्भाषा f.
 To watch, रक्ष् परिरक्ष्
 Water, जलं n. अप् f. (used in plu.) उदकं n.
 अम्बु n. अम्भस् n. तोयं n. वारि n.
 पानयं n. सलिलं n. पथस् n.
 Waterlily, कुवलयं n. उत्पलं n.... (white-),
 कुमुद् n. कल्हारं n.... (red-), हल्लकं n.
 ... (blue-), इन्दिवरं n.
 Watery, आय जलाब्ज अनूप
 Water-pot, कलशः m. कुटः m. घटः m.
 निपः m.
 Wave, ऊर्मी f. तरङ्गः m. वीचिः m.
 Way (kind), विधः m. क्रमः m.
 Way (path), पथिन् m. वतर्मन् n. मार्गः m.
 ध्वः m. पदवो f. सरणिः f. सृतिः f.
 Way (in any), कथञ्चन ind. कथञ्चित् ind.
 Way (in one), एकधा ind.... (in two ways).
 द्विधा ind. ... (in six-), षोधा ind. ...
 (in a hundred-), शतधा ind. ... (in a
 thousand), सहस्रधा... (in many-) बह्वधा
 ind. बहुधा ind. अनेकविधा ind.
 Way (in this), अनेन + विधिना
 Wax, मधूच्छिष्टं n. सिक्थकं n.
 We, वयं (pl. of अस्मद्)

Weak, अबल दुर्बल क्लोव निःसत्त्व
 Wealth, धनं n. अर्थः m. राः m. f. (nom. c.)
 of (रै) वसु. वित्तं n. विभवः m. द्रव्यं n.
 Wealthy, धनवत् धनिन् वसुमत् आद्य
 Weapon, अस्त्रं n. आयुधः m. शस्त्रं n.
 प्रहरणं n.
 To wear (put on), वस् भृ विल्
 To wear out, परिजृ चै षद्
 Wearied, क्लान्त अमार्त क्लमिन्
 Weariness, अमः m. क्लमः m. परिश्रान्तिः f.
 To be weary, अस् क्लम् परिश्रम्
 Weather, कालः m. ... (bad-), दुर्दिनं n.
 To weave, वे (ज) वप् षिव् *
 Wedlock, पतित्वं n. विवाहः m.
 Weeds, कचः m.
 Week, सप्ताहं n.
 To weep, रुद् क्रुश् उपारुद् आक्रन्द्
 Weeping, (subst.) परिदेवनं n. विलापः m.
 शोकः m. रोदनं n. क्रुष्टं n. क्रन्दनं n.
 To weigh (measure), तुल् ... (consider),
 प्रसमीच्
 Weight, (burden), भारः m. गुरुत्वं n.
 धुरा f.
 Weight (measure), मितिः f. तुला f.
 Welcome, स्वागतं m. कुशलं n.
 To welcome, समुपविष् (in caus. form)
 Welcomed, सत्कृत समुपवेशित

Welfare, कुशलं n. भूतिः f. सुस्थितिः f.
 Well, सत् (always a prefix) सु (always pref.)
 Well, (subst.) कूपः m. उदपानं n. निपानं n.
 Well (healthy), निरामय नीरुज् अगद
 Well! (interject.) साधु ind. भद्रं ind.
 Well-acquainted, ज्ञा (as last memb. of comp.)
 सम्पन्न विशारद वित् (comp. aff.)
 Well-being, कुशलं n. भूतिः f. सुस्थितिः f.
 Well done! साधु ind.
 West, प्रत्यञ्च् ... (-wards), पश्चात्
 Western (mountain), अस्तं n. अस्ताचलः m.
 Wet, क्लिन्न आर्द्र विक्लिन्न तिमित सार्द्र
 To be wet, क्लिद् तिम् विक्लिद्
 What, किं (inter.) यद् (relative)
 For what cause, किमर्थं
 Whatever, यत् + किञ्चित् or यद् + यद्
 In what (manner), कथम् ind.
 From what (place), कुतः ind. यतः ind.
 Wheat, गोधूमः m. सुमनः m.
 Wheel, चक्रम् n. रथाङ्गम् n. ... (nave of),
 नाभिः f. पिण्डिका f.
 When, whenever, कदा ind. यदा ind. कर्हि
 ind. यर्हि ind. क्व ind. यतः ind.
 Whence, कुतः ind. यतः ind.
 Where, क्व ind. कुत्र ind. यत्र ind.
 Wherefore, किमर्थम् ind. येन ind.
 To whet, शान् शि दृष्णु शो

Whether, वा ind. or यदिवा

Whether (of two), यतर (रः रा रं) ...

(of many), यतम (मः मा मं like सर्व)

Which, यद् (rel.) किं (interrog.)

Which (of two)? कतर (रः रा रं) ...

(of many)? कतम (मः मा मं like सर्व)

Whilst, यावत् ind.

Whim, चापलं n. चापल्यं n. अखट्टिः m.

Whip, कशा f.

To whirl, भ्रम् उद्धम् विवृत् घूर्ण

Whirlpool, आवर्तः m. वायुगुल्मः m.

Whirlwind, वात्या f. वायुगुल्मः m.

White, शुक्ल गौर सित शुचि अवदात

Whither, क ind. ... (- are you going?) क

गच्छसि

Who, (pron. interrog.) कः m. का f. (nom.

of किं) ... as "who are you?" कस्त्वं

... (pron. rel.) यः m. या f. (nom. of यद्)

Whoever, यः m. or या f. or यः + कश्चित्

Whole, समस्त अशेष विश्व सर्व

Wholesome, अगद पथ्य

Wholly, सर्वतः ind. सर्वशः ind. अशेषतः

Whosoever, यः + कश्चित् or यः + यो

Why? किं (used indecl.) येन (inst. c. of

यद् used indecl.) किमर्थं ind.

Wicked, पापिन् दुराचार असत् (prefix)

किल्बिषिन् दुष्ट दुरात्मन् दुर्वृत्त

Wickedness, पापं n. किल्बिषं n. अपचारः m.

Wide, पृथु विस्तीर्ण विशाल

Widow, विश्वस्ता f. विधवा f.

Width, परिनाहः m. विशालता f.

Wife, भार्या f. पत्नी f. दाराः m. pl. (used

only in m. gen. & pl. n.) वधूः स्त्री f.

Wild, वनस्थ वन्य जाङ्गल

Wilfulness, स्वैरिता f. स्वतन्त्रता f.

यदृच्छा f. स्वैरता f.

Will (wish), इच्छा f. सङ्कल्पः m. (authority), वशः m.

Will (one's own), स्वेच्छा f. स्तन्त्रता f.

To will (choose), इष्ट अर्ह ... (command),

आदिशु शास् आज्ञा ऊहिशु

Willingly, कामम् ind. सानन्दम् ind.

सुखम् ind. यथेष्टितं ind. निकामं ind.

To win, जि निर्जि लभ आप् अवाप्

Wind, वायुः m. पवनः m. अनिलः m.

मरुत् m. ... (gentle-), श्वसनः m. ...

(high-), वात्या f. अतिवातः m.

Wind instrument, शुषिरं n. तुय्यं n.

Window, वातायनं n. गवाक्षः m. प्रधीवं n.

Windy, वातल वातिक

Wine, सुरा f. मधु n. हारह्वरं n.

Wing, पक्षः m. पत्रं n. कदः m. गरुत् m.

To wink, मील् निमील् चूर्ण

To winnow, पू निष्पू

Winter, हैमन्तं n. हैमखं n. शिशिरं n.

Wisdom, ज्ञानं n. प्रज्ञा f. विद्या f. प्रज्ञानं n.

Wise, बुद्धिमत् विद्वत् मतिमत् धीमत्

धीर अभिज्ञ प्राज्ञ विचक्षण

Wish, इच्छा f. ईहा f. स्पृहा f. कामः m.

अभिलषितं n. वाञ्छा f. लिप्सा f.

To wish, इष्ट अभिमन् ईह् (ङ) स्पृह्

Wished, इष्ट अभिमत् ईक्षित लिप्सित

Wit, बुद्धिः f. चाटुः m. दाक्ष्यं n.

With, स (always a prefix in comp.)

With regard to, प्रति (gov. acc. and affix)

With (together), सह (gov. instr. case)

साङ्गम् ind. (gov. inst.) समम् (gov. inst.)

With young (pregnant), गर्भिणी गुविणी

To withdraw, उपसंह सन्निवृत् व्यतिरिच्

To wither, म्लै विशृ शो उख शद् षद्

Within, अन्तर ind. अन्तरे ind. नि (prep. in

comp.) ... (in reference to time, to be ren-

dered by abl. c.)

Without, निः or निर् (prep. in comp.)

वहिः or वहिर् वि (prep. in comp. as

विकर्णः "without ears")

Without (besides), विना ind. (gov. indiscrim.

acc. & instr. c.) च्छते (gov. acc. and abl.)

अन्तरेण (gov. gen.)

Without cause, हेतुं + विना अकस्मात्

Without consent, निष्कामं ind.

Without doubt, असंशयं ind.

Witness, (subst.) साक्षिन् m.

To witness (to see), दृश्

Witty, विदूषक मतिमत्

Wolf, वृकः m. कोकः m. ईहामृगः m.

Woman, स्त्री f. नारी f. योषित् f.

मानुषो f. वधूः f.

Womb, गर्भः m. योनिः m. उत्वं n.

Wonder, अद्भुतं n. विस्मयः m. आश्चर्य्यं n.

Wonderful, अद्भुत आश्चर्य्य अपूर्व

Wood (forest), वनं n. अरण्यं n. अटवी f.

Wood (timber), दारुः m. काष्ठम् n. ...

(for fire), अरणिः m.

Wooden, दारुमय काष्ठमय

Wool, ऊर्णा f.

Word, वचनं n. शब्दः m. वाचकः m. वाक्यं n.

वचस् n. भाषितं n. वाच् f

Work, कर्मन् n. क्रिया f.

Workman, शिल्पिन् कारः m. (chiefly comp. affix.)

Workshop, शिल्पिशाला f. आवेशनं n.

World, लोकः m. जगत् n. भुवनं n.

संसारः m. चराचरं n. विश्वं n.

In the next world, अमुच ind. प्रेत्य ind.

Worldly, संसारिन्... (affairs) लोकयात्रा f.

Worm, कीटः m. कृपणः m. कृमिः m.

Worse, अप (prep. in comp. at beg. word)

Worship, पूजा f. अर्चा f. अर्चना f. क्रतुः m.

अर्हणं n. नमस्त्रा f. पचितिः f.

Worship (your), भवान् (nom. of भवत्)

To worship, पूज् अर्च् मङ् यज् उपह्नात् m.

Worshipped, अर्चित पूजित सम्पूजित

Worthless, निर्गुण अगुण गुणहोन

निरर्थक वृत्तसादिन् अश्रेयस्

Worthy, अर्ह समुचित

To be worthy, अर्ह

Wound, व्रणः m. क्षतिः f. उद्धातः m. ईर्ष्यं n.

To wound, व्रण (tenth cl.) अर्द्ध रिष् रिह्

जम्

Woven, उत स्यूत

Wrangling, व्यवक्रोशनं n. विप्रलापः m.

Wrath, अमर्षः m. क्रोधः m. रोषः m.

कोपः m. मन्युः m. रौद्रः m. प्रकोपः m.

Wrathful, अमर्षण क्रुद्ध अमर्षिन् विरोध

मन्युमत् सङ्क्रुद्ध कोपित

Wreath, माला f. खज् f. माल्यं n.

Wretch, दुरात्मन् m. पापिष्ठः m.

Wretched, असुखिन् अभाग्य

Wrinkles, बली or बलिः f. बज्जरेखा f.

Holy writ, श्रुतिः f. or अतं n. वेदः m.

To write, लिख्

Wrong, अनुचित वृथा ind. दोषभाज्

Wrought, कृत (-iron), कुशी f.

..... (-gold), कोशः m. हिरण्यं n.

Y.

To yawn, जृम् (ई)

Yawning, जृम्भणं n.

Year, समा f. संवत्सरः m. हायनः m.

अब्दः m. वत्सरः m. शरत् f. ~~वत्सर~~ (१२.२.७)

Yearly, आब्दिक सांवत्सरिक समीन

Yeast, कारोत्तरः m. सुरामण्डः m.

Yellow, पीत पिञ्जर गौर हरि

To yelp, भष्

Yes, परमम् ind. एवं ind. ओम् ind.

Yesterday, ह्यः ind. पूर्वद्युः ind.

Of yesterday, (adj.) ह्यस्तन ह्यस्त्य

Yet (still), तथापि ind. अपि ind.

To yield (produce), उत्पत् षु फल्

To yield (give, grant), दा दद् उपधा

Yoke, युगः m. ... (for cattle), प्रसङ्गः m.

To yoke, युज् (tenth cl.) संयुज् (tenth cl.)

You or ye, यूयं (pl. of युष्मद्)

Young, युवन् तरुण बाल यौवनवत्

Young (offspring), अपत्यं n. प्रजा f.

प्रभवः m. सन्तानः m.

Young (of animals), शावकः m. चोतः m.

शिशुः m. पृथकुः m.

Young (to bring forth), सु षु.

Younger, अन्त्यज युवोय ... (-brother).

अनुजः n. कनिष्ठः m.

Youngest, यविष्ठ

Your (spoken of one), तव or ते (gen. of

युष्मद्)... (of more than one), युष्माकम्

or वः (gen. pl. of युष्मद्) युष्माक

Your honour, भवान् (nom. of भवत्)

Yourself, you yourself, (स त्वं)

A youth, बालकः m. युवन् m. तरुणः m.

Youth (state of), यौवनं n. बाल्यं n.

Youthful, यौवनवत् युवन् तरुण

Z.

Zeal, उद्योगः m.

Zealous, प्रयत्नवत् उत्सुक उद्युक्त

Zone (girdle), काञ्ची f. मेखला f. सप्तकी f.